

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 3 april 2006 kl. 16.00*§ 3 Interpellation om utredningsförslag om obligatorisk heltid och konsekvenser för Stockholms stad (nr 2005:61)*

Anförande nr 1

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

U l l a H a m i l t o n (m): Ordförande! Det här är en fråga som är politiskt hög-aktuell, nämligen frågan om obligatorisk heltid. En utredning har lagt ett förslag som innebär att alla anställningar i framtiden ska vara heltidsanställningar.

Det är naturligtvis en jätteviktig fråga för Stockholms stad. Vi vet att många inom den offentliga sektorn är deltidsanställda. Många har valt att vara deltidsanställda och tycker att det är bra. Jag har därför ställt den här frågan till borgarrådet.

Borgarrådet tycker att det här är en alldeles utmärkt idé. Han menar att det ju bara kostar 150 miljoner kronor, så det är ingen större fara. Det är en bra sak för staden. 150 miljoner kronor är faktiskt ganska mycket pengar. Det motsvarar ungefär 10 öre på skatten.

Jag blir väldigt bekymrad av två skäl. Företrädarna för den politiska ledningen här i stadshuset har inte några som helst synpunkter på att lagstiftaren lägger sig i områden som det är så uppenbart att arbetsmarknadens parter ska hantera. Man har dessutom en så legär inställning till den stora summan pengar.

Jag tycker att det är en viktig princip att värna om den svenska modellen. Vi har ett system som i och för sig urholkats under senare tid och som kommer att urholkas ändå mer om Hans Karlsson får bestämma. Men jag tycker att den grundläggande principen är väldigt bra, nämligen att det är arbetsmarknadens parter som ska hantera den här typen av frågeställningar och att man ska komma överens på de olika avtals-områdena om vad som ska gälla på arbetsmarknaden.

Det här är ett flagrant avsteg från den principen. Det är ett flagrant avsteg från att kommunerna själva ska få hantera de här frågorna. Vi vet att väldigt många remissinstanser har haft mycket kritiska synpunkter på detta. Även Kommun- och landstingsförbundet har ju avvisat detta med enfaset och varit väldigt kritiska mot att lagstiftaren ska gå in på det här området.

Jag tycker att det är minst sagt anmärkningsvärt att ansvarigt borgarråd så lätt avfärdar denna jätteviktiga fråga och inte med ett ord nämner att man ifrågasätter att detta skulle hanteras via lagstiftningen.

Anförande nr 3

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och Ulla Hamilton! Du får nog visa mig var det står att jag tycker att det är en utmärkt idé med lagstiftning. Det tycker jag nämligen inte. Jag har varit med och författat SKL:s remissvar i den här frågan. Jag tycker att utredningens förslag är minst sagt komplicerat, bland annat utifrån de utgångspunkter som du nämnde. Det finns fler problem med lagförslaget. Jag delar helt synen att det finns en stor problematik med att få en fungerande lagstiftning kring den här frågan.

Men det är ju inte detta du har frågat om. Du har frågat vad kostnaden skulle bli om alla som i dag är deltidsanställda blev anställda på heltid. Du har frågat vilka sysselsättningseffekter det skulle få kring lagstiftningen, om det skulle bli en lagstiftning. Det är det jag har svarat på eftersom det var det du frågade om.

Jag tycker att vi som arbetsgivare har ett stort ansvar i den här frågan. Vi har 7 000 deltidsanställda. 21 procent av dem är inte frivilligt deltidsanställda. Det är en situation som vi måste ta på allvar. Deras problem måste vi jobba med.

Anförande nr 4

U l l a H a m i l t o n (m): Om jag har misstolkat den relativt positiva ton som finns i svaret på min interpellation är jag den första att säga att det är bra att borgarrådet inte tycker att det här är en bra idé. Då skulle jag vilja höra mer om vad borgarrådet tycker att man ytterligare ska göra för att se till att förslaget inte blir verklighet.

Att du har varit med och skrivit remissvaret är ju bra, men Hans Karlsson har väldigt tydligt uttalat att han har för avsikt att lägga en proposition på det här området. Ni är ju partikamrater. Du kanske har några finurliga vägar som du kan ta till för att se till att hotet inte blir verklighet.

Anförande nr 5

Borgarrådet M o g e r t (s): Huruvida det är ett hot eller ej avgörs helt av hur ett lagstiftningsförslag ser ut. Det förslag som den här utredningen har lagt fram tycker jag inte är en möjlig väg. Jag uppfattar att Hans Karlsson också är väldigt tveksam till det förslaget. Han har sagt att han jobbar vidare med frågan och avser att komma med något slags lagförslag. Det återstår att se vad det handlar om.

Den viktiga poängen i detta är att vi har ett ansvar som arbetsgivare. Kommunsektorn är ju tyvärr en av anledningarna till att man över huvud taget överväger en lagstiftning. Du säger att det ska avtalsregleras. Vi har ju misslyckats som arbetsgivare. Det måste vi öppet och ärligt säga.

Jag har, till skillnad från dig, läst det som är skrivet både i fråga och svar. Du tar upp som ett argument mot att vi ska arbeta med heltidsfrågan att folk då skulle bli arbetslösa. Det skulle alltså finnas en sysselsättningspoäng med att 21 procent av våra deltidsanställda är ofrivilligt deltidsanställda. Då måste jag ställa frågan: Finns det fler yrkeskårer där ni från Moderaterna ser att det vore en poäng med att tvinga folk att jobba deltid mot sin vilja?

Anförande nr 6

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Den här debatten tog en oväntad vändning. Jag tänker inte lägga mig i lagstiftningsfrågan. Från min stadsdelsnämnd vet jag att ofrivillig deltid är ett problem. Det handlar ju inte om att människor mot sin vilja skulle tvingas till heltid, vilket Ulla Hamilton antyder i sin interpellation. Snarare handlar det om att kunna erbjuda heltid åt dem som är ofrivilligt deltidsarbetande. Det är ett problem om deltiden är ofrivillig. Det handlar ju om att man får svårighet att försörja sig. Det påverkar också pensionspoäng och annat.

Jag tycker att staden ska erbjuda heltid åt de anställda som så önskar. Vi gjorde faktiskt en undersökning i min stadsdelsnämnd i Liljeholmen. Vi har ca 500 deltidsanställda, huvudsakligen inom vård- och omsorgsområdet. Det var hög svarsfrekvens på enkäten. Det visade sig att 25 procent skulle vilja gå upp i arbetstid om de hade möjlighet. För de övriga var det fråga om frivillig deltid. Många studerade och försörjde sig genom deltidsarbete. Andra kunde av hälsoskäl inte arbeta heltid och ytterligare andra hade flera deltider som de pusslade ihop till en heltid.

Det handlade om nästan 100 människor som ville utöka sin arbetstid. Vi erbjuder dem det. När det är vakanser ser vi efter om det finns någon deltidsanställd som skulle kunna fylla luckorna genom att gå upp i arbetstid. Det är så jag tycker att vi ska jobba. Det handlar alltså inte om att tvinga människor att jobba heltid mot sin vilja eller om att göra människor arbetslösa. Det handlar om att kunna erbjuda dem som så önskar utökad arbetstid.

Anförande nr 7

U l l a H a m i l t o n (m): Det är väl ingenting som hindrar dig att göra det i dag, Ann-Marie. Du sitter ju vid makten. Du kan väl jobba för att det ska åstadkommas utan att man ska behöva gå lagstiftningsvägen. Om du tycker att staden som arbetsgivare organiserar sin verksamhet på ett dåligt sätt har du ju makt att ändra på det. Det krävs ingen lagstiftning för det.

Den lagstiftning som föreslås innebär faktiskt att alla anställningar ska som grund vara heltidsanställningar. JK:s yttrande över förslaget är ganska intressant. JK säger att så som förslaget är utformat innebär det en innovation i den svenska juridiken. Det innebär att avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare i efterhand kan rivas upp av en domstol därför att domstolen anser att arbetsgivaren inte har rätt att frångå heltidsursprungssystemet. Det innebär alltså att man i framtiden aldrig kan vara säker på om det som arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens om faktiskt är vad som gäller.

Lagförslaget, som det ser ut i dag, är inte alls utformat som att man har rätt att välja. Därför tycker jag att detta är en jätteviktig fråga. Det är otroligt viktigt att vi från kommunens sida agerar för att stoppa förslaget.

Man kan ju som Ann-Marie Strömberg eller Roger Mogert ha synpunkter på att vi inte använder våra resurser på rätt sätt och att vi har för många heltidsanställda eller för många deltidsanställda i kommunen. Men det är faktiskt upp till oss själva att hantera den frågan och ändra på det i så fall. Det är ju ni som sitter vi makten.

Anförande nr 8

Borgarrådet M o g e r t (s): Vi ska väl vara ärliga och börja med att säga att det inte finns något lagförslag i dag. Det finns en utredning som har framfört olika förslag. Den har blivit väldigt kritiserad. Som jag förstod är ministern också kritisk till utredningsförslaget bland annat därför att man kan överpröva kommunens budgetar. Det blir juridiskt väldigt komplicerat och märkligt.

Som Ann-Marie säger jobbar vi med detta. Bland det första vi gjorde var att sätta i gång en utredning av hur situationen är. Vi kom fram till att det är 21 procent som ofrivilligt jobbar deltid i Stockholm. Nu sätter vi i gång ett arbete för att beta av det.

Vi jobbar definitivt med det.

I din interpellation motsätter du dig detta. Du säger att det kommer att öka arbetslösheten. Du svarade inte på min fråga om det finns fler grupper som du tänker tvinga till deltid.

Det är bra om ni också är med på att minska den ofrivilliga deltiden. Då kan vi jobba tillsammans med detta.

*§ 5 Interpellation om två timmars gratis hemtjänst för alla över 75 år (nr 2005:62)**Interpellation om restriktivare biståndsbedömning (nr 2006:4)*

Anförande nr 9

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag hänvisar till de utsända svaren.

Anförande nr 10

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill först ge ett gott omdöme till borgarrådet som har svarat på min interpellation på ett så hederligt sätt som hon kan.

Den här tidningen kom ut i november. Det står tydligt och klart i Socialdemokraternas tidning: Två timmars gratis hemhjälp. - Det handlar inte bara om Fixarmalte - Det står också tydligt inne i texten: Efter årsskiftet kommer alla över 75 år att ges rätt till två timmars hemtjänst i veckan utan biståndsbedömning.

Vi befinner oss nu "efter årsskiftet". Det är 2006. Man kan förmodligen se det här som ytterligare ett brutet löfte från Socialdemokraterna.

Man lovar och det kostar pengar. Man anslår inga pengar i årets budget för de här två timmarna, som ska vara gratis. Jag förstår att borgarrådet därför har svårt att svara på min interpellation.

Man går ut med en falsk information till alla äldre genom att dela ut en tidning där det står: två timmars gratis hjälp efter årsskiftet. Så är det ju inte. Det finns inte i årets budget.

Jag skulle vilja höra av någon av socialdemokraterna om ni inte tycker att det är förfärligt att informera om något som inte alls är sant.

Anförande nr 11

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Det blir lite konstigt när vi ska debattera två olika saker.

Jag kommer att ta upp min interpellation. Jag tackar för svaret som kommit snabbt. Det är något man kan säga om den roteln: man får alltid svaren snabbt.

Min interpellation handlar ju om restriktivare biståndsbedömning. Det kan väl kanske vara intressant med tanke på att de som verkligen behöver hjälp inte får det eftersom de som är 75 år och inte behöver hjälp ska få det.

Interpellationen är skriven efter det att rapporten *Styckevis och delat* presenterades. Den visar tydligt att det är stora problem med rättssäkerheten i biståndsbedömningen och att den inte uppfattas som rättssäker. Det är bra att Margareta Olofsson nu erkänner att det är så.

Det har inte varit så hela tiden. Det är bra att det nu har startats fortbildning för biståndsbedömare. Det är lite konstigt att det inte sker förrän på hösten 2005 med tanke på att det här problemet har funnits så länge. Vi har pekat på det här problemet i flera år.

I svaret på min interpellation säger borgarrådet att man faktiskt får mer hjälp nu än förr. Det finns en massa siffror som visar det. Med statistik kan man bevisa allt möjligt. Något som framgår av statistiken, om man kontrollerar noga, är att för personer över 85 år är andelen i vård- och omsorgsboende mindre. Man kan utläsa att andelen äldre som har blivit beviljad hemtjänst har blivit större, men det säger ju ingenting om hur mycket hemtjänst varje person får. Den som har blivit beviljad hemtjänst kanske egentligen hade velat ha särskilt boende, men har fått avslag på det. Det kan man inte läsa ut av de här siffrorna.

Socialdemokraterna har nu lovat att alla över 75 år ska få hemtjänst. Då kommer biståndsbedömningen sannolikt att bli ändå hårdare. Var ska de pengarna komma ifrån? Hur mycket beräknas det kosta? En restriktivare biståndsbedömning är ju faktiskt en budgetregulator i de flesta stadsdelar.

Jag kan ju titta på min egen hemstadsdel, Spånga-Tensta som har fått en mycket allvarlig rapport att ta del av. Där framgår klart att man inte vet vilken hjälp man kan få och att man inte får den hjälpt man har tänkt sig.

När man läser svaret verkar det som om det inte är några problem alls, vare sig med biståndsbedömning eller med resurser – trots att de har minskat ganska kraftigt. Det är frid och fröjd i äldreomsorgen. Är det så man ska tolka detta?

Anförande nr 12

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag är ledsen, Margareta Björk, men jag kan inte ge dig fler svar än vad jag tydligt har gjort i svaret på din interpellation.

Jag går över till Ann-Katrin Åslunds interpellation. Du tar rapporten *Styckevis och delt* som utgångspunkt. Där handlar det om fem av de personer i hela Stockholm som har hemtjänst. De största problemen i den rapporten handlar egentligen om samordningen mellan landstinget och kommunerna. Det är ju också andra kommuner som ingår i revisionsrapporten.

Några av de fem personerna var nöjda. Två var inte nöjda med den tjänst och den hjälp de hade fått, utan ville ha något annat. Det är lite svårt att dra så långtgående slutsatser av det som Ann-Katrin Åslund gör.

Jag brukar heller inte vidta åtgärder utifrån vad oppositionen säger. Jag brukar vilja ha ett mer gediget underlag för de åtgärder som vi ska vidta inom äldreomsorgen. Utifrån rapporten *Styckevis och delt*, som handlar om två personer som har beröringspunkter i det här fallet, säger Ann-Katrin Åslund att det är mycket restriktivare och att det inte är rättssäkert.

Jag har svarat att äldreinspektörerna och Äldreombudsmannen tog upp detta. Efter det har vi sett till att det finns utbildningar. Rapporten från Äldreombudsmannen kom i maj-juni förra året. Att sätta i gång utbildningar redan till hösten är faktiskt ganska snabbt. Förhoppningsvis blir det nu mycket bättre.

Ann-Katrin Åslund kommenterade också siffrorna och sade att efter de äldsta kan man se att det finns skillnader. Det är riktigt. Jag tror att man måste ta forskningen och inte oppositionen till hjälp. Det visar sig nämligen att det var en ovanligt frisk generation. Så friska önskar man ju att alla var, men så har det inte varit och det har tyvärr inte fortsatt så. Det var faktiskt en ovanligt frisk generation som utökade sin livslängd. Flera av dem lever fortfarande och är över 100 år och klarar sig väldigt bra. Det har hänt något i livsföringen i staden som har gjort att kommande generationer inte är lika friska.

Man ska hålla sig till interpellationen, tycker jag. Det gjorde inte Ann-Katrin Åslund. Jag håller fast vid interpellationen som utgick ifrån revisorernas rapport *Styckevis och delat*.

Anförande nr 13

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Med anledning av interpellationen om två timmars gratis hemtjänst som Margareta Björk har skrivit vill jag säga att jag också tycker att Margareta Olofssons svar är bra utifrån de resurser som finns. Det är lite synd att inte finansborgarrådet kan svara på den här frågan eftersom det är en socialdemokratisk tidning. Det vore klädsamt om någon här i salen ville tala om vad man tänkt sig.

Jag vill inte att någon skugga ska falla över Margareta Olofsson, men jag har några frågor.

Jag är osäker på om det är du, Margareta, eller om det är Socialdemokraterna som kallar dessa två timmars gratis hemtjänst för "hemtjänst". Det är ju inte en hemtjänst. Hur ställer du dig till det?

I ditt svar skriver du om Enskede-Årsta och andra stadsdelsnämnder som har fixartjänsten. Du skriver att vaktmästartjänster för äldre personer i staden består i att uppsöka och förebygga verksamhet. Du skriver vidare att vaktmästaren kan informera om möjligheten att få hemtjänst. Den meningen undrar jag över. Vad menas med det? Är det vaktmästaren som ska informera om att en person ska få hemtjänst? Det borde vara biståndshandläggaren som har ansvar för att man får hemtjänst. Är det vaktmästaren som kommer hem och skruvar i glödlampor som i förbifarten ska säga: Du kan få hemtjänst?

Det är väl inte så det är tänkt? Jag tycker inte att en vaktmästare ska gå hem till brukare och tala om att man kan få hemtjänst. Det är en viktigare upplysning. Jag har inte förstått hur ni tänker när ni säger så här. Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 14

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det är vissa saker i borgarrådets svar som man måste rätta ut. Monika Lind säger i artikeln att den vanliga hemtjänsten ska göras mer generös. I svaret står det att det stämmer och att hemtjänstpengen höjs med 3 procent för 2006 för att möjliggöra för hemtjänsten att höja kvaliteten.

Det är inte samma sak. Å ena sidan ska man bli mer generös, å andra sidan ska man höja kvaliteten. Man kan undra hur man ska kunna höja kvaliteten och bli mer generös med biståndsbedömning när man har höjt med bara 3 procent i år och vi vet att man inte har höjt ersättningen för hemtjänsten på flera år. Vi vet att hemtjänstpersonalen jäktar så mycket de kan och att de äldre klagar för att de ibland inte får sin hemtjänst utförd. Vi vet också att de allra flesta egna kommunala enheter har gått back 3 procent lär inte göra så mycket för att höja kvaliteten eller öka generositeten.

Jag saknar fortfarande en socialdemokrat som kan förklara varför man skriver så här i en tidning som ni delar ut. Någon av er borde kunna förklara detta. Det står att det ska vara gratis från och med i år. Varför är det inte det? Varför hade ni inte med det i budgeten för i år?

Jag vill också ställa en annan fråga till borgarrådet. Man ska ge alla över en viss ålder – 75 år – mer generös biståndsbedömning och mer hjälp gratis. Ni har alltid på den rödgröna sidan hävdad att det ska vara en individuell bedömning. Alla människor är olika därför ska man bedömas olika.

Vi hade ett ärende i äldreomsorgsberedningen om att man skulle ha en generösare biståndsbedömning för att få servicehusboende för människor som är över 80 år. Då sade ni nej just med hänvisning till att alla ska behandlas olika. Nu säger ni plötsligt att 75 år ska vara gränsen. Det rimmar dåligt, tycker jag. Är det åldern eller individuell bedömning som ska gälla?

Vad tycker ni socialdemokrater om att ni har sagt att det ska vara gratis hemtjänst från och med i år men att det inte är det? Någon av er måste kunna svara.

Anförande nr 15

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Innan jag går in på min egen interpellation vill jag gå vidare med Margareta Björks interpellation. Jag noterar att det sitter två borgarråd från Socialdemokraterna i salen. Den ena är biträdande finansborgarråd. Det måste alltså finnas svar på den här frågan. Vi väntar ivrigt på svar. Det är en mycket intressant fråga. Jag förutsätter att ni kommer att svara på den.

När det gäller min egen interpellation vill jag säga så här till Margareta Olofsson: Det var roligt att höra. Det kan hända att forskningen säger att många av dem som i dag är över 85 är friskare än man var tidigare. Då glömmer man att det är många som inte är det. Man glömmer också att undersökningen inte visar att man är friskare och sedan helt plötsligt dör på väg hem från golfbanan knall och fall. Man lägger ju också sjuka år till sitt liv. Det har visat sig att de åren kan bli fler än de var tidigare tack vare den sjukvård vi har i dag.

Min tredje fråga gäller hur staden ska garantera att äldre verkligen får de insatser inom hemtjänsten som beviljats mot bakgrund av de brister som finns. Svaret är: Det är så många som får den här hemtjänsten. De är dementa så de kommer inte ihåg att de har fått den.

Om det är så måste det väl finnas någon annan form av uppföljningssystem än att man frågar människor som inte kommer ihåg om de har fått hjälp eller ej.

Jag tänker hålla mig till interpellationen eftersom jag fick påpekandet att jag gick utanför området.

Det finns ju flera punkter i *Styckevis och delat* som understryker det som vi har sagt tidigare och som inte bara gäller två personer i Årsta. Det visar både Äldreombudsmannens och äldreinspektörernas rapporter. Biståndsbesluten motsvarar sällan de äldres behov och önskemål. Biståndshandläggarna ställs ofta inför omöjliga avvägningar. Biståndshandläggarna uppfattas ofta som grindvakter och besluten verkar snarare styras av tillgängliga resurser än av de äldres behov och önskemål.

Om man tänker på att majoriteten under den här mandatperioden har lagt ned omkring 1 000 platser - varav 700 servicelägenheter har omvandlats - på olika äldreboenden i Stockholm är det kanske inte så konstigt.

Jag vill att du svarar på om de påståenden som finns i rapporten om biståndsbesluten och biståndshandläggarna stämmer.

Anförande nr 16

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är lite knepigt att hinna svara på alla frågor, vilket jag har ambitionen att göra.

Det finns ingenting om gratis hemtjänst. Vi har haft förenklad biståndsbedömning i ett projekt för dem som är över 80 år med 4 timmar i månaden. De har betalat enligt taxa.

Det är naturligtvis inte vaktmästarnas uppdrag att vara biståndshandläggare. Birgitta Holm förvrängde kanske det hela. Om en vaktmästare kommer hem till en person som inte har hemtjänst och aldrig har varit i kontakt med stadens biståndshandläggare kan vaktmästaren naturligtvis tipsa om att ta kontakt. Det är inte deras roll att göra något annat. De går ibland hem till äldre människor som aldrig har varit i kontakt med biståndshandläggare över huvud taget.

Margareta Björk ska nog inte säga "ni". I mitt interpellationssvar står det klart och tydligt att det inte finns några pengar avsatta för någon gratis hemtjänst för personer över 75 år. Du får ändra ordval.

Ann-Katrin Åslund tog upp ganska många frågor. Jag ska försöka hinna med allt.

När det gäller det du sade om personer som lider av demens står det, om du hade läst vidare, att vi har fattat beslut om nya riktlinjer för uppföljning av hemtjänst, ledsagning och avlösning. Där tar man bland annat fasta på detta och ser till att dokument-

era vilken hjälp man har fått så att anhöriga, om inte annat, ska kunna se vad som har gjorts, som till exempel att de har varit ute och gått, att de har fått mat och så vidare. Det är något som har uppmärksamrats i samband med att man antog nya riktlinjer.

Att vi har lagt ned 1 000 platser är något man kan diskutera. Däremot har vi infört en ny form av boende för äldre. En del har skrivit och undrat om de kan stå i kö för att få en seniorbostad med hyresrätt. Många har tyckt att det har varit ett gott inslag.

Vi säger att det räcker nu. Ett stort antal bostäder kommer ut; alla är ännu inte färdig-reparerade. Man kan gott stå kvar i kö för att få en seniorbostad med hyresrätt.

Vi har lagt ned en del, men vi har också byggt nytt. Skillnaden är inte så stor. Man ska också komma ihåg att antalet äldre faktiskt minskar. Det verkar vara oppositionens signum att glömma att antalet äldre personer faktiskt minskar i staden och att det gör det fram till 2020. Jag är fullkomligt övertygad om att även oppositionen tar med sådana beräkningar i sin budget.

Anförande nr 17

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har ärligt talat inte riktigt klart för mig vilken tidning ni menar. Jag har sett att ni viftar med den. Jag antar att det är tidningen S-pressen. Jag har själv inte uppmärksammat just den skrivning som ni hänvisar till. Man kan konstatera att om det är som ni säger är inte en socialdemokratisk tidning fullkomlig i alla avseenden. Jag kan inte göra annat än skylla på tryckfelsnisse när det gäller tiden.

Det är ingen hemlighet att Socialdemokraterna i Stockholm under hösten behandlade ett äldrepolitiskt program där vi var helt överens om att två timmars fri hemtjänst för personer över 75 år är en bra reform att arbeta vidare med.

Under helgen hade vi årsmöte där vi behandlade vårt valprogram. Det är nu inte heller någon hemlighet att det är en fråga som vi går till val på.

Det är inte något att införa under den här mandatperioden. Det är något som vi vill göra under nästa mandatperiod.

Anförande nr 18

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Uppenbarligen är det så i Stockholm att det vart fjärde år är bingolotto i Socialdemokraternas valprogram. Då ska alla få någon form av vinst. Däremellan har man inget. Man kan inte påstå att ni socialdemokrater har engagerat er i äldreomsorgen under den här mandatperioden.

Ert finansborgarråd lyste med sin frånvaro när vi diskuterade äldreomsorgsplanen. Man kan undra varför det en vecka senare finns en sådan här artikel i en tidning.

Det är helt riktigt, biträdande finansborgarrådet, er egen tidning. Man kan tycka att ni ska vara fullkomliga i ert parti och kolla vad ni skriver. Ni har här lovat gratis hemtjänst till alla över 75 år. Det står också: Nu är det vårt ansvar att behålla den, det vill säga den unika välfärd, som vi alla har byggt upp.

Då måste man väl stå kvar vid ett sådant löfte. Det här skulle ske vid årsskiftet. Ni ska nog tänka en vända till på om ni vill vara ett fullkomligt parti eller inte.

Nu har ni tagit ert valprogram. Det ska bli roligt att se hur mycket pengar ni tänker anslå till alla de reformer som ni lovar. Vi tror att det blir som vanligt. Man får ta av det befintliga utrymmet. Man kan inte säga att ni har satsat några pengar på äldreomsorgen under den här perioden. Ni har tvärtom gjort allt för att få de enskilda utförarna att hoppa av och inte fortsätta. Ni har gjort allt för att göra det tufft även för de kommunala enheterna. Äldreomsorgen är, som sagt, vart fjärde år ett område som ni socialdemokrater vill satsa på.

Ni är inte fullkomliga. Det säger ni själva.

Anförande nr 19

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): De äldre minskar i antal, Margareta Olofsson, men det har ju också budgeten för äldreomsorgen gjort med besked. Den har dragits ned ordentligt. Jag förstår att du inte ensam kan rå för det. Du har ju koalitionspartner som säkert har hejat på dig och sett till att du inte har fått de pengar som skulle behövas till äldreomsorgen.

I många stadsdelar går äldreomsorgen med underskott. Man kan läsa att många inte får komma ut i friska luften, trots att ni har skrivit att det ska vara en prioriterad fråga. Trots att du tycker att alla är friska finns det människor mellan 90 och 100 år som skulle behöva ett äldreboende. De känner otrygghet och ensamhet och är sjuka på olika sätt, även om inte du tycker att de är tillräckligt dåliga. De känner sig väldigt otrygga.

De har blivit färre, men pengarna måste ju ändå räcka till dem som är kvar.

Det är väl ingen här som kan tro att det är tryckfelsnisse som har varit i farten när ni har skrivit att alla över 75 år ska få gratis äldreomsorg. Det är ju ingen vanlig tidning det här. Det är ju en tidning som ni har delat ut för att värva väljare. Då ska man väl vara extra ärlig.

Det är nog som Margareta Björk säger. Jag misstänker starkt, utan att ha varit en liten mus som lyssnade när ni förhandlade, att det är ni som ligger bakom att det inte har kommit några pengar till äldreomsorgen. Ni har sagt: Vi ska satsa på barn och unga. Men ni har inte sagt att ni ska ta pengarna från äldreomsorgen. Det är vad ni har gjort.

Nu ska ni dessutom ta pengar från gamla sjuka stockholmare för att ge till friska stockholmare som råkar ha uppnått en ålder av 75 år.

Anförande nr 20

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Det var ju klädsamt att Teres Lindberg som biträdande finansborgarråd skyller på tryckfelsnisse. Ansvarig utgivare för denna tidning är Tomas Rudin. Jag undrar vad han säger om att vara tryckfelsnisse. Jag kan prata med honom om det på nästa stadsdelsnämnd.

I en propagandatidning från er ska vi alltså förledas att tro att ni vill de äldre väl. Inget är mer falskt.

I Farsta stadsdelsnämnd säger månadsrapporten för februari 2006 att äldreomsorgens marginaler är små, vilket gör att viss osäkerhet råder över hur året kommer att utveckla sig. I underlaget för budget för år 2007 godkänner vänsterkartellen förvaltningens påstående att effektiviseringar måste göras inom äldreomsorgen för att budget ska kunna vara i balans samt att kvarboendep principen kommer att prägla äldreomsorgen.

I dag får äldre inget bistånd. De sköts i bästa fall av utarbetade anhöriga. I sämsta fall har de äldre klippkort till SöS-akuten. Ni har styrt i fyra år i staden. Äldreomsorgen har fått svidande kritik från revisorerna alltmedan ni socialdemokrater i stadshuset har väntat på att rörelsen ska ta fram en handlingsplan för äldreomsorgen. I dag får människor vara glada över tre minuters mikrad mat i stället för trygghetslarm.

Hur kan Teres Lindberg stå här i talarstolen och säga att det är tryckfelnisse som har varit framme? Borde inte hela partiet gå i takt? Står du som biträdande finansborgarråd bakom finansborgarrådet Billström eller är hon helt isolerad i den här frågan?

Margareta Olofsson har svarat på de frågor vi har skrivit i interpellationen, även om jag tycker annorlunda. Det är klädsamt.

Du, Teres, skyller på att det är tryckfelnisse och du skyller på er ansvarige utgivare Tomas Rudin som inte kan försvara sig. Det tycker jag är fegt.

Anförande nr 21

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag vänder mig till Ann-Katrin Åslund. Andra får föra den andra debatten.

Jag betackar mig för att få höra att jag har sagt saker som jag inte har sagt. Jag har inte sagt att alla är friska. Jag har sagt att en generation var ovanligt frisk. Därmed inte sagt att alla är friska. Det är man inte i någon generation. Det finns alltid de som är sjuka och behöver hjälp. Det ska de naturligtvis också få utifrån en individuell bedömning. Det får de också.

Jag håller med Ann-Katrin Åslund om att det största problemet för många är ensamheten, oavsett om de bor på något av våra vård- och omsorgsboenden eller om de bor i sitt eget hem. Det kräver ganska stor förmåga till egna initiativ. Den avtar oftast ju äldre man blir. Dessutom mister man ofta sina vänner. Det gör att ensamheten kan upplevas mycket mer påtaglig. Det är ett stort problem bland stadens äldre.

I Folkpartiets budget har man i och för sig lagt lite mer pengar på äldreomsorgen än vad vi har gjort inom majoriteten. Men man hade inte ett öre för kompetensutveckling. Man kan jämföra Folkpartiets budget för äldreomsorgen med de 308 miljoner kronor som vi har satsat på att utveckla människor som jobbar inom äldreomsorgen för att se till att människor har vårdbiträdesutbildning eller

undersköterskeutbildning och en rad andra specialinriktade utbildningar för att bättre kunna möta de äldres behov. De pengarna saknades hos Folkpartiet.

Vi har dessutom lagt till 128 miljoner kronor för att utveckla och använda oss av IT som är ett bra sätt att dokumentera vad som händer när man är på besök hemma hos någon äldre eller vad som händer med den enskilde äldre. Det är alltså 436 miljoner som Folkpartiet absolut inte hade.

Vi har inte dragit ned budgeten mer än vad som kan anses någotsånär rimligt i förhållande till att generationen har minskat och att det alltså är färre som är äldre. Vi har inte dragit ned så mycket som man skulle göra om man bara såg till ett faktiskt personantal. Vi har alltså i stället tillfört 436 miljoner kronor.

Nu börjar rapporterna komma in eftersom man följer upp verksamheten. Det visar sig att sjukfrånvaron har minskat bland dem som arbetar inom äldreomsorgen. Det kommer de äldre till del.

Anförande nr 22

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag sade att jag inte var helt säker på vilken tidning och vilken artikel man hänvisade till. Om vi har gett ut den här tidningen före årsskiftet och sagt "från och med årsskiftet" måste jag be om ursäkt. Då har tryckfelsniss varit framme.

Det är ingen hemlighet vilken politik vi socialdemokrater står för. I helgen hade vi årsmöte. Vi behandlade ett valprogram där vi mycket tydligt formulerade vilka frågor som vi prioriterar nästa mandatperiod. Det är den politiken vi söker mandat för. En av de frågorna är två timmars fri äldreomsorg. Vi söker väljarnas stöd för det. Det är inte något konstigt. Jag förstår inte vad ni är upprörda över.

Jag vill än en gång poängtera att om tidningen kom ut före årsskiftet och vi skrev att det gäller från och med årsskiftet måste jag be om ursäkt, eftersom det är tryckfelsniss som har varit framme. Det har inte varit vår avsikt att föra någon bakom ljuset.

Anförande nr 23

P e t e r L u n d é n W e l d e n (m): Biträdande finansborgarrådet Teres Lindberg! Tidningen S-pressen - med rubriken Extra till och med - kom ut i november 2005. Där talas det om att det från och med årsskiftet införs gratis hemhjälp för personer över 75 år.

Vi kan ta biträdande finansborgarrådets – den näst högst politiska förtroendevalda i denna sal – ursäkt. Med tanke på den demokratidebatt som vi ska föra sedan kan man förvänta sig att ni när ni ger ut nästa nummer av den här valtidsningen, eller vad vi ska kalla den, tar kontakt med arbetarkommunens sekreterare Tomas Rudin som ju är ansvarig utgivare., Han är inte helt okänd hos er, antar jag. Gör sedan något som kommer att få alla oss på den borgerliga sidan att tappa hakan så att det hörs ända till Helgeandsholmen. Skriv en dementi och be om ursäkt för att ni inte talade sanning.

Anförande nr 24

Borgarrådet Rönngren (s): Många av dem som har ställt frågor i interpellationerna har inte några inlägg kvar. Peter ser så glad ut att jag måste bemöta detta. Det är tuffa ord om en tidning som det socialdemokratiska partiet i Stockholm ger ut.

Om jag ska dra parallellen med de budskap som presenterades under den förrförra mandatperioden inför förra mandatperioden var det en hel del information, flygblad och annat, som delades ut i tunnelbanan och på gator och torg där man ställde en mängd saker i utsikt när det gällde satsningar. Vi försökte föra en politisk debatt om det. Den debatten hör hemma på gator och torg.

Jag tycker att det är bra att partierna bedriver opinionsarbete. Det är en skyldighet man har i partierna. Man måste självklart skilja på partiorganisationer och stadsfullmäktige.

Jag har inte heller läst artikeln. Ni kan lova era och våra väljare när ni möter dem att vi kommer att genomföra det. Det står högst på vår dagordning. Jag fick förmånen och förtroendet att leda arbetsgruppen för att ta fram de här programmen. Det arbetet handlar inte bara om det socialdemokratiska partiet utan om dialogen med stockholmarna, de äldre, pensionärsorganisationer och annat. Det kommer att stå modell för den politik som den socialdemokratiska regeringen går ut med inför våren i propositioner och annat. Det finns all anledning att vara stolt.

Jag läser gärna artikeln. Sedan kan vi debattera detta, inte bara här inne utan också på gator och torg. Det handlar om våra väljare.

Anförande nr 25

Birgitta Holm (m): Ordförande, fullmäktige! Socialdemokratiska borgarråd läser tydligen inte sina tidningar. Man kan undra varför man är så dåligt påläst när man har en så hög befattning. Man borde ha kunskap om det man håller på med. Det är bara struntprat det du säger. Det är klart att ni läser era tidningar.

Tomas Rudin är stolt över den. Jag brukar prata med Tomas. Vi bor i Sköndal båda två. När vi träffas i affären ibland säger han att det är en ganska okej tidning. Jag tror att du egentligen också tycker det. Stå inte här och säg att ni inte har läst tidningen. Det är klart att ni läser tidningen.

Jag vet inte om ni har läst den här heller. Ni kanske inte läser City. Den tillhör inte den här debatten. Det gäller en annan debatt om en annan interpellation som jag trodde skulle samköras. Här finns en artikel där Annika Billström säger att det är en stad för våra äldre. Här står allt det som vi har pratat om. Alla som har fyllt 80 år ska få trygghetslarm. Alla över 75 år ska erbjudas två timmars hemtjänst. Personal som kan olika invandrarspråk ska rekryteras. Det ska bli bra och man ska inte dra alla över en kam. Man lovar en massa saker.

Det är ingen som tror på er. Ni bara försvarar er själva. Ni delar ju ut den här S-pressen vid Gullmarsplan och på andra ställen. Vi får den till oss. Den ligger på min vårdcentral för att folk ska kunna ta den och lära sig något om er. Stå inte och ljug i talarstolen!

Anförande nr 26

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det kan sägas mycket om den här interpellationsdebatten och om diskussionen som gäller om ålder är avgörande eller inte. Där har Socialdemokraterna nu tydligen tagit ställning. Min svärmor som hörde talas om det här sade: Måste man säga ja till vad de erbjuder? Hon är 77. Jag sade att det är frivilligt.

Leif, du försvarar vad som händer i en valrörelse och vad man söker mandat för i en valrörelse. Det är väl än väldig skillnad mot att under mandatperioden gå ut och säga att något ska hända vid årsskiftet. Då har du möjlighet att i majoritet se till att det finns budgetförutsättningar för att det som står i artikeln ska kunna genomföras.

Det är något helt annat att gå ut och söka mandat och berätta vad man tänker genomföra. Här står det tydligt och klart att efter årsskiftet kommer alla över 75 år att ges rätt till två timmars hemtjänst utan biståndsbedömning. Det har inte med valrörelsen att göra. Det är nu efter årsskiftet. Vi är nu inne i april, och det har inte hänt någonting.

Dela gärna ut detta i valrörelsen och säg att det är något som ni vill genomföra, men här står det att det redan nu ska fungera. Det gör det inte.

Anförande nr 27

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vänder mig mot att bli kallad lögnare. Jag har inte läst denna artikel, hur otroligt det än låter.

Vi återkommer gärna och tar sakdiskussionen. Jag kan inte bedöma vad som står i artikeln och vilka löften som har givits. Om ni har synpunkter på det tycker jag att ni ska vända er till den ansvarige utgivaren.

Det råder inget tvivel om vad vi socialdemokrater vill med äldrepolitiken i denna stad i landstinget och på riksplanet. Jag ser fram emot att debattera det med er på stadens torg och i de debatter som vi förhoppningsvis kommer att ha framöver inom de olika sakpolitiska områdena. Vilka löften vi ger, vad vi går till val på och vad vi genomför är det viktiga.

Vi har varit med om den diskussionen tidigare. Det har handlat mycket om formfrågan men knappast något om innehållet. Det är det som skiljer oss åt oavsett om vi diskuterar två timmars gratis hemtjänst, kompetensfrågorna eller förutsättningar för äldre att ha ett innehållsrikt liv oavsett var i staden man bor. Det är frågor som är oerhört skiljande i denna sal. Det kommer att framgå med all tydlighet när vi kommer närmare valrörelsen.

De vallöften vi ställer ut ska vi självklart genomföra. Jag vet inte vad som står i artikeln. Jag tycker att det är en bra och kul tidning, trots att jag inte har läst varje rad och alla artiklar. Vi har fått oerhört bra respons på den tidningen från stockholmarna ute på gator och torg. De tycker att det är kul att vi använder humor som ett grepp i det socialdemokratiska partiet. Det är många politiker som saknar humor.

Anförande nr 28

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Huruvida humor har med detta att göra ska vi kanske låta vara osagt.

Ni får lova precis vad ni vill i ert propagandamaterial. Ni får också bryta vilka löften ni vill. Det brukar ni ju göra. Det är något som väljarna har möjlighet att bedöma vid valet.

Vi behöver inte krångla till det så förtvivlat. Det är rätt anmärkningsvärt att två ledande företrädare för Socialdemokraterna i Stockholm inte har läst tidningen. Jag tror er när ni säger att ni inte har gjort det, men jag tycker att det är märkligt.

De som gjorde tidningen försökte vara lite roliga. Ni ställde ut ett löfte. Ni visste när det utställdes att det inte skulle hålla. Nu blir ni synade och det tycker ni är jättejobbigt. Därför vill ni att diskussionen ska handla om en massa andra saker, till exempel vad andra kanske sade i förrförra valrörelsen.

Jag vet inte om någon mer än jag konstaterade att borgarrådet Rönngren inte var särskilt konkret när han talade om vem som eventuellt sade vad i förrförra valrörelsen. Den debatten hör väl inte hit heller. Det handlar bara om att slippa diskutera sakfrågan.

Ni lovade att införa detta från och med årsskiftet. Ni visste att ni inte kunde det. Nu blir ni synade. Det tycker ni är jättejobbigt. Det är trist, men så är det i politiken.

*§ 7 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Framtidens barnomsorg*

Anförande nr 29

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag skulle egentligen bara vilja ställa en enkel fråga. Den handlar om Socialdemokraternas vallöfte. Vilket är det som gäller? Jag har läst tidningarna i helgen för att försöka förstå om ni går till val på att ha så kallad avgiftsfri förskola, det vill säga att skattebetalarna som kollektiv ska betala hela kostnaden för en förskoleplats.

Min fråga till skolborgarrådet är helt enkelt: Vad är er linje nu? Det har jag inte blivit på det klara med när jag har läst tidningen.

Anförande nr 30

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, du skulle ha varit med på vårt repskap, Mikael. De är öppna, så du hade haft möjlighet att vara med. Men ni hade också någon övning, vad jag förstår, så du hade väl inte möjlighet att vara med när vi hade riktigt bra politiska diskussioner, nämligen på Stockholms arbetarekommuns årsmöte.

Det beslut som arbetarekommunen enigt har fattat är att vi ska fortsätta reformarbetet på förskolans område under nästa mandatperiod med en tydlig prioritering. För det första ska vi klara utbyggnaden på grund av barnantalsökningen. För det andra gör vi kvalitetssatsningar primärt riktade till de yngre barnen. För det tredje ska vi ha en avgiftsfri förskola.

Anförande nr 31

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag kan försäkra Erik Nilsson att jag föredrog våra förslag för vårt valprogram. Jag kan säga att det inte var någon längre diskussion efteråt, utan alla tyckte att det var ganska bra idéer. Jag förstår att det är mycket mer livfullt på era möten. Om de är öppna för allmänheten så kanske jag skulle ta och gå dit. Det skulle vara underhållande att följa dem.

Den konkreta frågan var: Går ni till val på att förskolan ska bli fri? Jag förstår att det ska ni inte göra. Var det rätt tolkat? Det är alltså andra saker som ni prioriterar i första hand. Det som ni först skrev i valmanifestet är tydligen nu inte längre aktuellt.

Anförande nr 32

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, det är en felaktig tolkning. I det valprogram som finns ingår avgiftsfri förskola. Det som däremot är förtydligat är att de kvalitativa reformerna på förskolan ska gå först. Det framgår tydligt av det beslut som repskapet har fattat. Det tycker jag är positivt.

Anförande nr 33

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det besked som gavs på presskonferensen med Tomas Rudin och Annika Billström om att ni nu gick till val på att direkt avskaffa avgifterna för förskoleplatser gäller alltså inte längre. Då gör Socialdemokraterna samma bedömning som bland andra Moderaterna – den halva miljard som det skulle kosta att göra en sådan reform är inte den mest prioriterade. Det finns andra satsningar inom barnomsorgen som går före. Är det så jag ska tolka skolborgarrådet?

Anförande nr 34

Borgarrådet N i l s s o n (s): Nej, för andra gången i rad. Du tolkar mig fel. Det valprogram som arbetarekommunens representantskap har fattat beslut om innefattar också borttagande av avgifterna i förskolan. Det innehåller dock en prioritering av i vilken ordning som reformerna ska ske på förskoleområdet. Det finns en tydligare skrivning om kvalitetssatsningarna i det beslut som blev än i det förslag som arbetarekommunens styrelse hade lagt fram för repskapet och som presenterades i förra veckan.

Fråga nr 2. Arenafrågan

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! I helgen blev det klart att Fotbollsförbundet tänker bygga en ny multifunktionsarena i Solna. Jag tycker att det här är en fantastisk händelse för Stockholm. Jag tror att det kommer att tillföra mycket till regionen att den nu äntligen får en arena som är så stor att den kan härbärgera riktigt stora fotbollsmatcher, riktigt stora konserter och så vidare – och detta dessutom utan att Stockholms stad behöver lägga upp en massa miljarder.

Döm om min förvåning när finansborgarrådet sade att det nog inte fanns något ekonomiskt vett och sans i det här i Solna och att det egentligen inte kommer att bli av! Jag tycker att det är lite märkligt att ett finansborgarråd i Stockholm uttalar sig så negativt om en annan kommuns och en fristående organisations olika planer.

Jag skulle verkligen vilja veta hur Annika Billström ser på Solnas projekt och hur det påverkar planerna på en ny arena – ett nytt Söderstadion här i Stockholm.

Anförande nr 36

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för frågan, för jag tycker att det här är en av de mest spännande frågor som vi har framför oss. Det gäller att skapa en ny evenemangsstad vid Globenområdet. Jag tycker att det är oerhört positivt att få sätta in evenemang när det gäller kultur, idrott eller annat i sitt sammanhang och samtidigt jobba med den fråga som är ny – stadsutvecklingsfrågan.

På samma sätt som Kista i dag är känt för IT och Norra station för *life science* så tror jag att de södra förorterna bör få sin stora satsning framför allt i den globaliserade ekonomi och internationella konkurrenssituation som vi lever i. Då tror jag att det är viktigt att fullfölja de gamla planerna på Globenområdet om både arbetsplatsetable-

ringar och bostadsförsörjning, men framför allt att hitta en nisch eller ett kluster där man jobbar med evenemang i ett bredare sammanhang.

Det här kan bli riktigt spännande för Stockholm om vi jobbar på det sätt som vi har gjort sedan många år tillbaka. Vi ska i lugn och ro processa med alla inblandade och involverade.

Fotbollsförbundet har beslutat att gå vidare för att bygga en nationalarena för fotboll, och inte för evenemang. Det får de gärna göra, tycker jag, för det står inte alls i strid med det arbete som Stockholms stad skulle kunna göra när det gäller både att ta ansvar för bostadsförsörjningen och ansvar för att verkligen sätta Stockholm på kartan när det gäller besöksnäringen.

Anförande nr 37

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tycker att det är lite obehagligt att finansborgarrådet i Sveriges största kommun väljer att göra en annan tolkning av det som kommer att ske i Solna än vad Fotbollsförbundet, finansiärerna och Solna stad gör. Det är fullkomligt glasklart att även den arena som de nu planerar också ska kunna användas till precis det som Annika Billström nämnde, till exempel stora konserter, utställningar, filmvisningar och sådant.

Lugn och ro, pratar Annika Billström om. Man kan väl säga att det lugn och den ro som har präglat den här staden när det gäller Söderstadion har lett till att projekteringen av ett nytt Söderstadion har tagit ytterligare fyra år. Det beslut som vi fattade redan under den förra mandatperioden om att helt bygga om detta fotbollsstadion, som verkligen är i behov av renovering, har dragit ut på tiden. Vi har inte fått någonting annat i stället.

Jag tycker att det här är helt bedrövligt. Jag kan inte förstå varför vi nu inte kan sätta i gång planeringen för ett nytt Söderstadion.

Anförande nr 38

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Lotta Edholm! Det är inga problem. Det är nämligen så att efter påsk kommer kommunstyrelsens utredningsuppdrag att redovisas. Det är fyra olika uppdrag. Icke förty tycker jag att det är oerhört viktigt att Stockholms stads politiska ledning jobbar aktivt med utvecklingsfrågorna och näringspolitiken.

Därför är det också viktigt att se att Globenområdet, utan att konkurrera med Solna, kan jobba med att utvecklas till ett stort evenemangsområde. Det är det viktiga – att ha visioner och idéer som så småningom kan förverkligas. Stockholms besöksnäring ökar. Kryssningstrafiken ökar. Det är klart att om vi då skulle kunna hitta ett bäraktigt koncept tillsammans med dem som verkligen kan evenemang och annat så kommer vi tillsammans att bli oerhört framgångsrika. EMA Telstars skandinaviska chef har tydligt sagt att de aldrig kommer att lägga en konsert i Solna. De ligger kvar i Ullevi med sina konserter.

Anförande nr 39

Borgarrådet E d h o l m (fp): Stockholm är *en* region. Det bor ungefär 1,7 miljoner invånare i Stockholms län. Det innebär att det absolut finns utrymme för en stor multifunktionsarena. Det är jag helt övertygad om. Jag tror att det skulle komma många människor från den här regionen till en del evenemang. Men det finns knappast utrymme för två arenor.

Det vi gör nu är att konkurrera på ett sätt mellan kommuner och mellan organisationer som gör att vi riskerar att slå ut varandra. Jag tycker att vi ska vara *en* region och att vi ska söka ett samarbete med dem som också är beredda att betala för det här. Detta riskerar bara att återigen ge Stockholm dåligt rykte som storebror som ska tala om vad som gäller och som dessutom inte drar sig för att prata illa om andra kommuner och andra organisationers projekt.

Anförande nr 40

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige och Lotta Edholm! Det där är ju osanning. Det stämmer inte med verkligheten. Varken mitt parti eller något annat parti har tagit del av utredningens slutgiltiga förslag. Det kommer efter påsk. Vi kommer inte att konkurrera med Fotbollsförbundet om en fotbollsarena eller en nationalarena. Jag säger att vi tillsammans bör jobba med stadsutvecklingsfrågorna. Det är det som är det viktiga. Vi ska göra det på samma sätt som vi gör det i Värtan, vid Norra station och på nordvästra Kungsholmen. För integrationens skull vore det väl viktigt om vi fick en balans för de södra förorterna?

Att då ha en idé och en vision om detta med evenemang finns med i de gamla tankarna från 70- och 80-talen när vi faktiskt etablerade Globen och Globenområdet. Det är det vi ska jobba vidare med, utan några politiska låsningar. Jag hoppas att vi alla gemensamt vill Stockholms bästa.

Fråga nr 3. "Gratis barnomsorg"

Anförande nr 41

E w a S a m u e l s s o n (kd): För några år sedan kom det hastigt och lustigt i valrörelsen ett beslut om maxtaxa i barnomsorgen. När man tittade på hur utfallet blev såg man att det faktiskt var medelinkomsttagarna och höginkomsttagarna som blev de stora vinnarna när det gällde att få mer pengar i plånboken.

Därför är min fråga till finansborgarrådet: Är det här löftet om gratis barnomsorg det som kallas för det allra bästa fördelningspolitiskt för Stockholms barnfamiljer?

Anförande nr 42

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Styrkan i vår politik är att vi jobbar med både–och-perspektivet. För det första vill vi helst ha låga eller inga avgifter alls. Det är det viktigaste för oss. Avgifterna slår nämligen hårdast mot låginkomsttagarna. Vi ser det som en självklarhet att välfärdsproduktionen eller de välfärdstjänster som vi erbjuder våra medborgare så långt som möjligt ska vara skattefinansierade. Det

strävar vi efter. Därför jobbar vi med både–och-perspektivet. Som Erik Nilsson sade i sitt inlägg tidigare är det kvalitet parat med ett förslag och ett vallöfte om att sänka eller ta bort avgiften i förskolan som gäller. Det ser vi som en helhet. Därför är det viktigt att också den skattefinansierade verksamheten omfattar alla.

Anförande nr 43

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Då upprepar jag min fråga: Är det det fördelningspolitiska bästa beslutet i Socialdemokraternas Stockholm att hög- och medelinkomsttagare är de som får mer pengar i plånboken när ni nu föreslår gratis barnomsorg?

Anförande nr 44

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige och Ewa Samuelsson! Jag ser det så här: Att ha nolltaxa i förskolan eller på andra områden gynnar våra låginkomsttagare. Det är viktigt. Det är viktigt att se att det är många familjer men också ensamstående föräldrar som lever på marginalen i dag. Det är mer gynnsamt för dem att inte ha någon avgift än att bidra via skatten, vilket vi alla gör i kommunen. Därför väljer vi reformer som innebär att vi jobbar gentemot den generella välfärdspolitik som omfattar alla utan att för den sakens skull göra avkall på kvaliteten i verksamheten.

Anförande nr 45

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är intressant, Annika Billström, att du säger att det omfattar alla. Alla ska med, säger ni. Så enkelt är det. Men det handlar om alla dem som är intresserade av att få den skattefinansierade förskolan. Det finns också många andra barnfamiljer, som gärna skulle vilja ha en annan typ av barnomsorg. De omfattas inte av de här förslagen till beslut. Det handlar i stället om dem som ska in i den fälla som ni tycker ska vara skattefinansierad.

Det kan inte sägas att alla omfattas av de förslag som ni lägger fram. Valfriheten finns inte där längre. De som väljer utifrån socialdemokratiskt tänkande får ta del av skattefinansierade subventioner, men inte de andra. Är det det fördelningspolitiskt bästa för barnfamiljerna?

Anförande nr 46

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Vi socialdemokrater ser den pedagogiska utvecklingen i förskolan som oerhört viktig och framgångsrik, och vi vill naturligtvis fokusera på förstärkningar i detta. Pedagogiken och läroplanen för förskolan är viktiga. Vi ser förskolan som en del av den obligatoriska skolutbildningen. Därför är det viktigt att se att just vårt val av allmän förskola omfattar alla. Sedan vet vi att det finns andra former. Men för oss är det en självklarhet att se förskolan som en del av grundutbildningen för våra barn och ungdomar.

Fråga nr 4. Arbetsmarknads- och integrationsinsatser i projektform

Anförande nr 47

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Detta handlar alltså om arbetsmarknads- och integrationsinsatser. Jag ska läsa upp några rader ur en revisionsrapport. Det står så här: Revisionskontoret vill därför understryka att brist på långsiktighet och avsaknad av övergripande styrning och uppföljning kan bidra till att diskriminerande strukturer stärks, vilket står i motsättning till fullmäktiges mål för integrationspolitiken.

Detta säger man med anledning av att man har konstaterat att en huvuddel av de arbetsmarknads- och integrationspolitiska åtgärder som vidtas i stadsdelarna har finansierats med projektpengar och inte med pengar ur ordinarie budget. För Kistas del är det till exempel 81 procent som är finansierade med projektmedel, för Rinkeby är det 82 procent och för Vantör över 60 procent.

Samtidigt säger det ansvariga borgarrådet i en intervju i Svenska Dagbladet för några veckor sedan att vi inte har lyckats bryta segregationen och att vi har lagt ned integrationsprogrammet eftersom det inte fungerade. Ledamöterna i arbetsmarknads- och integrationsberedningen säger att hela integrationspolitiken är en flopp.

Då frågar jag: Med tanke på den höga svansföring i de här frågorna som inte minst borgarrådet Lindberg har haft tidigare – vore det inte rimligt och lämpligt att avsätta medel ur ordinarie budget för kraftfulla integrationspolitiska åtgärder?

Anförande nr 48

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Cecilia Brinck! Jag instämmer helt i revisionsrapportens analys. Det är bristen på långsiktighet som jag tror är kärnan till att vi inte har lyckats komma längre när det gäller arbetet med att bryta segregationen. Jag tror att vi har varit med och lyckats stävja den, men fortfarande hittar vi inte långsiktiga modeller att jobba med. Behoven i vissa av våra stadsdelar är extrema i jämförelse med andra. Därför måste vi hitta sätt att tillföra resurser långsiktigt.

Jag instämmer helt i revisorernas analys. Det är långsiktigheten som vi måste göra någonting åt. Inom forskningen är man också helt överens. Det finns en omfattande forskning framför allt när det gäller storstadssatsningen, där man har lagt ned många miljoner på forskningsrapporter. Där gör man precis samma analys; det är frågan om långsiktighet som vi behöver göra något åt.

Om två veckor lägger vi fram direktiv för tre stycken utredningar som bostadsbolagen ska göra. Det handlar just om att hitta långsiktiga sätt att jobba med de här frågorna, och med integrationsfrågorna i synnerhet. Jag tror att det kan vara en väg att gå för att hitta en långsiktig arbetsmetod.

Anförande nr 49

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Borgarrådets passiva hållning och allmänt resignerade attityd i de här frågorna oroar förhoppningsvis inte bara mig utan också resten av ledamöterna i den här salen och framför allt de människor i Stockholm som drabbas av den politik som borgarrådet bedriver.

Det är ju du som äger frågan! Nu säger du att om två veckor kommer ni att tala om hur allting fungerar med planeten, med universum och allting. Men då är det några månader kvar till valet. Du håller med om allting som sägs i revisionsrapporten om bristen på långsiktighet som ett problem. Men varför i hela fridens dagar – om ni nu är så på det klara med var problemen ligger – har du inte gjort någonting åt dem? Är du nöjd med den här allmänt passiva och resignerade hållningen där man erkänner att det inte funkar, och sedan är det bra med det? Eller hoppas du att valet ska komma så pass fort att det liksom inte märks?

Anförande nr 50

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Nej, inte alls! Jag är ganska nöjd med det arbete som vi har bedrivit. Jag tror inte att det på något sätt har varit misslyckat. Jag vet att både stadsdelsförnyelsen och Kompetensfonden har haft avgörande betydelse i arbetet med att bryta segregationen. Vi kan inte i faktiska siffror visa att segregationen har brutits, men däremot har vi lyckats stävja utvecklingen ganska ordentligt. I den bemärkelsen är jag inte alls missnöjd.

Men om vi ska hitta ett sätt att långsiktigt klara av de här frågorna så räcker det inte med satsningar. Vi måste hitta ett mer långsiktigt sätt att arbeta med det här. Det kan mycket väl handla om saker som att se över resursfördelningssystemet till skolan till exempel, som vi har gjort under mandatperioden. Ni var ju emot det. Det handlar om ett långsiktigt sätt att fördela resurser från rika till fattiga. Det är socialdemokratisk politik, och det är också på det sättet som vi ska lösa frågorna.

Anförande nr 51

C e c i l i a B r i n c k (m): Nu blir jag ännu mer oroad. I intervjun i Svenska Dagbladet som jag hänvisade till säger borgarrådet direkt: Vi har inte lyckats bryta segregationen. Men för 35 sekunder sedan stod borgarrådet i den här salen och sade: Vi har gjort mycket som jag är nöjd med, och vi har lyckats stävja utvecklingen.

Vad tycker du egentligen? Tycker du att ni har gjort ett bra jobb eller tycker du det inte? Tycker du att revisorerna har rätt eller tycker du att de har fel? Tycker du att det integrationsarbete som ni bedriver fungerar eller tycker du att det inte fungerar?

Anförande nr 52

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag svarade ju på dina frågor, Cecilia! Jag tycker att revisorerna har rätt. Jag tycker att man ska ta till sig det. Jag tycker också att man måste vara ödmjuk inför hur utvecklingen har varit. Men vi får inte glömma bort att vi under mandatperioden har haft en ganska svår lågkonjunktur. Det är klart att man alltid önskar att man skulle komma längre. Vi har ett integrationsverk som årligen

visar rapporter om att ju mörkare hudfärg man har, desto mer diskriminerad blir man och desto längre från arbetsmarknaden hamnar man i situationer med lågkonjunktur.

Det är klart att det finns omfattande diskriminering i det här samhället. Detta är stora frågor att jobba med. De insatser som vi har gjort under den här mandatperioden har lett till att det inte ser så *väldigt* förskräckligt ut. Men det ser förskräckligt ut, och vi har mycket kvar att göra.

Fråga nr 5. Omvandlingen av äldreboenden

Anförande nr 53

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Olofsson! Den 16 mars hände någonting som var roligt för många av Stockholms äldre. Det var då som vänstermajoriteten anslöt sig till vår politik och bestämde sig för att stoppa servicehusomvandlingen. Omvandlingen hade gått alldeles för snabbt och oron bland många av Stockholms äldre hade varit stor.

Min fråga till borgarrådet är: Vad kommer att hända med alla de beslut om omvandlingar som redan har fattats men där omvandlingarna inte har genomförts? Rivs besluten upp? Kommer några att vara kvar, eller ska de beslut som redan har fattats gälla?

Anförande nr 54

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det var glädjande att hela fullmäktiges alla partier ställde sig bakom omvandlingen av servicehus till seniorboende. Det skulle man inte kunna tro att de gjorde om man har hört de debatter som har förekommit här i salen, men så är faktiskt fallet. Alla stod bakom det.

Det vi fattade beslut om nu var att vi tycker att antalet omvandlingar räcker. Det räcker med antalet bostäder som ska byggas om till seniorboende med hyresrätt. Vi vet att det är en populär form. Många står i kö, och fler skulle vilja ha dem. De beslut som är fattade gäller.

Anförande nr 55

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Först och främst vill jag säga: Att stå bakom principen att man kan omvandla något innebär inte att man ska omvandla allt det som ni ville och inte i en sådan rasande fart.

Anledningen till att jag ställde frågan är att det finns lite olika sorters servicehus. Dels ligger de på olika platser, dels har de hunnit lite olika långt i omvandlingsprocessen. En del har redan påbörjat ombyggnader och omstruktureringar. Andra ska det inte hända någonting med förrän 2007. Det är då man ska starta. Det finns ganska starka protester, bland annat i Långbroberg, mot omvandlingen. Funderar ni någonting på vad som ska hända med dem som ligger längre fram, och som det har funnits många som har velat bevara?

Anförande nr 56

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Det är glädjande att även Ann-Katrin Åslund nu vågar erkänna att man faktiskt har varit med på att omvandla servicehus till seniorboende. Man verkar också inse att det är en bra boendeform och en boendeform som saknades tidigare.

Det jag sade var att de beslut som vi har fattat gäller. För vissa fall ligger det längre fram i planeringen, men de beslut som vi har fattat ligger fast. Det finns också en del beslut där man har ångrat sig. Vi tänker inte tvinga dem att återigen ändra sig själva, så att säga. I några stadsdelar har man alltså begärt och fått tillstånd att bygga om, men man har nu själv ångrat sig. Vi tänker då inte tvinga dem.

Det finns en oro bland äldre för att antalet seniorboenden med hyresrätt inte ska räcka. De känner att de har stått i kö och betalat förgäves. Men det kommer att räcka med de beslut som vi har fattat. Det kommer att räcka även till dem.

Anförande nr 57

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Det var ju jättebussigt att de stadsdelar som ångrade sig, det vill säga bland annat min stadsdel, Spånga–Tensta, inte blir tvungna att omvandla. Det tackar jag särskilt för.

Men det var inte något speciellt glatt besked till de personer i Älvsjö som skulle vilja ha kvar sitt servicehus. Jag misstänker att det finns ett också i Bromma som ligger på samma linje. Det här är väl det besked som vi får ge till dem då; den majoritet som finns i dag har för avsikt att fortsätta omvandlingen av deras servicehus. Kan jag tolka det så?

Anförande nr 58

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tycker att jag har varit väldigt tydlig, så jag tror inte att det föreligger något tolkningsmisstag. Däremot har Bromma inte blivit behandlat och har inte fått något tillstånd, så det kan du nog avföra från din lista.

Fråga nr 7. Integrationsfråga

Anförande nr 59

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Min fråga är egentligen föranledd av borgarrådets svar på en föregående fråga här i kväll. Jag skulle vilja veta på vilket sätt som segregationen mer konkret har kunnat stävjas och vad det är som Socialdemokraterna kan uppvisa som framgångsfaktorer i Stockholm när det gäller segregationen.

Min fråga föranleds av att i Hagsätraskolan har antalet barn med invandrarbakgrund ökat till över 60 procent. I Bandhagen fördubblades antalet barn med annat modersmål än svenska på ett år. I Rågsved har antalet barn som har uppnått Godkänd i alla kärnämnen i nian sjunkit dramatiskt ned till 55 procent.

Finns det några framgångsfaktorer när det gäller att stävja segregationen som borgarrådet kan peka på?

Anförande nr 60

Borgarrådet L i n d b e r g (s): På förekommen anledning måste jag nog börja med att ställa en ordningsfråga till presidiet. Jag trodde att fullmäktiges frågestund var till för att ställa korta, aktuella och enkla frågor. Det är klart att det här är en särskilt viktig fråga, men jag skulle föredra att få den i interpellationsform. Då skulle du också få ett mycket djupare svar än man kan ge här och nu. Det är inte helt lätt att bemöta sådant på stående fot. Det är klart att detta är en aktuell fråga, men kanske inte så direkt. Jag ser fram emot att få frågan nedskriven av dig, så ska du också få ett mycket seriöst svar.

Anförande nr 61

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Meningen var inte att borgarrådet skulle behöva göra en så väldigt lång utläggning. Jag var mer intresserad av om det fanns några exempel. Just det som jag tog upp visar ju att boendesegregationen går åt rakt motsatt håll mot vad de politiska målsättningarna har varit. Men om borgarrådet inte vill svara så kan jag inte göra så mycket åt det.

Anförande nr 62

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande! Du frågade efter en fördjupad analys, Henrik. Jag känner att om du vill ha en fördjupad analys så är det inte värdigt denna stora fråga att här på en minut så där halvslaskigt dra ett svar. Det känns som om man behöver lite längre tid – åtminstone tre minuter som jag skulle få i ett interpellationssvar – för att faktiskt analysera frågan. Det går inte att göra en fördjupad analys på en minut.

Anförande nr 63

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Det blir en debatt om formerna här i stället. Jag kan på 15 sekunder här rada upp tre akuta problem som faktiskt är aktuella, eftersom de här eleverna i Rågsvedsskolan snart går ut skolan. Jag kan dessutom stå här och rada upp ett antal andra problem. Därför är jag förvånad över att borgarrådet inte kan komma med åtminstone något exempel.

Anförande nr 64

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det får ibland bli nödvändigt att föra en diskussion om formerna. Jag ser gärna fram emot en interpellation från dig. Då ska jag svara på dina frågor på ett seriöst och begrundat sätt. Jag tycker inte att det är acceptabelt att man ställer den här typen av frågor, och jag tycker att presidiet borde ta tag i den här frågan och klargöra för fullmäktige vad som är en interpellation och borde vara det och vad som är en enkel fråga ställd till ett borgarråd.

§ 8 Interpellation om stadens samarbete med frivilligorganisationer för att lösa hemlösheten (nr 2006:1)

Anförande nr 65

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag ber att få hänvisa till det utsända svaret.

Anförande nr 66

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för svaret som var uttömmande, kanske långt mer än vad frågorna egentligen handlade om. Men det är bra!

Jag är ute en hel del och träffar frivilligorganisationer runtom i Stockholm. Jag hör hur deras arbete är och vad de tycker att de får för stöd från stadens majoritet. Det är lite blandade svar som man får. Många tycker att de har det ganska tufft och att pengarna inte räcker till utifrån den insats som de gör för Stockholms stad och för dem som har kommit på samhällets skuggsida.

Men det som jag egentligen tyckte var intressant var det som jag läste i ett citat när det gällde hur borgarrådet hade uttalat sig angående Stadsmissionen, som hade varit kritisk mot Stockholms stad och arbetet mot hemlöshet. Jag läste då att borgarrådet hade sagt till Stadsmissionen att man inte ska bita den hand som föder en. Det var med anledning av det som jag ställde frågan om ifall det är så att frivilligorganisationer ska beläggas med munkavle och inte kunna uttrycka kritik mot det som de ser som den rådande situationen i Stockholms stad. Det gällde då i första hand hemlöshetsfrågan.

Jag skulle gärna vilja ha en kommentar av borgarrådet till detta.

Anförande nr 67

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ewa Samuelsson glömde att hon i samma interpellation har sagt att detta var något som socialborgarrådet ska ha uttryckt, det vill säga hörsägen. Man kan ju diskutera att man i en interpellation använder sig av sådant som man läser och som har stått i en tidning och sådant som man hör någon säga.

Tyvärr var inte Ewa Samuelsson närvarande när detta med att bita den hand som föder en yttrades. Det var inte jag som yttrade det. Det hade kanske varit intressant, för då hade du sluppit bygga upp en hel interpellation på vad du hör att folk, föreningar och organisationer säger. De säger ganska mycket. Det är också lätt att missuppfatta vad de säger. Men det var faktiskt en journalist som sade detta under en debatt till dåvarande ordföranden för Stadsmissionen.

Anförande nr 68

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Då var det väl bra att jag ställde frågan, för det är som sagt inte så det har berättats för mig. Men jag litar på vad du säger, Margareta, och tar det för sant.

Vad jag däremot märker när jag är ute och träffar frivilligorganisationer är att de inte känner att de får det stöd de behöver. Då tänker jag inte bara på ekonomiskt stöd, utan att man får en känsla av att staden egentligen vill att verksamheter ska ske i kommunal regi och inte genom frivilligorganisationer. Därför ställde jag också frågan om vad borgarrådet vill göra för att förbättra samarbetet och tydligt uttala att frivilligorganisationerna behövs och att det arbete som de utför, inte minst bland hemlösa men också bland många andra, till exempel ungdomar, är ett viktigt arbete. Vi i Stockholms stad kommer inte att klara oss det förutan. Frivilligorganisationerna kommer att behöva finnas kvar framöver också. Jag skulle önska att det tydligt sades ifrån den här talarstolen.

Anförande nr 69

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tycker att Ewa Samuelsson har ett mycket märkligt sätt att argumentera. Om man tittar i Kristdemokraternas budgetar som de har lagt fram under årens lopp, de tre fyra senaste åren, så kan man läsa att Ewa Samuelsson har skrivit att man har lagt mindre pengar på frivilligorganisationerna. Jag kommer inte ihåg den exakta formuleringen, men det har varit ett genomgående tema hos Kristdemokraterna.

Trots detta kunde även Ewa Samuelsson och alla andra se att vi har lagt mer pengar och att vi har bemödat oss om att träffa alla organisationer och föreningar som söker och får bidrag från Stockholms socialtjänstförvaltnings organisations- och föreningsutskott. Vi har också öppnat upp för gemensamma möten med de olika organisationerna och föreningarna för att föra en dialog med dem. Vi ska lyssna på dem och se vad det är som de tycker saknas, vad det är som de skulle behöva hjälp med, var det brister i samordning och kanske också var de tycker att någon klampar in i deras verksamheter.

Det är mycket märkligt, för det är ett oändligt mycket bättre arbete på den fronten nu än vad det var förut. Företrädare för de olika organisationerna och föreningarna har faktiskt stått i tv och sagt att det är ett mycket bättre och intimare samarbete med Stockholms stad nu. Men det kanske är alldeles för mycket, därför att de på det sättet inte känner sig helt fria. De tycker att det har blivit för täta kontakter, för mycket kontakter och att de vill känna sig fria.

Detta är naturligtvis också organisationers och föreningars uppdrag. De bedriver ju också ett policyskapande arbete. De vill lyfta upp frågor som de tycker att staden missar, och det har de all rätt att göra. De ska ju vara sparkar i baken, om uttrycket godtas här i salen. De märker många gånger svårigheter och problem som man inte alltid gör från en myndighet. Det ska de ha en eloge för, och det hoppas jag verkligen att de fortsätter att göra. De ska inte själva hamna i det här att de tycker att det blir svårt när man har sådana här träffar. De kanske tycker att man kommer för nära varandra och att det då också blir svårare att kritisera.

Jag har svårt att förstå att man med en ökning av 18 procent av bidragen kan använda sig av den terminologi som Ewa Samuelsson brukar göra.

Anförande nr 70

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag hör att Margareta Olofsson säger att hon har bemödat sig att träffa de olika organisationerna. Jag får också frågan när jag är ute: Hur tror du att vi skulle kunna få träffa någon på socialroteln, och gärna då naturligtvis Margareta Olofsson? Jag kan förstå att alla inte kan hinna få träffa dig.

Tyvärr står ord mot ord här. Jag vet inte om de kan stå upp för att de skulle ge olika budskap till dig när du är ute och till mig när jag är ute och träffar de olika frivilligorganisationerna. Till mig säger de att de inte känner sig nöjda med det samarbete som pågår just nu.

Anförande nr 71

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ewa Samuelsson! Det vore klädsamt om du hörde vad jag sade. Jag sade inte att jag har bemödat mig att träffa alla organisationer. Det kan vi säkert få en utskrift på sedan. Jag betackar mig för att man lägger ord i min mun som jag absolut inte har sagt. Jag har sagt att man har bemödat sig, och det innebär att ordföranden för organisations- och föreningsutskottet är den som har lagt sig vinn om att träffa alla organisationer. Hon har inte gjort det ensam. Jag har träffat en hel del, men långt ifrån alla.

§ 9 Interpellation om avidentifierade ansökningshandlingar (nr 2006:2)

Anförande nr 72

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 73

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Tack för svaret! Vi har vid något tidigare tillfälle diskuterat den här frågan, Roger och jag. Men jag tar upp den igen, för den har kommit i lite annan dager när man nu också på regeringsnivå har haft den anonymitetsutredning som nu är ute på remiss.

Jag vet fuller väl att det inte är revolutionerande om vi i Stockholms stad skulle införa försök med avidentifiering av ansökningshandlingar för att möjliggöra en större mångfald när det gäller rekrytering. Men jag tycker ändå att staden, som är en så stor arbetsgivare, skulle kunna göra detta på försök. Nu föreslår borgarrådet att vi i stället ska avvakta remissvaren. Det tycker jag är lite märkligt. Vi är en så stor arbetsgivare i Stockholms stad att vi skulle kunna göra ett eget försök och se hur utfallet blir. Därefter skulle vi kunna bestämma om vi ska permanenta försöket och använda det här sättet för rekrytering.

Vi ser att det går långsamt med att öka mångfalden också i Stockholms stad, även om vi i förhållande till andra myndigheter och också till den privata sidan kanske ligger något bättre till. Detta skulle kunna vara ett sätt att pröva om vi skulle kunna få en större mångfald i Stockholms stad.

Anförande nr 74

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Svaret är att vi har genomfört försök med den här metoden utan några större resultat. Den erfarenheten delar vi också med andra som har använt sig av modellen. Den ger inga tydliga resultat. Men det är naturligtvis många som är attraherade av modellen eftersom den är ett praktiskt verktyg mot en diskriminering som är svår att komma åt.

Samtidigt ser jag nackdelarna med systemet, som faktiskt är att vi accepterar att det ska finnas folk i vår organisation som diskriminerar. Vi döljer själva problemet genom att maskera namnen. Det finns en annan modell, som vi nu har jobbat med på försök. Den heter Sprintmodellen. Den är precis det omvända. Man tar upp hela problematiken, lägger den på bordet och jobbar systematiskt för att ingen ska diskriminera i vår organisation. Jag börjar luta alltmer åt att det är den modellen vi ska använda snarare än maskerandet av individers identitet.

Anförande nr 75

E w a S a m u e l s s o n (kd): I den bästa av världar, Roger, diskriminerar inte någon, inte heller i Stockholms stad, eller har några fördomar. Men vi vet att verkligheten tyvärr inte ser ut så. Den anonymitetsutredning som har genomförts föreslår att man provar den här metoden inom den offentliga sektorn, även om det ska ske

frivilligt. Jag menar att Stockholms stad som är en så stor arbetsgivare borde kunna vara föregångare, och i mer organiserad form än i det lilla försök som man har gjort tidigare pröva den här metoden att avidentifiera ansökningshandlingar.

Anförande nr 76

Borgarrådet M o g e r t (s): Vi har försökt med detta, som sagt. Det är flera som har försökt och det är svårt att se några konkreta resultat.

Jag säger precis som du. Jag inbillar mig inte att det inte finns diskriminerande strukturer i vår stad. Naturligtvis finns det sådana. Men jag börjar mer och mer tro att vi inte ska ducka för dem. Vi ska inte gömma problematiken utan vi ska ta tag i den. Vi ska föra diskussionen och se till att de metoder som vi har för att rekrytera öppet och ärligt inte ger möjlighet för diskriminering. Det är det som är själva kärnan i Sprintmodellen. Jag känner mig mycket mer attraherad av den, måste jag ärligt säga.

§ 10 Interpellation om studentlägenheterna som blir hotell i Haparanda (nr 2006:3)

Anförande nr 77

Borgarrådet Rönngren (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 78

Borgarrådet Söderlund (m): Fru ordförande! Jag skulle vilja diskutera varför man i det här läget inte kunde behålla 200 studentlägenheter i Stockholm, som så väl behövdes. Det är ju inte alla som har råd att bo i en lyxlägenhet i Skatteskrapan, utan det finns stora behov av studentlägenheter året runt i olika delar av staden.

Det var förvånande att få veta av din kollega stadsbyggnadsborgarrådet att affären inte på något sätt var klar, att den inte skulle bli av och att ambitionen var att ha kvar lägenheterna och sedan få svaret att lägenheterna är sålda, precis som ryktet sade.

Fru ordförande! Jag måste säga att det är otroligt märkligt i en situation där vi behöver studentlägenheter i Stockholm att se att drygt 200 lägenheter försvinner till övre Norrland. Det hör inte till vanligheterna. Andra kommuner i det här länet har ju lyckats direkt med att ta hand om en del av de lägenheter som fanns i det här kvarteret i Hammarby Sjöstad.

Varför ska man skicka i väg drygt 200 studentlägenheter till Norrland? Varför klarar bland andra Nacka av att snabbt ta emot en del av lägenheterna? Och varför har vi fått löftet från ansvarigt borgarråd att studentlägenheter skulle erbjudas i området när det sedan inte blir så?

Det är ganska intressant att den här interpellationen kommer upp nu. Vi har nämligen ett planärende lite senare i kväll som handlar om samma område som de här tillfälliga studentlägenheterna fanns i. Där önskar vi ha permanenta studentlägenheter. Då fick vi svaret att det var en jättebra idé men att det inte var möjligt just här och att man skulle hitta en annan möjlighet till nya studentlägenheter. Det har inte blivit av. I stället skickas de studentlägenheter som låg där till Haparanda.

Alla frågorna kvarstår. Varför kan det hända i Stockholms stad att välbehövliga tillfälliga lägenheter för studenter skickas i väg till övre Norrland? Är inte det en märklig situation i bostadsbristens Stockholm?

Anförande nr 79

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Först och främst delar jag interpellantens ambition att vi ska ha fler studentbostäder i vår stad, för det är oerhört viktigt att Stockholm ligger i täten som huvudstad.

Men det finns några missuppfattningar. Det är inte så att det är någon i staden som skickar i väg ett antal lägenheter, bostadsmoduler, upp till Haparanda. Stiftelsen Stockholms Studentbostäder säljer en del av sina moduler till annan verksamhet

därför att den har mycket svårt att finansiera studentbostäderna här i staden. Det finns en mängd olika skäl till detta.

Den här grundproblematiken dök upp när man under den förra borgerliga majoriteten och perioden slöt ett avtal där man uppgav att det här skulle vara tillfälliga studentbostäder fram till dess att man påbörjade byggandet, vilket vi kommer att göra i ett senare ärende här i kväll.

Sedan 1996, när staden köpte in den här tomten, har det varit på väg att bli bostäder här. Så har det varit hela tiden; det har aldrig varit någon annan diskussion om det även om Moderaterna i vissa delar har framfört synpunkter om att man skulle vilja ha permanenta studentbostäder där.

Det som är viktigt är att staden har medverkat till att drygt hälften av bostäderna har kunnat etableras i Nacka och att vi har ett nettotillskott med de planerade bostadsbyggnationerna av studentbostäder. Det gäller inte bara i Hammarby Sjöstad, där det byggs otroligt mycket studentbostäder just nu, utan också i Skatteskrapan och runtom på andra ställen i staden.

Det blir en riktig nettoökning utifrån att vi både bygger studentbostäder och vanliga bostäder. Det stora bekymret i dagsläget är inte bristen på studentbostäder utan det är att de fortfarande har ett oerhört högt pris i hyra. Det är någonting som vi har jobbat med under den här mandatperioden. Därför kommer vi att kunna erbjuda attraktiva, billigare studentbostäder i bättre lägen än tidigare. Det står tomma lägenheter runtom i det som byggdes under förra mandatperioden. Vi vet att det är många som vill flytta in i Skatteskrapan, som ligger oerhört centralt. Jämfört med studentbostäder som byggdes under den förra mandatperioden kommer dessa lägenheter också att ha en mycket lägre hyra. Den ligger i ett av de mest attraktiva lägena och har en fantastisk utsikt, skulle jag vilja påstå.

Staden har dock försökt medverka till att lösa problemet med de återstående 200 studentbostäderna i en alternativ placering. Det har inte gått. Man har hållit på sedan 2002 och försökt göra detta. Det finns en mängd grundkrav som vi ställer. Det ska vara kollektivtrafikhäna, det ska finnas ekonomisk bärighet i projekten, det ska inte vara bullerstört och så vidare.

I dagsläget bygger vi så ofantligt mycket mer än vad som gjordes under förra mandatperioden. Detta gör att det inte finns lika mycket mark att ställa upp tillfälliga studentmoduler med tillfälliga bygglov på. Det är det som gör att vi väljer att bygga fasta, riktiga studentbostäder och inte göra som man gjorde under den förra mandatperioden – att ställa upp tillfälliga moduler.

Anförande nr 80

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Skamlösheten får ha några gränser. Jag vet att det är val snart, men ibland blir jag väldigt trött när jag hör på socialdemokrater. De börjar med det här tjutandet igen om gamla mandatperioder. Det tycker jag att Leif Rönngren skulle kunna hålla sig för god för.

Sanningen är att det byggdes mer än någonsin under den förra mandatperioden och att man fortfarande inte har hittat ett enda år under den här mandatperioden då det har byggts så mycket som det gjorde 2002, till exempel. Om vi nu ska börja diskutera och bolla de siffrorna så är det vi som har rätten på vår sida. Jag tycker att det där är en ganska tröttsam diskussion. Vi bjuder på de där nya studentlägenheterna som vi planerade, och vi bjuder på en massa saker som vi förberedde och som byggs nu. Det är helt okej.

Däremot är det svårt att hänga med Leif Rönngren i hans argumentation. Å ena sidan är det viktigt med billiga studentlägenheter i centrala delar. Då förstår jag inte varför de billiga studentlägenheterna skickas på export till Haparanda. Vad är logiken i det? Det finns väl ingen logik i det. Här har vi centralt placerade studentlägenheter, som Leif Rönngren skickar till Haparanda. Sedan talar han väl om att det händer så mycket med billiga studentlägenheter. Det finns ingen logik i det. Å andra sidan säger Leif Rönngren att SSSB säljer. Men staden är ju medfinansierad! Skattebetalarna gör en förlust på ungefär 6 miljoner kronor i den här affären.

Jag tycker att det är intressant att grannkommunen Nacka snabbt ordnar platser för 200 studentlägenheter utan problem. Men i Stockholms stad snubblar vi runt på varandra. Medarbetare, partier och borgarråd ramlar runt i verkligheten och klarar inte på ett år eller två att hitta någon ersättningsplats för de här studentlägenheterna. Man kan diskutera hur det går till på era rotlar eftersom ni inte klarar av att ta fram en plats för de här studentlägenheterna på ett år.

Den här partivännen som ni har, Mona Sahlin, hyllar nu i debattartikel efter debattartikel systemet med alla planer som sker i Sverige och i Stockholm som överklagas sex gånger under sex år och sedan kommer upp på regeringsnivå för antagande. Det tycker hon är ett bra system. Hon vill fortsätta att ha det så.

Är det inte så, Leif Rönngren, att det finns ett avgörande skäl till att ni inte har klarat av att hitta en plats för 220 studentlägenheter på ett år utan i stället säljer dem till Haparanda? Det är att er regering numera har en sådan lagstiftning att det i praktiken är väldigt svårt eller omöjligt att göra detta på kort tid i en stad som Stockholm, som omfattas av PBL, nationalstadsparker och en rad andra saker. I praktiken är det svårt att hitta någon plats. Och är det inte just Leif Rönngren och Socialdemokraterna som äger den frågan?

Jag tycker att detta är fullständigt absurt, fru ordförande. Nu, år 2006, efter all diskussion som har förts om staden, behoven av att förnya den och behoven av nya inslag som till exempel studentlägenheter är det fullständigt absurt att staden i detta läge tvingas sälja de här välbehövliga studentlägenheterna som hotell till Haparanda. Det säger allt om den här regeringen och om regimen i den här staden.

Anförande nr 81

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Mikael Söderlund säger att han blir trött när han hör socialdemokrater. Han får väl vila efter den här kvällen ordentligt, för vi kommer inte att vara tysta, det kan jag lova.

Ja, det finns ett avgörande skäl till att detta har blivit som det har blivit. Det är att den förra borgerliga majoriteten, Mikael Söderlund, skrev ett avtal med Stiftelsen Stockholms Studentbostäder som gick ut på att det var tillfälligt bygglov under x antal år och att man därefter skulle flyttas någon annanstans. Staden började jobba med den här frågan sedan 2002 i samråd och i fullständig dialog med stiftelsen. Det har varit mycket bra samtal, och man är också överens om den här lösningen.

Det handlar inte bara om de här 200 bostäderna som nu säljs till Haparanda, utan det handlar om att vi faktiskt bygger som aldrig förr. Vi hade en debatt om detta häromdagen. Då sade du att ni hade klarat målet om 20 000 bostäder under mandatperioden, och det är bra. Det är också fullmäktiges målsättning.

Inom ramen för det är det en mängd studentbostäder i detta närområde så att det faktiskt blir en nettoökning, trots att stiftelsen nu är tvungen att göra sig av med 200 lägenheter till Haparanda. Det är påbörjade, inflyttade och planerade bostäder, och i helheten blir det oerhört många fler. Det är 1 872 studentbostäder som vi vill ha under mandatperioden som vi jobbar med. Jämför det med förra mandatperioden, både i fråga om bostadsbyggande och i hur det såg ut för studenterna.

Men jag är inte nöjd med det här, och det är inte vi socialdemokrater heller eller inom koalitionen. Det vi måste göra är att jobba med prissättningen, alltså med hyressättningen, i våra studentbostäder och ge studenterna bra villkor så att man också har råd att bo i dessa bostäder. Det är ett perspektiv som ni totalt saknade under förra mandatperioden.

Det är val snart, och jag ser fram emot att ta de här debatterna, men de måste vara sakliga. Jag har tittat i alla reservationer i alla ärendena sedan 1996 och efterlyst det Mikael Söderlund nu säger. Vi har alltid sagt att det ska vara studentbostäder och ingenting annat. Jag har hittat någon reservation där man sade att i delar tycker man att det borde finnas utrymme att göra permanenta studentbostäder på den här tomten. Ja, men vi gör det i angränsande tomter, i Forsen i Hammarby Sjöstad 48 stycken, Sjöstadporten 211 stycket, Södersjukhuset 128. Vi har en studentskrapa som innebär 500 lägenheter. Jag har en hel lista.

Problemet som har varit är att det faktiskt är ganska ont om mark i Stockholm just nu därför att vi bygger mer än någonsin. Då kan man inte upplåta tillfälliga studentbostäder, eftersom vi har planer på vartenda område som redan i dag är exploaterad mark, och några därutöver, där vi vill bygga riktiga vanliga bostäder som folk har råd att bo i, inklusive studenter. Det är vår politik.

Anförande nr 82

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Det är fascinerande att höra Leif Rönngren knyta knut på sig själv när han ska förklara varför vi i läget när vi behöver billiga studentlägenheter i centrala Stockholm säljer dem till Haparanda. Det går nämligen inte att förklara. Det intressanta är: Varför klarar Nacka detta? Det är inte så att de inte bygger någonting i Nacka. Vi fick det intrycket att de bygger som bara den och mycket mer än Stockholm i förhållande till folkmängd.

Nacka klarar detta, och Stockholm klarar inte detta. Någonstans måste ändå Leif Rönngren förklara för väljarna och för den här salen varför man inte klarar av på fyra år att hitta en ersättningsplats för studentlägenheter som behövs, som har varit tillfälliga, som alla har känt till har varit tillfälliga och som behöver en ersättningsplats. Det är ett sjabbel från Stockholms stads sida, och ytterst är det du och dina kolleger som är ansvariga för att detta inte har ägt rum. Detta hade gått mycket väl att lösa detta, om man hade haft det för ögonen.

Det är särskilt anmärkningsvärt när vi under fler år lagt olika förslag på var studentlägenheterna kan ligga i Stockholm. Du säger: Det fanns inget planerat. Det var precis det vad det var. Under vår period tog vi fram en rad olika initiativ till studentlägenheter, några av dem i Kista, några av dem på andra håll där vi kom med konkreta förslag. Vi ärvde ingenting från er, kan jag förtydliga.

Nu tycker jag inte att det är en så stor poäng att slå varandra på huvudet om vem som planerade vad och vem som inte planerade vad. Den rimliga fråga som man måste ställa till ett ansvarigt borgarråd är följande. I en situation när vi behöver bra och billiga studentlägenheter som inte kostar skjortan och som inte är lyxlägenheter uppe i skatteskrapan, varför väljer man att sälja dem som hotell till Haparanda? Jag tycker att det är en oacceptabel situation.

När Nacka visar att man kan lösa ett sådant här på kort sikt är det särskilt märkligt att Stockholm med sina enorma resurser inte kan göra det. Du säger att Stockholm är färdigbyggt. Det är jättebra att det byggs här och där. Men det står inte i motsats till att lösa frågan om 228 tillfälliga studentlägenheter och var man ska ställa upp dem när tillståndet går ut. Det är klart att man kan lösa det om man vill det. Jag tycker att det är jättekonstigt att de nu säljs som hotell till Haparanda.

Anförande nr 83

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Hur många gånger Mikael Söderlund än säger ordet Haparanda och hotell och konstigt blir det ingen annan verklighet. Det här är en helt naturlig följd av det avtal som slöts under förra mandatperioden. Jag har träffat studenter som säger: Vi ska aldrig mer sluta sådana här dumma avtal som sätter oss i den här situationen. Det är nog en riktig slutsats. Ska det finnas långsiktighet och bärighet i projekten måste de vara ganska stora. De stora projekten går inte bara att smälla upp hur som helst. Det kunde ni inte under förra mandatperioden. Ni byggde inte särskilt mycket.

Under denna mandatperiod går det inte göra det, och inte framöver, därför att vi tar marken i anspråk när vi ska bygga riktiga bostäder, inklusive studentbostäder.

När det gäller Nacka var det en lösning där vi egentligen ville flytta hela etableringen från början. Men stiftelsen sade nej. Därefter har det varit en bra och konstruktiv dialog hela vägen för att lösa sakfrågan. Lösningen blev efter några omtagningar att hälften av lägenheterna kunde etableras i Nacka i gott samarbete mellan Stockholms stad och Nacka kommun och studenterna själva.

Ett stort bekymmer under de här åren har varit att folk som bor lokalt i områden är oerhört mycket emot, framför allt i villaområdena. Jag har en lista på etableringsför-

slag där vi skulle ha kunnat ställa upp de här studentbarackerna, modulerna, men det har varit mycket kraftfulla, också politiska, aktioner mot dem, för att de inte ska komma på plats.

Det är den verklighet vi har att hantera hela tiden när vi vill bygga bostäder och när vi vill exploatera i Stockholm och bygga ut. För oss är det viktigt med en helhet. Det handlar både om naturområden och bostäder och studenterna och om att möta alla de behov och krav som finns från stockholmarna, oberoende av vilken ålder man har eller vilka förutsättningar man har också när det gäller ekonomin

Därför tror jag att erfarenheterna från det här, hur det här avtalet slöts och hur vi var tvungna att hitta en lösning för det, också i framtiden måste innebära att mera fundera över kostnaderna i projekten. Vi hade kunnat slänga upp de här modulerna lite här och var, men det hade inte funnits ekonomi för studenterna att kunna bo i dem. Vi vill inte ha bostäder som ingen har råd att flytta in i.

Därför måste fundera man på: Hur kan vi pressa produktionskostnaderna för att få ned hyrorna för studenterna? Jag tror att det är en av de mest avgörande och viktiga frågorna framöver. Studentbostäder saknas det inte. Det har stått i varenda tidning och i varenda artikel under hela vägen nu. De studentbostäder som nu kommer ut på marknaden därför att vi har tagit ansvaret, centraliserat samordningsgrupp och jobbat med studenterna innebär det att det kommer att finnas fler än någonsin och också billigare.

Vi kunde läsa i dag om att skatteskrapan kommer att öppnas inom kort. Visningslägenheterna är klara. Det är oerhört attraktivt och fint. Men det har ni varit emot.

Ordningsfråga

Anförande nr 84

Borgarrådet Rönngrens (s): Herr ordförande! Jag noterar att det finns ett ärende under nr 23 som jag har fått information om att det är angeläget att det hinns med. Det handlar om en detaljplan. Det är ett oerhört viktigt att också det tas för att det hela ska kunna rulla. Där finns en reservation.

Jag tror att det har blivit en miss i kommunikationen. Jag trodde att jag hade tagit det i föredragningen med Py Börjesons. Jag trodde att det hade framgått. Jag ber om ursäkt.

Ordningsfråga

Anförande nr 85

Yvonne Fernell-Ingelström (m): Ordförande, fullmäktige! Vi ska strax behandla ett avsnitt om demokrati. Jag måste dessvärre när det gäller ämnet demokrati inleda med att efterfråga min demokratimotion. Den lämnades in den 31

augusti 2005. Den handlar om en mer vänlig och mer demokratisk Stockholmspolitik. Den har nummer 2004:39.

I dag behandlas flera e-demokratimotioner som är skrivna under 2005, många senare än från den dag då jag lämnade in min motion. Det kan tyckas ha ett löjets skimmer över att min motion där det efterlyses en mer demokratisk Stockholmspolitik förefaller att totalt ha gått upp i rök.

Min fråga till det ansvariga demokratiborgarrådet Teres Lindberg: Är motionen bortcensurerad och bortglömd i någon skrivbordslåda på rotel VI? Jag tycker att det är en egenartad och märklig tendens hos sittande majoritet om motioner förtigs eller glöms bort.

Anförande nr 86

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag får ödmjukast be om ursäkt, men jag har inte något svar just nu. Jag ber att få återkomma. Jag ska till nästa fullmäktigesammanträde ta reda på vart motionen har tagit vägen. Jag är väldigt ledsen för detta. Det hade varit tacksamt om jag hade fått reda på detta innan, så jag hade kunnat undersöka saken och hade kunnat ha ett svar.

Anförande nr 87

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Jag kan förstå den mänskliga faktorn, men det här är ett demokratiskt forum och inte en sandlåda. Det här är Stockholms stads högsta beslutande organ, och man har uppenbarligen inte någon ordning, man har noll koll på handlingarna på demokratiroteln. Jag tycker att det här är en skandal. Jag förstår att en person inte kan hålla ordning på allt, men man måste se till att man har personal som fixar detta.

*§ 16 TEMADEBATT – DEMOKRATIFRÅGOR**Ungdomsråd**Rapportering av uppdrag i budget**Motion om permanentande av Stockholms ungdomsparlament och adjungering av ungdomsparlamentets representanter till kommunfullmäktige (utl. 2006:74)**Motion om policy för hantering av våld, hot och andra olagliga angrepp på förtroendevalda i Stockholms stad (utl. 2006:24)**Motion om krav på identitetshandling vid röstning**Motion om "Valobservatörer" vid valet 2006 (utl. 2006:43)**Motion om införande av IT-stöd för effektiv service med medborgare i centrum (utl. 2006:63)**Motion om medborgarkontor på Internet**Ökad e-demokrati**Skrivelse av Rolf Könberg (m) (utl. 2006:72)**Motion om tolkning av kommunfullmäktige till teckenspråk**Motion om nyheter på teckenspråk på stadens hemsida (utl. 2006:73)**Motion om utveckling av e-demokratin i Stockholm (utl. 2006:85)**Anförande nr 88*

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att be om ursäkt för att flera av de motioner som vi har under den här temadebatten har blivit dröjande. Det är ingalunda acceptabelt. Men jag vill ändå tacka presidiet för möjligheten att ha den här temadebatten och få fram en tidigare behandling av flera av motionerna.

Jämlikhet och alla människors lika värde och varje människas okränkbarhet är utgångspunkten i stadens demokratiarbete. Alla invånare ska ha samma rättigheter oavsett ålder, kön, handikapp, sexuell identitet eller trosuppfattning. Alla ska ha rätt att råda över sitt eget liv och ha lika möjligheter att påverka det samhälle man lever i. Den utgångspunkten har jag haft när jag föreberett dagens ärenden. Det är totalt nio stycken motioner som vi ska behandla.

Den första handlar om att permanenta Stockholms ungdomsparlament. Unga människors tankar, synpunkter och världsbilder är avgörande för demokratins utveckling. Under mandatperioden har många ungdomsråd bildats och blivit en demokratisk plattform för unga medborgares inflytande. Jag föreslår att fullmäktiges presidium får i uppdrag att leda en arbetsgrupp som ska presentera ett förslag på hur ungdomars inflytande kan stärkas på stadsövergripande nivå.

Viktigt är dock att poängtera att den förvaltning som särskilt jobbar med ungdomar också ska vara med, men kanske allra viktigast är att just ungdomarna ska vara representerade i den arbetsgruppen.

Ewa Samuelsson och Fredrik Wallén har skrivit en motion som tar upp frågan om angrepp på förtroendevalda i staden. Hot mot de förtroendevalda är ett hot mot hela det demokratiska systemet. Jag delar motionärernas uppfattning. Det är i alla avseenden oacceptabelt. Det är viktigt att öka kunskapen både om hur våldsituationer uppstår och om hur de ska hanteras på alla nivåer i staden. För att klargöra detta föreslås kommunstyrelsen att få i uppdrag att i stadens säkerhetspolicy inarbeta hur hot, våld och andra olagliga angrepp på förtroendevalda i staden ska hanteras.

Vi har två motioner som berör valproceduren, som jag har valt att behandla i ett och samma utlåtande. Den ena är gemensamt av Rolf Könberg och Kerstin Gustafsson och den andra av Kerstin Gustafsson.

Hela vårt demokratiska system bygger på valens legitimitet och alla medborgares förtroende för sin egen möjlighet att påverka. Den nya vallagen, som gäller från den 1 januari i år, ger kommunerna det lokala ansvaret för att genomföra val. Väljare som inte är kända för röstmottagarna ska legitimeras sig eller på annat sätt styrka sin identitet. Vallagen tillgodoser därmed motionärernas krav.

Valen i Sverige är öppna och offentliga. Därmed kan de följas av såväl enskilda individer som organisationer. Därför ser vi inget behov av att införa särskilda valobservatörer.

Flera av de motioner som vi kommer att behandla handlar om informationsteknik och demokrati, där Kristina Axén Olin, Anna Starbrink och Anders Broberg tillsammans med Hardy Hedman har skrivit dessa motioner. De berör alla frågan om invånares möjligheter att via informationstekniken öka service och inflytande för medborgare.

År 2001 fattade fullmäktige ett beslut om stadens e-strategi. Den gäller centrala delar som tjänster till medborgare, e-demokrati, styrning och ledning, e-struktur med mera. Ofta lyfter vi i den här salen fram frågor kring stadens flera meter långa radda av program, policy och strategier. Min uppfattning är att stadens e-strategi är framsynt och i allra högsta grad användbar. Den håller fortfarande, men vi bör ifrågasätta nämnders arbete med e-strategin då en tredjedel av facknämnderna och en fjärdedel av stadsdelsnämnderna har antagit en dokumenterad sådan.

Jag instämmer med Anna Starbrink om behovet av en policy men menar att den ska vara en del av stadens e-strategi och föreslår således att den ska kompletteras med en definition av e-demokrati.

De två återstående motionerna är skriva av Nina Ekelund och handlar om tolkning till teckenspråk vid fullmäktiges sammanträden och om nyheter på teckenspråk på stadens hemsida. Jag delar absolut motionärens uppfattning och tycker att vi ska underlätta, och genom så kallad webbsida kan vi bidra till att öka tillgängligheten. Därför ger jag kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på hur vi kan sända fullmäktiges sammanträden över Internet.

Ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut i samtliga av de här föredragna motionerna.

Anförande nr 89

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är nog bra med en temadebatt om demokrati. I nuläget finns det starka skäl att tala mycket om demokrati och göra det här i kväll – kanske några kvällar till framöver. Man hade kunnat göra på ett helt annat sätt från majoritetens sida. I stället för en kväll om demokrati på fyra år hade man kunnat ägna alla kvällar och dagar i fyra år åt verklig kommunal demokrati. Det hade vi moderater tyckt varit bättre, framför allt hade det varit mer demokratiskt.

Ordförande, fullmäktige! Det hade varit mer demokratiskt om Socialdemokraterna inte hade valfuskat 2002. Det hade varit mer demokratiskt om man, när man ändå fuskade, hade medgivit det och bett om ursäkt i stället för att tala om alla partiers ansvar att lära sig vallagen. Der hade varit mer demokratiskt om man hade velat bifalla vår motion om oberoende valobservatörer eftersom stödpartierna ändå har tvingat er till folkomröstningen därför att de helt enkelt inte litar på er och därför att de, till skillnad från Teres Lindberg, ser ett behov av sådana.

Det hade varit mer demokratiskt om oppositionen hade fått lägga skrivelser och väcka förslag i alla stadsdelsnämnder, inte bara några. Det hade varit mer demokratiskt om Socialdemokraterna inte hade begått det största valsveket någonsin och infört biltullar trots vallöfte om motsatsen.

Det hade varit mer demokratiskt att man, när man ändå hade svikit ett löfte, hade låtit folk rösta innan införandet och dessutom låtit oppositionen utforma sin egen valsedel i stället för att driva igenom rena lögner.

Det hade varit mer demokratiskt att man inte retroaktivt hindrat över 5 000 stockholmare att köpa sina lägenheter, någonting som dessa 5 000 demokratiskt hade beslutat om att göra. Och det hade varit mer demokratiskt om stora och viktiga ärenden i den här salen hade beretts på ett korrekt och lagligt sätt i stället för att hafsats igenom till varje pris och sedan delegerats till enskilda tjänstemän, alternativt upphävt som olagliga av olika domstolar.

Ordförande, fullmäktige! Det hade sammanfattningsvis varit mer demokratiskt med en ledning i staden som inte valfuskar, som håller vallöften, som respekterar oppositionens förslagsrätt och som bereder ärenden korrekt och lagligt. Det gör högst uppenbart inte denna ledning. Som tur är så är det val snart, och då avser att visa att det finns ett annat sätt att leda staden.

Jag yrkar bifall till alla moderata förslag.

Anförande nr 90

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det känns onekligen som lite av en ödets ironi att den här särskilda debatten om demokrati infaller på samma dag som vi ska fatta beslut om utformningen av valsedlar inför folkomröstningen.

Det är så lätt att tala om demokratins villkor, vikten av att stärka demokratin, av att få fler engagerade. Samtidigt är det så lätt att köra över en majoritet av stockholmarna för att uppnå sina syften. Den största tjänst vi kan göra för demokratin här i kväll vore väl egentligen att leva upp till våra vallöften, men det kommer knappast att ske.

Vi debatterar demokrati här i kväll för att förtroendevalda socialdemokrater valde att ägna sig åt valfusk i valet 2002. Det är beklämmande att vi ens ska behöva ha den här debatten ungefär hundra år efter demokratins genombrott. Det är också beklämmande att läsa hovrättens dom. Det är så uppenbart att Socialdemokraterna har utnyttjat gamla och sjuka människor för att få röster. ”Kom hit, ta en kopp kaffe och ät en bulle. Som tack får du nöjet att rösta på sossarna.”

Lagen om ombudsröstning har nu skärpts. Bakgrunden är naturligtvis alla rapporter om regelrätt valfusk och annat som är i tassemarkerna till rena olagligheter. Men lagskärpningen räcker inte. Nu krävs det att partierna, eller rättare sagt Socialdemokraterna, tar avstånd från alla typer av fusk och manipulation. Ombudsröstning är till för de människor som inte kan ta sig till en vallokal. Så är det, och det står i lagen och i förarbetena.

Det vore befriande att här i kväll höra Teres Lindberg säga att det är så och att hennes parti aktivt kommer att motverka varje försök att rösta åt andra människor genom ombud om det inte är nödvändigt.

Tyvärr har det alltid varit så att ledande socialdemokrater efter varje val tagit avstånd från de valarbetare som gått över gränsen. Ordet engångsföreteelse har använts så många gånger att ordet helt har förlorat sin betydelse. Men när nästa val kommer så kommer Socialdemokraterna återigen att ha glömt bort att informera sina valarbetare om demokratins villkor och vikten av att hålla sig till reglerna.

Den här gången är det lite annorlunda, för den här gången är debatten i gång redan innan valet. Det innebär att Socialdemokraterna faktiskt redan nu kan gå ut och informera om det här med valfusk. Partiet skulle kunna i god tid tala om var gränserna går och framför allt vad som kommer att hända med valarbetare som ägnar sig åt fusk. Uteslutning ur partiet skulle väl kanske vara en liten åtgärd.

Vi har all anledning att vara stolta över demokratin i Sverige. Demokratin är fast förankrad i både myllan på landet och asfalten här i staden. Men demokratin tål inte vad som helt. Den dag då människor börjar ifrågasätta valresultatet hamnar vi i samma division som Vitryssland, och det vill jag, ordförande och fullmäktige, inte vara med om.

Anförande nr 91

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Folkpartiet och Moderaterna anser att politiska beslut ska fattas bakom stängda dörrar i det här huset. Vi tycker precis tvärtom. Vi tycker att så många beslut som möjligt ska fattas på öppna möten ute i stadsdelarna nära medborgarna och tillsammans med medborgarna. För att bryta segregationen behövs naturligtvis en ekonomisk omfördelning, men det räcker inte. Det behövs också en omfördelning av makt. Vår stad är inte

demokratisk i ordets verkliga bemärkelse förrän alla invånare inte bara känner sig utan också verkligen är delaktiga.

Vår majoritet, ordförande, fullmäktige, har utvecklat stadsdelsnämnderna. Alla stockholmare kan i dag gå på öppna möten och framföra sina åsikter och sin kritik till lokala politiker. Många stadsdelsnämnder har medborgarkontor som fungerar som lokala informations- och demokratocentrum. Men vi tror att vi kan och bör gå ännu längre. Vi vill ha ett större inslag av verklig medbestämmande så att invånarna kan vara med och bestämma över delar av budgeten. Den typen av deltagardemokrati utövas på många platser i världen, och det är möjligt även här. Det handlar om att våga lita på människor.

Ordförande, fullmäktige! Det är dags att hyresgästerna äntligen får vara med och bestämma på riktigt över sitt boende. Att sälja ut våra gemensamt ägda bostäder kan ge några stockholmare mer ekonomisk makt, men det stänger ute desto fler. Framför allt stänger det ute alla dem som redan i dag har svårt att göra sina röster hörda. Därför vill vi decentralisera bostadsbolagen. Vi vill ha lokala styrelser med hyresgäster i majoritet som ansvarar för bostadsområdet och för områdesbudgeten.

Ordförande, fullmäktige! Om vi vill ha en stad där alla är delaktiga, en stad som är fullt ut demokratisk, måste vi också ge verklig makt till dem som saknar det i dag.

Anförande nr 92

Lennart Johansson (mp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi vill ha ett Stockholm för alla, lika rättigheter och lika möjligheter. I ett demokratiskt hållbart samhälle har alla en röst värd att lyssna på och ett eget inflytande över sin vardag och över sin omgivning. Så är det inte i dag. Det finns inte något självändamål i att göra alla så lika som möjligt. Låt oss i stället ta fram olikheter och respektera varandra för vad vi verkligen är.

Ett demokratiskt förhållningssätt underlättar ömsesidig respekt och erkännande. Det behövs mötesplatser för en öppen dialog både medborgarna emellan och mellan medborgarna och de valda politikerna.

Demokrati kräver även en strävan efter lika möjligheter. Oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet, funktionshinder eller sexuell läggning ska alla ha likvärdiga möjligheter. Krafttag ska tas mot all form av diskriminering. E-demokrati skapar förutsättningar för en mer deltagande och bred demokrati. Under senare år är det de rörelser som lyckats samla sig genom det snabba utbytet av information världen över som tvingat fram demokratiska reformer. Genom Internet kan kommunikationen mellan väljare och valda stärkas, direkt deltagande i beslutande möjliggöras och bakgrundsinformation spridas.

Rådslag har handlat om allt från trafiklösningar till placering av en ny skola. Förutom vanliga möten och information på webben har medborgarna kunnat debattera frågorna på en hemsida under en vecka och chattat med politiker och tjänstemän för att sedan slutligen ta ställning till tydliga alternativ via webben eller med pappersröstsedel.

Det handlar ofta om att göra information och beslutsunderlag tillgängliga på webben men också om att rådfråga kommuninvånare i särskilda medborgarpaneler som stadsdelen Älvsjö i Stockholm gjort. I ett flertal kommuner har rådslag genomförts, som i Sigtuna och Kalix.

Etiska regler behövs inför varje val, där partier kommer överens om att inte smuts-kasta varandra utan diskutera sakpolitik. Som det nu är kommer partierna överens om när man ska börja affischera och sätta upp valstugor och torgmötestider, men det saknas överenskommelser om etiska regler i valrörelsen.

Anförande nr 93

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Våren 1994 hade jag några sydafrikaner på besök i mitt hem. Vid middagen var ett naturligt samtalsämne höstens första fria demokratiska val. När dessa vuxna personer skulle berätta om sina känslor när de för första gånger skulle få gå till valurnorna rann tårarna ned på deras kinder. Det kan låta lite patetiskt när man pratar här i Stockholms stad där vi har haft demokrati länge. Icke desto mindre var det den känslan de förmedlade.

För mig är demokrati viktig att försvara. Det är viktigt att man också kämpar för den. Men tolkningen av vad demokrati egentligen är ser vi är olika i olika delar av världen. Vitrysslands Lukasjenko gör en egen tolkning av begreppet – vad som helst bara för att få behålla sin makt. Häromdagen utnämnde sig Libyens Muammar Khadaffi sig till världsmästare i demokrati – vad som helst för att behålla sin makt.

Demokratin är inte given, den är inte självklar, den måste ständigt återerövas, inte bara i världen utan också i Sverige och inte minst här i Stockholm. För att demokratin ska fungera måste den kombineras med ärlighet och att man ska stå vid sitt ord. Oärlighet och brutna löften hör inte hemma i en demokrati. Demokratin blir solkig, och förtroendet för det demokratiska systemet urholkas. Det är allvarligt.

Vi har i Stockholm sett en serie händelser. Valarbetare hjälper äldre att lägga rätt sedel i kuvertet, ombud som röstar för semesterfirare, absoluta löften om trängselskatter som utan vidare kan brytas. Varför gör ni på det sättet?

Stockholmspolitiken präglas av Socialdemokraternas fusk och löftesbrott – vad som helst för att behålla sin makt.

Var går gränsen för ert arbetssätt? Ett odemokratiskt arbetssätt – vad som helst för att behålla sin makt.

Det som händer här påverkar politikerföraktet, och på lång sikt blir det naturligtvis ett hot mot demokratin. Men redan i dag ser vi att alltfler politiker, inte minst fritidspolitiker, lämnar sina uppdrag därför att de blir hotade, och våld förekommer alltmer. Det demokratiska underskottet i Socialdemokraternas arbetssätt och arbetsformer spär på politikerföraktet och ökar risken för våldshandlingar. Det kan vi inte acceptera. Vi måste se upp för gammaldags hederlighet, ärlighet och sanning och att stå för sitt ord. Det är viktiga pelare om demokratin ska kunna vila stadigt också framöver.

Anförande nr 94

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Man blir nästintill bestört av debattnivån och klimatet på den här diskussionen. På ingalunda vis är det acceptabelt att fuska. Det är ett brott mot demokratin och mot alla invånare. När ni pratar om det stora utbredda socialdemokratiska valfusket handlar det om två personer. Jag är den första att ta avstånd från det som inträffade.

Vad som känns tråkigt är att ingen här i sitt inledningsanförande lyfter fram hur vi ska kunna öka det demokratiska inflytandet. Demokrati, folkstyre, hur ska folk kunna vara med och styra, människor som bor i den här staden? Det handlar om lokalt inflytande. Det handlar inte minst om stadsdelsnämndernas vara eller inte vara. Hur kommer det sig att man förvägrar att lägga fram en motion som just om stadsdelsnämnderna och det lokala inflytandet till exempel, som ju i allra högsta grad handlar om det lokala inflytandet och människors inflytande?

Grundlagen säger att all makt ska utgå från folket. Jag tycker att det är det vi ska tala om här. Vilken inverkan har stadsdelsförnyelse eller ytterstadssatsning? Hur kan människor vara med och påverka mera? Hur kan vi komma längre än vad vi har nått hittills?

Det är ingen här som lyfte fram det till samtalsämne. Jag tycker att det är djupt, djupt beklagligt. Jag hade önskat mig en något värdigare diskussion när det handlar om människors inflytande och folkets makt, om demokrati.

Anförande nr 95

Borgarrådet E d h o l m (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag kan förstå om borgarrådet Lindberg tycker att debatten blir ovärdig. Det är klart att det mest ovärdiga ändå är att ni har socialdemokratiska valarbetare, människor som är förtroendevalda, valda av den här församlingen, som ägnar sig åt valfusk och som döms för det i hovrätten. Det vore befriande om borgarrådet Lindberg nu kunde säga: Jag kommer att göra allt i mitt material inför nästa val för att se till att varenda person som säger sig företräda Socialdemokraterna har klart för sig att man inte använder ombudsrostning och ta buntvis med kuvert till posten, att man inte försöker köpa röster från gamla och sjuka på ålderdomshemmet.

Problemet är att detta inte var någon engångsföreteelse. Problemet är att det händer efter varje val, vi får sådana rapporter. Vi får det aldrig om några andra politiska partier i Sverige.

Anförande nr 96

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag tycker fortfarande att det är en ovärdig debattnivå. Det är två stycken som har blivit dömda, och jag är den första att beklaga det inträffade. Jag tycker verkligen att det är djupt tråkigt. Vi har gjort vår hemläxa, och vi får väl hoppas att ni också har gjort det.

Anförande nr 97

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Frågan är vilken hemläxa Teres Lindberg egentligen syftar på. Såvitt jag vet är det bara ett parti som är dömt för valfusk. Den hemläxan ska göras av dem som behöver göra det, tycker jag.

Det var dock inte det jag begärde ordet för. Du sade inledningsvis att valens legitimitet är avgörande men att det inte finns något behov av valobservatörer, och då vill jag fråga ett par saker. Majoritetens dåvarande gruppleddare kom den 22 april 2004 överens i fråga om trängelskatt om bland annat att ”folkomröstningens legitimitet förstärks genom att oberoende valobservatörer ges i uppdrag att granska folkomröstningen”. Vem blir det, och hur garanteras oberoendet?

Du sade själv att det inte finns något behov av observatörer. Står du inte bakom din dåvarande gruppleddares överenskommelse, inklusive att valobservatörer ska finnas? Vad hindrar då att de här valobservatörerna även granskar valen samma dag? Det är min nästa fråga.

Anförande nr 98

B o r g a r r å d e t L i n d b e r g (s): I Sverige, till skillnad från många andra länder, är de allmänna valen, alltså valen till fullmäktige, landstingen och riksdagen, öppna att övervakas av den som så behagar. Det betyder att enskilda individer såväl som vilken organisation som helst har rätt att övervaka ett allmänt val.

För min del är du hjärtligt välkommen att övervaka alla valen som sker i Stockholm och den räkning som sker.

Anförande nr 99

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det borde vara så att det var en man, en röst. Det är väl det som vi förfäktar från den här sidan. Du tycker att debatten från vårt håll inte är värdig. Man kan undra vilket som är minst värdigt. Vi har en tuff debatt här. Det gäller att varje medborgare kan känna sig trygg i att man äger makten över sin egen valsedel.

Jag noterar att det inte är så många av dina partikamrater som är intresserade av att delta i den här debatten eller att finnas med här i salen. Du får kämpa tydligen själv.

Anförande nr 100

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Precis som Ewa Samuelsson sade har jag också noterat att det är ganska glest på bänkarna på majoritetssidan. Det vore mig främmade att dra några slutsatser av det, jag bara konstaterar att det är så.

Vad hela den här diskussionen om valfusk och obehörigt beteende vid val egentligen handlar om är inte någonting mindre än den avgörande skiljelinjen mellan oss och er. Den ligger i synen på politiken, synen på politikens roll och synen på politikernas roll och den sfär som vi ska ha inflytande över. Om man har den uppfattning som ni har, nämligen att demokrati är lika med politik, att mer demokrati är lika med mer politik, blir det självklart så att kampen om den politiska makten blir det viktigaste

man kan ägna sig åt. Då blir det också så, tycks det, att den kampen rättfärdigar vilka metoder som helst. Ändamålet helgar nästan medlen.

Det finns dessutom – det har vi hört både i den här salen och i andra politiska församlingar – en djuprotad uppfattning att makten, den rättmätiga makten, egentligen tillhör er. Allt annat är något slags historiska undantag, obehagliga historiska undantag. Om man sedan vill gå så långt som att kalla det för statskupp, som ledande socialdemokrater har gjort, är en diskussionsfråga. Men det är egentligen hos er som makten rättmätigt ska vara. Därför har ni rätt att se till att ni behåller den. Det är det viktigaste som finns. Ju mer politikerna har att besluta om, ju större politisk sfär, desto viktigare är det att ni behåller den politiska makten. Det är självklart.

För oss är det inte så. För oss är det viktiga att öka människors möjligheter att ha inflytande över sina egna liv genom att minska den politiska sfären. Borgarrådet Lindberg raljerade lite här. Hon tyckte, vilket är vanligt när det ställs frågor som man inte har några svar på, att debattnivån är låg och att vi tar till beklämmande debattknep – eller vad det nu var hon sade. Man kan naturligtvis anse att det här med valfusk är någonting som är ett undantagsfall, engångsföreteelse. Men problemet är, som Rolf Könberg riktigt sade, att de som hittills har dömts för valfusk är bara socialdemokrater. Jag tror inte att det är en alltför djärv slutsats att dra att det inte är någon tillfällighet.

Jag yrkar bifall till de moderata förslagen.

Anförande nr 101

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag måste börja med det som borgarrådet sade om att lyfta fram det demokratiska inflytandet. Ett väldigt enkelt tips är att faktiskt låta medborgarna själva få makten i väldigt många frågor. Jag har en hel radda på valfrihetsområden som jag tycker borde införas. Ett som ligger mig varmt om hjärtat är att barnfamiljerna själva ska få bestämma hur de vill ta hand om sina barn. Det kan jag gärna börja med.

Jag tänker annars koncentrera mig på e-demokrati och medborgarkontor på Internet, som det står i rubriken på min och Harry Hedmans motion. Den skrev vi den 16 december 2002, tre och ett halvt år sedan. Sedan dess har det hänt att Göran Persson och Tony Blair på DN Debatt lovat att ha gjort om hela Sverige till en 24-timmars-myndighet vid årsskiftet 2005/06.

Vi antog här i fullmäktige i full enighet år 2001 en e-strategi. Som borgarrådet sade finns det mer att göra nu. Men när man tittar på e-strategin kan man säga att man lätt får uppfattningen att fullmäktigeledamöter eller tjänstemän verkar ha läst men inte förstått detta. Det tycker jag är allvarligt. Om tjänstemännen hade läst e-strategin hade inte bara en tredjedel av nämnderna påbörjat arbete med detta. Hade fullmäktigeledamöterna läst detta skulle man ha legat på tjänstemännen i respektive nämnder och frågat varför man inte lever upp till fullmäktiges beslut.

Takten på genomförandet måste nu radikalt ökas. Sedan måste användarvänligheten ständigt förbättras. Där tycker jag att man måste vara öppen för att lyssna på alla experter på det här området och ta till sig den senaste kunskapen. Det är också bra att

det nu troligen blir tv-sändning från fullmäktige. Mitt tips är att göra som landstinget gör och som har kommit väldigt långt. Man kan göra lite bättre, men om man utgår från dem kommer man åt rätt håll.

Jag har två frågor till det ansvariga borgarrådet. Den första är vad hon tänker göra för att påskynda genomförandet av e-strategin så att vi kan leva upp till fullmäktiges beslut. Den andra är, som kanske rör något annat borgarråds område, vad man tänker att göra för att förmå nämnder och styrelser i den här staden att följa av kommunfullmäktige fattade beslut.

Anförande nr 102

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Det finns tre saker som behöver ständig tillsyn och omvårdnad. Det är små barn, kärlek och inte minst demokratin. Omvårdnaden om de små barnen är alldeles självklar, och vi ser ofta i den här salen goda exempel på det. Vi får se fullmäktigeledamöter väl ta hand om sina små barn. Det är en viktig del i att demokratin ska kunna fungera för oss allihop.

Kärleken ser vi inte så ofta av, om någonsin, i den här salen. Men de flesta av oss vet ändå att tillsyn och omvårdnad är viktiga beståndsdelar för att hålla just kärleken vid liv.

Hur är det med demokratin då? Alla här i fullmäktige anser att demokratin är viktig för oss och för alla stockholmare. Det handlar ju dagens debatt om. Det finns flera vällovliga motioner här som handlar om alltifrån att inrätta ungdomsråd till att införa krav på identitetshandlingar vid röstning.

För mig är den här debatten i fullmäktige viktig. Det gäller att lyssna på vad vi säger till varandra. Det är också viktigt vad vi säger när vi ger oss in i en valrörelse. Vi måste kunna lita på att det vi säger är sant. Lögner hör väl inte hemma i ett demokratiskt samhälle.

Ordförande, fullmäktige! Sedan förra valet har debatten i den här salen i mycket stor utsträckning handlat om Socialdemokraternas enorma valsvek i frågan om biltullar. Demokratin har verkligen fått storstryk. Att säga nej till biltullar före ett val och att sedan efter säga ja gynnar verkligen inte demokratin och synen på hur medborgarna ser på demokratin. Nej, det är betecknande att Annika Billström inte finns på sin plats. Hon har genom sitt svek verkligen visat att demokratin har förlorat mark i den här staden.

Jag vill ställa en fråga till demokratiborgarrådet Teres Lindberg: Anser du att synen på demokratin i staden har ökat efter Annika Billströms enorma svek? Anser du det, Teres Lindberg?

Anförande nr 103

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Tendensen är helt klar: De ansvariga i staden tänker inte bry sig om den här debatten. De anser inte att den är viktig. På något annat sätt kan man inte tyda det faktum att det knappast finns några från majoriteten i salen. På annat sätt kan man inte tyda att inte någon har

lyckats trycka in sig bland de tio eller femton första på talarlistan. Så saktfärdiga brukar ni inte vara i vanliga fall. Och inte tar ni några repliker heller eller svarar på de frågor som ställs här, inte ens ansvarigt borgarråd eller de som har varit uppe tidigare i debatten, Ann-Margarethe Livh till exempel.

I det militära fick vi lära oss att ett säkert uppträdande kan dölja oceaner av okunnighet. Socialdemokraterna med Billström och Lindberg i täten har gett detta talesätt en ny variant, nämligen att ett säkert uppträdande kan dölja oceaner av svek och bristande demokrati, för att inte säga odemokratiskt politiskt agerande.

Nu har vi tack och lov de som ser upp så att det inte förblev dolt. Det finns andra partier, det finns kontrollmyndigheter och det finns domstolar som har tagit itu med det här. Men ändå går det inte att komma förbi ert svek och era odemokratiska metoder. Ni säger en sak i valrörelsen och gör tvärtemot efter valet, använder odemokratiska metoder vid val och röstning, kör över samarbetspartier och så vidare, tar inte hänsyn till folkmajoriteten när de har röstat i andra kommuner och också ska betala sina trängselskatter och så vidare.

Ann-Margarethe Livh pratar om att kasta sten i glashus, vänsterpartist. Jag vet inte om hon dessutom tillhör dem som kallar sig kommunist, men hon pratar om demokrati och säger att här förs debatter bakom stängda dörrar.

Jag kan räkna upp vad några av motionerna handlar om: utvecklingen av e-demokrati av Anna Starbrink från Folkpartiet, tolkning av fullmäktigesammanträden i teckenspråk av Nina Ekelund från kd, medborgarkontor på Internet av Anders Broberg och Hardy Hedman från kd, införande av IT-stöd för effektiv service med medborgare i centrum från Kristina Axén Olin med flera.

Vilka är det som vill ha demokrati? Vilka är de som vill ha ökad öppenhet, ökat demokratiskt inflytande, ökad insyn? Hur gör ni, Ann-Margarethe Livh? Det sker väl bakom stängda dörrar om någon enskild ska yttra sig av dem som du företräder. Det är sanslöst. Ditt så kallade säkra uppträdande döljer inte sveket och de odemokratiska metoderna. Upp och försök försvara din inställning.

Ordningsfråga

Anförande nr 104

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Med all respekt för ordföranden i fullmäktige vill jag ändå påpeka att jag inte har sagt att det finns ett kommunistiskt parti, och jag vill inte att ordföranden ska lägga ord i munnen på mig lika lite som någon annan. Jag sade: Ann-Margarethe Livh, vänsterpartist. Jag vet inte om hon tillhör dem som också kallar sig kommunist. Så sade jag.

Anförande nr 105

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Jag ska inte ens säga vad jag tycker om det påståendet, utan jag tänker förbigå det med tystnad.

Däremot tycker jag att det vore roligt om Berthold lärde sig att räkna. Från Vänsterpartiet är vi faktiskt åtta av elva ledamöter som är här, och vi är oerhört intresserade av den här debatten. Det tycker jag att du ska lägga märke till.

Vi pratar om demokrati. Vad jag menar när jag säger att ni vill fatta besluten här är att ni inte vill ha stadsdelsnämnder med de öppna möten och de möjligheter till direktdemokrati och deltagardemokrati som de innebär. Det ger möjligheter för medborgarna att direkt kommunicera med och påverka sina politiker. Det vill inte ni ha. Ni vill sitta här i den här salen dit medborgarna inte alls har tillträde på samma sätt som till en stadsdelsnämnd.

Anförande nr 106

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande! När jag sade att det inte var så många i salen så menade jag totalt från majoriteten. Men det är ju hedervärt om åtminstone vänsterpartisterna är här. Det vore ännu mer hedervärt om ni hade vågat trycka in er på talarlistan och delta i debatten.

Beträffande demokratiska metoder handlar det inte bara om huruvida man har öppna sammanträden i stadsdelsnämnder eller inte. Det är den totala insynen och möjligheterna att påverka som det gäller.

Anförande nr 107

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tänkte att debatten som handlar om demokrati med sex demokratiska partier i fullmäktige skulle kunna bli ett ordentligt lyft för demokratin. Men hittills har jag bara hört om vad man är emot, inte minst från moderat håll. Det finns en lång lista på vad man är emot.

Det skulle vara intressant att höra lite mer om på vilket sätt ni vill stärka demokratin och vad ni är för. Jag trodde ett tag, Berthold Gustavsson, när du pratade om öppenhet att nu kommer Moderaterna att vara för att man öppnar upp alla nämnderna i staden. Jag tycker att det skulle vara ett jättelyft om Moderaterna kunde sälla sig till de partier som vill ha det så.

Anförande nr 108

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande och Christopher Ödmann! Vi har faktiskt varit med och medverkat till att vi har haft öppna sammanträden. Men det visade sig att det inte var så många av medborgarna som kom. Det kom en hel del fackliga representanter. De har sin möjlighet att framföra sina synpunkter i alla fall. Det kom också en del tjänstemän. Men det var oerhört dyrt.

Det finns möjlighet för medborgarna ändå att komma till tals. Men varför vill inte ni komma till tals här på talarlistan? Det finns fortfarande inte en enda från Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna som vill komma till tals i den här viktiga debatten. Det är mycket märkligt.

Ordningsfråga

Anförande nr 109

A n n M a r i E n g e l (v): Jag föreslår att Berthold Gustavsson går fram och tittar på listan över anmälda talare innan du anklagar andra partier. Du vet att det handlar om en hastighetstävling om man vill komma till tals här. Det finns många från våra partier som står långt ned på listan och som gärna skulle ha stått högre upp. Jag tycker inte att du ska ta det till intäkt för något slags allmän odemokratisk inställning, för det tycker jag är att gå för långt.

Anförande nr 110

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Jag tackar för påpekandet. Det är bara det att jag tycker att det är lite märkligt att i de flesta andra debatter är man ungefär lika snabb från båda sidor och kan komma med på övre delen av talarlistan, men inte här.

Anförande nr 111

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi har nu en temadebatt om demokratifrågor där ansvariga majoritetspolitiker sitter tysta och sjunker längre och längre ned i sina stolar. Jag frågar: Skäms ni över den här debatten?

Socialdemokraterna ger sin egen politik en känga i och med att de påstår att införandet av ungdomsparlament fyller två syften. Om ni socialdemokrater behöver en injektion av ungdomliga tankar för att veta hur staden bör styras så bör ni kliva av i stället.

Det andra syftet med ungdomsparlamentet är mer intressant att prata om. Snacket om elevers möjlighet att lära sig demokratiska spelregler är intressant med tanke på att ni inte låter oppositionen själv välja vad som ska stå på valsedlar samt med tanke på att vissa stadsdelsnämndsordförande har förvägrat oppositionen att lägga fram skrivelser i olika stadsdelsnämnder.

Man kan fundera över Ann-Margarethe Livh när hon pratar om en öppenhet i stadsdelsnämnderna. Vad har vi för öppenhet när vi från oppositionen förvägras att lägga fram skrivelser i stadsdelsnämnderna? Det är en fråga.

Utöver detta skulle jag vilja upprepa det här med de partiarbetare som föll undan för kraven att genomföra en poströstning vid ett möte under den förra valrörelsen. Valarbetarnas förklaring – att de ställdes inför en stressad och kaotisk situation – är naturligtvis försvarstal precis som att de hävdade att formuleringarna på valkuverten var otydliga. När budröstningen skedde fanns det bara s-märkta valsedlar att tillgå. I den här demokratidebatten ställer man sig frågan: Är detta innebörden av demokrati?

En annan händelse är den när en man med hjälp av lånade röstkort från vänner och bekanta röstade tio gånger i EU-parlamentsvalet. Det föranleder frågan om krav på identitetshandling vid val. Svaret från de ansvariga blir att alla val måste vara fullt demokratiska, transparenta och korrekta. Hur ska man som väljare kunna vara känd för röstmottagarna? Det är min fråga.

Den senaste i raden av demokratifrågor är avslöjandet i Expressen i förra veckan om att invandrare i Stockholms förorter erbjuds 1 920 kronor skattefritt för att gå en demokratikurs i ABF:s regi. I kursen ingår ett studiebesök i riksdagen med en socialdemokrat som guide. De borgerliga politikerna har nobbats, men skattebetalarna står för notan.

Slutsatsen av en temadebatt om demokratifrågor är att ni socialdemokrater anser att det som ni gör är naturligt när ni har makten eftersom ni tror er representera folket. Därför beter ni er som ni gör. Allt ert fagra tal om demokrati är inte värt någonting om det missgynnar er partiapparat.

Bifall till Moderaternas förslag i denna demokratidebatt!

Anförande nr 112

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Kära Birgitta Holm! Jag vet inte om du anser mig vara en framträdande partiföreträdare eller inte, men jag försöker i alla fall delta i den här debatten så gott jag kan. Tyvärr kom jag inte in så högt upp på talarlistan som jag hade önskat.

Men jag skulle vilja säga att *jag* är oerhört besviken. Här har vi sett den ena borgerliga företrädaren efter den andra gå upp. Det enda som ni pratar om är detta valfusk och dessa röstsedlar. Inte ett ord har ni sagt om de förslag som finns om direktdemokrati, om att ge hyresgästerna inflytande och om hur vi ska utveckla stadsdelsnämnderna. Det verkar vara totalt ointressant för den borgerliga minoriteten.

Anförande nr 113

B i r g i t t a H o l m (m): Det som sker i stadsdelsnämnderna är låtsasdemokrati. Det är inte reell demokrati. Så enkelt är det. Oppositionen förvägras att lägga fram förslag. Man vill inte ta dem till sig. Det är alltid de som skriker högst på nämndmötena som kommer till tals.

Anledningen till att vi pratar om valfusk, valsvek och röstsedlar är att detta är en gigantisk historisk kväll. Det är den 3 april 2006, när ni ska göra världens statskupp. Det är därför vi skriker och hojtar så gott vi kan.

Anförande nr 114

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag hade tänkt bemöta några sakliga argument, men jag ber att få avstå.

Anförande nr 115

H e n r i k G e h r e n b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! En del av det vi diskuterar i dag handlar om information till medborgarna och väljarna. Det finns en företeelse i staden som har oroat mig, nämligen att man på sina håll vill anställa kommunala dörrknackararméer i stadsdelsnämnderna. De ska knacka dörr i

bostadsområden för att informera folk om att det är val och att man har rätt att gå och rösta.

I Vantör lyckades vi i stadsdelsnämnden stoppa detta förslag. Men jag har förstått att det finns andra stadsdelar som redan har fattat beslut om dessa dörrknackararméer. Jag tycker att det är en helt oacceptabel metod som fullmäktige, kommunstyrelsen och borgarråden borde ha en åsikt om även om det inte är fullmäktige som har fattat beslut om detta. Detta är nämligen en metod som är helt omöjlig att kvalitetssäkra som kommunal verksamhet.

Vem som helst som har varit med om en valrörelse vet att det är helt omöjligt att undvika sakpolitiken. Nu ska tydligen ett antal personer anställas för att knacka dörr och undvika att prata sakpolitik, utan bara bemöta väljarna med ett ”jo, men du kan gå och rösta också” om de har synpunkter på skolan exempelvis. Normalt sett tilldelas partierna partistöd för att bedriva valrörelse. Det hade varit en betydligt bättre metod i de här stadsdelarna, till exempel i Enskede-Årsta, där man har fattat beslut om detta.

Det innebär att kommunanställda ställs i en helt omöjlig situation. De ställs inför frågan om hur de ska kunna argumentera med någon som vill diskutera skolan när man inte får prata politik. Dessutom kan man som kommun inte förbjuda anställda att ha en åsikt.

Jag vill påminna om vad som har hänt i kända tv-program som Toppkandidaterna, där en ung före detta SSU-ordförande och ombudsman försökte nästla sig in i programmet. Vi har också programmet Expedition: Robinson, som politiker har använt som en plattform. Det finns ett antal mindre nogräknade personer i det här landet som mycket väl kan tänka sig att utnyttja den här möjligheten för att bedriva personvalskampanj i sin stadsdel.

Min fråga är enkel. Om det är så att man upptäcker att någon i dörrknackararmén har politiska åsikter när han eller hon pratar med väljarna och propagerar för sin egen personvalskampanj – tycker ni då att det är skäl för att ogiltigförklara valet i den valkrets där det har skett?

Detta är djupt problematiskt, och jag tycker att kommunstyrelsen och borgarråden i första hand borde ta och ingripa mot de här vansinnigheterna.

Anförande nr 116

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag tänker bara flika in med lite sakupplysningar. Det som du pratar om när det gäller stadsdelsnämndernas verksamhet antar jag gäller det budgetbeslut om 7 miljoner som handlar om medel som skulle gå till nationella minoriteter, ökat valdeltagande, direktdemokrati och jämställdhet. 2,1 miljoner av dem är fördelade av fullmäktige här till nationella minoriteter.

Detta är alltså resterande del av ett budgetbeslut som fullmäktige redan har fattat. Stadsdelarna har fått ansöka om pengar, och de kommer slutligen att fördelas av kommunstyrelsen. Arbetsmarknads- och integrationsberedningen kommer vid ett

sammanträde i morgon att bereda det ärendet i kommunstyrelsen. Detta var en sakupplysning.

Vad din stadsdelsnämnd har sökt om är ingenting som jag ännu har tittat på närmare. Det vet nog du bättre än jag.

Anförande nr 117

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Om borgarrådet hade lyssnat på vad jag sade hade hon hört att jag just sade att oppositionen i Vantör lyckades stoppa detta projekt där, men att det däremot till exempel i Enskede–Årsta redan har fattats beslut om att ett sådant här projekt ska genomföras.

Jag efterfrågar vad borgarrådet har för åsikt om den här metoden att anställa kommunala dörrknackare som ska springa omkring och prata om att folk kan gå och rösta men inte om vad de kan rösta om. I stället borde man se till att partierna får rejält med resurser – om det nu är det man vill – för att bedriva en valkampanj som kommer nära medborgarna. Det går faktiskt att styra med politiska beslut; det vet särskilt majoriteten, som är pigga på det i andra sammanhang.

Anförande nr 118

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är kul att vara här igen! Finansborgarrådet arbetar uppenbarligen enligt devisen ensam är stark i kväll. Dina kolleger står verkligen bakom dig i kväll – långt bakom dig. De står så långt bakom dig att de flesta inte ens syns, eller i varje fall inte hörs.

Du var inledningsvis väldigt ödmjuk i kväll. Men det gällde å andra sidan i ordningsfrågan om Yvones motion. Då var du ”ödmjuk”. Jag hade hoppats att det skulle bestå i själva sakdebatten. Socialdemokraterna har ju mycket att vara ödmjuka inför i demokratifrågan, som Churchill skulle ha sagt.

Framför allt har era stödpartier all anledning för sin del att kräva det. De är ju precis lika drabbade av valfusk som vi är på den här sidan. Därför vill jag fråga Ann-Margarethe Livh och Christopher Ödmann lite om den här överenskommelsen om valobservatörer den 22 april 2004. Det är för snart två år sedan. Det är en överenskommelse om miljöavgifter i 26 punkter, undertecknad av Annika Billström, den dåvarande gruppledaren, Ann-Margarethe Livh, Christopher Ödmann och någon mer som inte heller är gruppledare längre.

Det var uppenbarligen ert krav där, Ann-Margarethe Livh och Christopher Ödmann, som Socialdemokraterna fick acceptera. Det står nämligen exakt så här: Folkomröstningens legitimitet förstärks genom att oberoende valobservatörer ges i uppdrag att granska folkomröstningen. Jämför, ordförande och fullmäktige, med vår motion! Där står: Oberoende valobservatörer följer de allmänna valen i Stockholms stad 2006.

Jag har två frågor. Varför vill ni inte bifalla vår motion? Där vill vi ju samma sak nu som ni uppnådde för två år sedan. Vi måste klara ut det här, för jag avser nämligen senare att begära särskild proposition på just den punkten. Det handlar om ifall man är för vår motion i enlighet med vad man har själv har uppnått eller inte.

Den andra frågan är: Vad tänker ni göra för att se till att demokratiborgarrådet, som inte ser något behov, ändå ska respektera det som ni har uppnått i era förhandlingar. Jag ställer samma fråga till er som den som Teres Lindberg inte ville svara på tidigare. Vilka blir de oberoende valobservatörerna?

Ni borde inte vara fullt så snabba att rycka ut till Socialdemokraternas försvar. Ni har inte valfuskat. Ni har inte brutit vallöften om biltullar. Ni har bara någon enstaka gång förvägrat oss att lägga fram skrivelser. Men ni drabbas också av maktpartiets maktfullkomlighet. Berätta vad ni tänker göra åt det!

Anförande nr 119

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Snälla Rolf, jag tänker inte direkt ta itu med Socialdemokraternas maktfullkomlighet. Det får de nog ta och göra själva. I den mån det nu är så så är inte det Vänsterpartiets problem. Vi har andra saker som vi sysslar med.

Folkomröstningen i Stockholm om trängselavgifterna är den första kommunala folkomröstningen i Stockholms stad. Vi tycker att den är jättespännande och intressant. Det är en helt ny sak. Då kan man ha några människor som observerar och är med och tittar på hur det går till; det tycker vi är ett utmärkt förslag.

Anförande nr 120

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag säga att jag är glad över att Ann-Margarethe och jag är överens om att Socialdemokraterna har en maktfullkomlighet som vi alla måste förhålla oss till.

Sedan kan jag notera att Ann-Margarethe, som den skickliga förhandlare hon är, har uppnått vissa saker som jag nu har anledning att fråga hur de kommer att verkställas. Eftersom Teres Lindberg inte ser några "hinder" för enskilda eller organisationer att observera valen i Stockholm så kan väl du och jag, Ann-Margarethe, komma ungefär samtidigt och observera de där valen som äger rum samma dag som folkomröstningen.

I övrigt tycker jag att det är bra att ditt agerande nu präglas av en ökad klarsyn – i klarspråk ett ökat avståndstagande från det maktfullkomliga maktpartiet. Sedan misstänker jag att ni får lite att prata om i morgon, men det får ni lösa själva.

Anförande nr 121

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, folkvalda! Jag vill börja med att tacka för de vänliga och positiva orden i svaret på min motion. Jag är övertygad om att vi bara är i början av utvecklingen när det gäller att använda tekniken för att fördjupa och utveckla demokratin om man så vill. Men det kräver i så fall både vilja och engagemang.

Om man utvecklade e-demokratin för att ge människor möjlighet att inte bara följa den politiska processen utan faktiskt bli en del av den skulle man kunna engagera många fler människor i de lokala frågorna. Det skulle ge en större förankring hos

medborgarna. De största vinsterna, som jag ser det, kan vi göra om vi kompletterar de traditionella samråden och de öppna mötena med att ha samråd via webben och därmed ge medborgarna chansen att ge uttryck för sina åsikter och dessutom möjlighet att bidra med goda idéer och förslag. Därmed kan vi bredda delaktigheten och deltagandet i samrådet. Men vi kan också dra nytta av medborgarnas kompetens på en massa olika områden.

Tyvärr ligger många kommuner lågt när det gäller användandet av e-demokratin. Tråkigt nog är Stockholm en av de kommunerna. Det är olyckligt, men det finns goda exempel som man kan lära av. I Järfälla kommun genomfördes under den gångna hösten ett samråd på webben. Det handlade om den planerade Barkarby-staden. 500 personer deltog i samrådet via webben. Jämför det med de öppna möten som vi har i stadsdelsnämnderna eller de samråd som vi ordnar på traditionellt vis här! Sällan har vi väl sett 500 personer. Förmodligen gav det här en väldig förstärkning åt samrådsformen i Järfälla kommun. Det bör ha gett politikerna där ett bra underlag för att fatta sina beslut sedan.

Stockholms stad har möjlighet att ta flera steg framåt och bli ledande på e-demokratiområdet. Det får inte bara handla om att man ska ge tillgång till nämndernas handlingar eller olika blanketter, som det ofta talas om när man pratar om e-demokrati. Det måste handla om att öppna en dialog mellan de förtroendevalda och väljarna.

Jag menar, och jag noterar att även föredragande borgarråd anser det, att det behövs en policy som anger hur stadens olika nämnder bör kunna utveckla sitt demokratibete genom e-demokrati.

Jag yrkar därför bifall till motionen.

Anförande nr 122

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag vill tacka Anna för ett, faktiskt, konstruktivt inlägg. Det vore roligt att få höra fler sådana.

Jag tycker att du har rätt i mycket av din kritik. Vi har inte på långa vägar kommit så långt som man skulle kunna önska. Jag vill däremot påtala att utdelat på din plats och på alla andras finns stadsdelsnämndernas verktyg för demokrati, som är en genomgång av det som görs av stadsdelsnämnderna i Stockholms stad. Det är faktiskt en hel del det också. Vi kan inte bara lära av andra kommuner; vi kan också lära oss av varandra och mellan stadsdelarna.

Anförande nr 123

A n n a S t a r b r i n k (fp): Du låter så förvånad över att jag har konstruktiva förslag, Teres! Jag menar att det är viktigt att vi går ett steg vidare och utvecklar e-demokratin här. Därför tycker jag att det är viktigt att vi sätter en policy på pränt. Jag ser i ditt svar att du också tycker det. Därför föreslår jag att du trycker på ja-knappen så att vi kan bifalla motionen så småningom.

Anförande nr 124

B i l l y Ö s t h (m): Ordförande och fullmäktige! För drygt ett år sedan beslutade Skarpnäcks stadsdelsnämnds socialistiska majoritet att America Vera-Zavala skulle leda en demokratistudiecirkel i Bagarmossen. Jag ställde en fråga till berört borgarråd om vilken synpunkt man hade på det. Men då hade man inga synpunkter alls.

Det har kommit till min kännedom nu att America Vera-Zavala med sin – om man uttrycker det lite försiktigt – speciella demokratisyn skulle bli knuten till roteln på något sätt. Jag är nyfiken på det. Det ska bli spännande att höra av demokratiborgarrådet hur America Vera-Zavala ska arbeta med demokratifrågorna. På vilket sätt ska hon utveckla demokratin i staden centralt? Blir det fler demokratistudiecirkelar i Bagarmossen och Kista? Eller hur tänker man använda hennes kunskaper?

Anförande nr 125

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Jag antar att den demokratistudiecirkel som du hänvisar till är någonting som det skrevs om i Expressen i slutet på förra veckan. Det är ingenting som Stockholms stad ligger bakom, utan detta är medel som har fördelats statligt. De har fördelats till LO och TCO. Man kan också få de här medlen via Socialstyrelsen. De har inte förmedlats direkt, utan studieförbunden har rätt att söka för att öka demokratin.

Mig veterligt har de här utbildningarna i sitt studiematerial inte på något sätt varit kopplade till socialdemokratin. Det man hänvisar till är ett studiebesök i riksdagen. Varje dag tar riksdagsmän, oavsett politiskt parti, emot studiebesök. Det verkar väldigt konstigt att föra den här debatten utifrån ett studiebesök.

Jag är inte helt säker på att det är det här som du frågar om, men jag tror det. Jag tycker att det är mycket märkligt att frågan över huvud taget kommer upp i det här sammanhanget och att det skrivs om den i tidningarna på det sätt som det görs.

Anförande nr 126

B i l l y Ö s t h (m): Det jag pratar om är stadsdelsförnyelsepengar. Det är inte riktigt samma sak som det som du talar om. Jag gjorde en liten felsägning; det är alltså v-roteln som hon är anställd på. Frågan kvarstår. Jag fick inget svar av dig på den fråga som jag ställde, men det hade jag väl inte heller räknat med.

Anförande nr 127

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag vill minnas att vi har fört den här debatten förut. Nämnda person har varit inbjuden som föreläsare i olika sammanhang. Jag vill också minnas att alla gruppleddare i salen har fått en bok som låg till underlag för hennes föreläsningar. Jag hoppas naturligtvis att ni har läst den och att ni kanske kan dela med er av det.

Till yttermera visso har också Kommunförbundet använt sig av boken, och har utbildningar i de här frågorna som ett underlag för att debattera demokrati. Du får jättegärna en bok av mig. Jag lämnar gärna över den till dig nu!

För övrigt är jag stolt och glad över att America vill arbeta som pressekreterare hos oss.

Anförande nr 128

B i l l y Ö s t h (m): Med den demokratisyn som hon har visat i olika sammanhang tycker jag att det är anmärkningsvärt att Vänsterpartiet anlitar henne som pressekreterare. Men det är er sak. Det säger kanske mer om Vänsterpartiet.

Anförande nr 129

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Herr ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja säga några ord om e-strategin. Man kan konstatera att våren 2001 infördes denna e-strategi. Jag är övertygad om att viljan på båda sidor om denna sal finns. Men frågan är om det händer någonting.

Vi kan konstatera att det än så länge inte finns några former av trådlösa nät hos stadens servicepersonal. Man har inte kommit någon vart där än så länge. Man kan inte komma åt sina mejlssystem på resande fot. Man kommer inte heller vidare när det gäller att införa sidor till våra servicehem. Flera skolor saknar också detta.

Vad föreslår då Teres Lindberg att vi gör? Jo, att vi tar fram en definition av vad e-demokrati är för någonting. Det har vi diskuterat länge. Vi har en e-strategi etcetera. Är det inte dags att gå från ord till handling? Varför kan vi inte göra våra daghemsval som i Nacka? Nacka hade ingen e-strategi år 2001. Den kom betydligt senare. Men där kan man de facto göra dessa val redan i dag.

Det är ett faktum att vi fortfarande inte har något VLAN-system i denna sal trots att grejerna är köpta. De står i någon källare någonstans här. Men Teres har lovat oss att ta fram en definition av e-demokrati – relativt snart, tror jag. Vi har grejer som står på Stadsbiblioteket – ett VLAN-system där för att våra medborgare ska kunna få tillgång till våra kataloger och allt annat fantastiskt som vi på båda sidor av denna sal är överens om att det är bra att våra medborgare ska få tillgång till. Men systemen är inte inkopplade. Våra medborgare får ingen tillgång till detta. Men Teres Lindberg ska ta fram en strategi av vad e-demokrati är för någonting.

Vi låser in oss i avtal – i det så kallade Stortelprojektet som omöjliggör våra möjligheter att gå vidare med IP-telefoni. Vi kommer ingen vart när det gäller att införa denna e-strategi.

Mina frågor är: När kommer det att hända någonting? Vad gör Miljöpartiet och Vänstern för att driva på att det ska hända någonting? Sanningen är ju att viljan finns. Vi tycker alla att det här är bra. Men det händer ingenting. Jag tror att vi är överens. Det är bara den fantastiska oförmågan att få någonting att hända som manifesterar sig. Jag ser fram emot definitionen av e-demokrati.

Bifall till de moderata motionerna!

Anförande nr 130

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande och Sebastian! Jag kan inte annat än att instämma i problemen med trögheten i den här staden när det gäller att få fram de delar och den teknik som inte minst skulle underlätta fullmäktiges arbete. Både du och jag kan här och nu önska att vi hade VLAN installerat.

Om du hade läst den e-strategi som ett enigt fullmäktige har ställt sig bakom hade du sett att de här delarna också finns med där. Det handlar om att ligga i framkant och att ligga före. I många delar gör vi inte det i dag. Där kan vi göra mycket mer.

Men jag tycker inte att du ska raljera över att vi ska ha en policy för vad vi menar när vi pratar om e-demokrati. Vad är det vi vill åstadkomma? Det finns inte med i e-strategin, som så mycket annat. Jag tycker att det vore bra, och jag tycker att det är tråkigt att du raljerar över detta. Annars instämmer jag i din kritik av trögheten när det gäller att få fram de tekniska lösningar som skulle behövas.

Anförande nr 131

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Jag tycker att det är tråkigt att behöva raljera. Men problemet är att det inte händer någonting. Det handlar inte om att raljera i första hand, utan det handlar om att få någonting att hända. Jag är den första att skrika halleluja så fort det börjar hända någonting. Men, Teres, se till att det händer något!

Anförande nr 132

K e r s t i n G u s t a v s s o n (m): Ordförande och ledamöter! Jag får tacka för svaret på min motion, men jag är inte nöjd.

Jag vill ägna mig åt historieber beskrivning som har fått min syn på demokrati att förändras. Jag och mina tre bröder växte upp i en kristen familj med sund uppfostran. Vi fick lära oss rätt och fel och respekt för varandra och andra människor. Vi hade många livliga samtal om det som intresserade oss alla – hur politik kunde förändra samhället. Så småningom blev vi aktiva i fyra olika partier, med ännu livligare debatter. Men hela tiden visade vi varandra respekt för våra olika åsikter.

Jag beundrade min bror, som är socialdemokrat, när han på 1960- och 1970-talen kämpade för zigenarnas ställning i samhället, för barnens rätt till skola och värdiga liv. Han gjorde det med den glöd som fanns inom honom och inte med sikte på att vinna röster i valet. Han var besjälad av en idé.

Där lämnar jag historien. När jag för 20 år sedan blev invald för Moderaterna trodde jag fortfarande på demokrati i vårt land. Jag önskar att jag hade fått behålla tron på att ett rättssamhälle fungerar även vid val. Vid ett tillfälle när jag delade ut flygblad i tunnelbanan blev jag påhoppad av en man som tillhörde Socialdemokraternas förening i Rinkeby. Han rensade alla flygblad som jag hade. Både nästipp och glasögon kom i vägen. Han skrek: Stick härifrån! Du har inget här hos oss att göra!

Så småningom fick jag klart för mig att det inte var det som man utträttade som förtroendevald mellan valen som gällde för att få nytt förtroende, utan på vilka olika

sätt man skulle kunna få folk att gå och rösta och hur man skulle få dem till postlokalerna och med hjälp av fullmakter rösta åt andra. Åtminstone under valen 1994, 1998 och 2002 var det så många händelser som var så upprörande, då socialdemokrater försökte värva röster med skiftande insatser. Alla medel verkar vara tillåtna. Jag anser att det är fusk när valarbetare springer runt hur som helst i husen och frågar efter röstkort som inte ska användas av ägaren och som de själva ska kunna gå och rösta med på sitt eget parti.

Från det att poströstningen börjar och ända fram till valdagen är pulsen i valrörelsen inte sund. Det måste finnas möjlighet att övervaka att demokratins spelregler följs. Dagen efter valdagen 2002 fick jag höra detta från socialdemokrater i Rinkeby: Visserligen har väl inte allting gått rätt till, men nu är det gjort och vi vann ju valet! Onekligen låter det så även från Göran Persson. Oavsett vad han gör och vad han blir prickad för så säger han att nu är det över, och vi går vidare.

Jag har dock en större tro på demokrati och på vad som är rätt och fel. Jag vet att jag har mitt parti bakom mig, och jag söker stöd hos Miljöpartiet och Vänstern när det gäller folkomröstningen.

Anförande nr 133

A b e b e H a i l u (s): Jag har stor respekt för dig, Kerstin. Du är den mest engagerade bland Moderaterna för invandrargrupper och även för de fattiga jämfört med andra. Jag menar att du kunde vara socialdemokrat.

Men det påstående du gör nu om socialdemokrater i Rinkeby är inte sant. Du har aldrig sagt detta till mig eller till någon annan i Rinkeby som sitter i nämnden eller i s-gruppen. Men en och annan rinkebybo kanske har sagt något till dig. Det beror på att 70 procent av rinkebyborna röstar på Socialdemokraterna. Han eller hon behöver inte vara socialdemokrat, men de är emot Moderaternas politik. De är inte emot dig personligen, Kerstin. Det finns inte någon som är emot dig personligen i Rinkeby – men mot din moderata politik, ja. Jag tror inte att det finns någon socialdemokrat som är emot Kerstin Gustavsson i Rinkeby. Det där stämmer inte. Det är inte sant, Kerstin.

Anförande nr 134

K e r s t i n G u s t a v s s o n (m): Jag kan bara stå för vad jag har sagt, Abebe. Det här har hänt. Du, som känner mig efter alla år, borde veta att det jag säger hittar jag inte på. Detta är sant, Abebe.

Anförande nr 135

F r e d r i k M a l m (fp): Ordförande! Jag höll på att trilla av stolen när jag lyssnade på borgarrådet Teres Lindberg. Jag hoppas att du citerade fel när du citerade regeringsformens första paragraf och sade att all makt utgår från folket. Det vore fullständigt perverst. All *offentlig* makt utgår från folket. Det är viktigt att veta det i en sådan här demokratidebatt.

Jag är glad över att få komma upp här nu. Jag är på plats nummer elva i talarlistan. Det var elva personer från alliansen i rad. Totalt är det 16 personer från det borgerliga blocket på raken i talarlistan. Sedan kommer den första socialdemokraten upp i denna debatt om demokrati. Det är Dag Larsson.

Det intressanta här är att demokratin och den politiska friheten är vår civilisations största erövring. Det är fundamentet som innebär att vi kan skapa och göra så mycket annat bra. Då måste vi fundera på hur vi vårdar den. Socialdemokraterna har i dag styrt så länge att man mer eller mindre har växt ihop med makten. Så upplever många människor det. Vänsterpartiet har funnits i 89 år och varit demokratiskt, alltså icke-kommunistiskt, i 15 år. I 74 år har man motarbetat demokratin. Högkvarteret på Kungsgatan är köpt på 30-talet med Stalins blodspengar.

Miljöpartiet är det mest demokratiska av de här tre, upplever jag. Miljöpartiet förespråkar i grund och botten en lite annorlunda demokratisk modell med mer direktdemokrati och mindre representativa inslag, och det kan man ju göra.

Det intressanta är tre händelser om man ska kunna se ett mönster. Den första är när Saied Tagavi och Klas Innergård kom till äldreboendet ute i Västerort inför valet 2002. Då var det redan uppdukat. Där fanns bara socialdemokratiska valsedlar, och där stod det att det var budröstning. Där låg kuverten och så vidare. Allt var iordninggjort, fast det inte fanns någon som helst rätt att arrangera budröstning på det sättet. Detta var inte två enskilda personer som gjorde fel och som inte riktigt förstod det, utan det var uppenbarligen betydligt mer organiserat än så. Hur många äldreboenden det här kommer att äga rum på i höst vet inte jag. Politik handlar om makt och om principer. Men det finns någon gräns någonstans för hur mycket makten får ta över principerna.

I Expressen i förrgår kunde vi läsa hur ABF med 1 920 kronor skattefritt uppenbarligen mer eller mindre ska köpa människors röster till Socialdemokraterna. Det visade sig att pengarna skulle gå till att utbilda invandrare i Sverige som inte har någon utbildning. Men pengarna har gått från Utbildningsdepartementet till LO, som har gett dem till ABF, som arrangerar möten där deltagarna bara får träffa Maria Hassan från riksdagen och får en rundvandring. När detta går hela vägen från Utbildningsdepartementet ned till ABF så visar det ju att det inte handlar om en enskild tjänsteman på ABF som har gjort lite fel, precis på samma sätt som det var med äldreboendet.

Vi kan ta det tredje exemplet också. Det handlar om detta Mailgate. En person som jobbar i den innersta cirkeln och som är rådgivare åt statsministern tar sig lite friheter. Men det är uppenbart lite mer organiserat än så.

Man får den debatt som man ber om, kära vänner. Jag hoppas att den här debatten ska bidra till en sanering framför allt av regeringspartiet och det parti som styr Stockholms stad just nu.

Anförande nr 136

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Artikeln i Expressen visar också på ett lågvattenmärke från journalisterna när det gäller hur man skriver och hur man refererar. Hela den serie som ABF har anordnat är till för att man ska utbilda

personer i demokrati. Kursmaterialet *Därför demokrati* är utgivet av Sveriges riksdag. Här finns också *Riksdagen – en kort vägledning*, *Detta är riksdagen* och *Val i Sverige 2002*. Här finns också material från landstinget och annat från Sveriges riksdag.

Detta är grundläggande material i samhällskunskap och i hur demokratin fungerar. Och här sitter ni och raljerar över att man utbildar personer i enlighet med de regler som man kan få bidrag för! Jag tycker att ni någon gång måste veta vad det är som gäller innan ni börjar prata.

Anförande nr 137

F r e d r i k M a l m (fp): Jag förstår att en del socialdemokrater menar att detta är helt i sin ordning, att det är konsekvent och så vidare. Utbildningen för att höja valdeltagandet och skola människor i demokrati innebär ju att man bara får träffa socialdemokrater. Det är ju precis som på det där äldreboendet – man fick bara träffa socialdemokrater och det fanns bara socialdemokratiska valsedlar. Om man läser domen ser man att det fanns en gammal person där som ville rösta på kd, men det fick han inte för det fanns inga valsedlar för kd där. En annan person var lite osäker på hur det skulle vara med budröstningen, så man sprang ned till posten och hämtade några kuvert till.

Om man granskar och går igenom ABF-utbildningen så ser man klart och tydligt att det inte finns något intresse där för att man ska få träffa alla partier och få en bred bild. Vad det handlar om är att man får en rundvandring i riksdagen med en socialdemokratisk riksdagsledamot. Det handlar om skattefria pengar, vilket man är mycket klar och tydlig med att betona. Pengarna kommer i grund och botten från alla oss här inne via Utbildningsdepartementet, LO och ABF och ända ned till den enskilda väljaren, som får pengarna skattefritt för att träffa sossar. Är inte detta röstköp så vet inte jag vad som är det.

Anförande nr 138

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Fredrik Malm! Ni har varit elva personer från alliansen uppe i debatten. Elva personer – och inte en enda har en enda gång tagit upp hur de människor som i dag inte har möjlighet att göra sin röst hörd ska få större inflytande och makt. Inte en enda av er har berört det i en demokratidebatt! Jag tycker att det är skandal.

Anförande nr 139

F r e d r i k M a l m (fp): Jag har en kort kommentar till Ann-Margarethe Livh: Vi är i alla fall uppe i talarstolen. Jag har inte sett så många andra som har varit uppe här.

Jag ser en rad olika argument, men jag tycker också att även de där 38 gamlingarna på det där äldreboendet som gick ned för att budrösta och som gick ned för att få politisk information har rätt att få göra ett val. Även de har rätt att få välja mellan olika alternativ och ta del av dem som finns. Man ska inte bara se dem som

röstboskap och springa ned till posten och hämta upp kuvert, be dem skriva på och ränna ned igen.

Anförande nr 140

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte tala lite grann om den motion som handlar om policy för hantering av våld, hot och andra olagliga angrepp på förtroendevalda.

Det var 2004 som det kom en stor rapport från Landstingsförbundet som visade att 16 procent av de kommunalt förtroendevalda som hade ordförandeposter på något sätt hade utsatts för hot om våld eller våld. I landstinget var det ännu högre siffror. Det var bland annat med anledning av det som motionen skrevs av mig och Fredrik Wallén.

Jag vill tacka för svaret. I stort sett kan man säga att motionen har blivit bifallen i det svar som ges här, även om man från majoritetens sida som vanligt gärna anser den besvarad. Det är viktigt att det här inte dröjer, utan att policyn med säkerhetsföreskrifterna snart kommer fram. Det måste också bli möjligt att göra utbildningen för förtroendevalda som stöd och hjälp för hur man ska kunna hantera frågan om man blir utsatt för hot eller våld på riktigt – vilket vi får hoppas att vi ska slippa.

Jag vill alltså tacka för det här och yrka bifall till motionen.

Anförande nr 141

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Förhoppningen är att dammet och ilskan har lagt sig lite grann. Det kanske det inte har, men jag tänkte inte prata om alla de här olika sakerna som berör oss i dag. Jag tänkte i stället prata om de blivande förtroendevalda, om nu någon vågar bli förtroendevald efter vad de har hört i den här talarstolen och i salen. Jag tänkte prata lite grann om hur vi ska få ungdomarna att vilja engagera sig.

En sak som hände förra hösten var det klimatparlament som vi hade. Ni har ett litet referat från det på era bord. 150 ungdomar samlades för att diskutera hur vi ska komma till rätta med ett av våra stora problem här i världen. Hur ska vi komma till rätta med klimatfrågan? 150 engagerade ungdomar diskuterade frågan på allvar i fem dagar. På allvar använde de sina möjligheter till demokrati och att utveckla sina tankar om en svår framtidsfråga som jag tycker att det är mycket viktigt att vi kan prata om. Vi måste verkligen få in ungdomar i arbetet också här.

Vi har här ett par förslag som handlar om ungdomsparlament. För min del tycker jag att vi borde ha tagit dem till oss mycket tidigare. Vi har anordnat detta en gång år 2001, och sedan har vi haft det här klimatparlamentet. Båda dessa försök har visat att vi har nytta av att ta in ungdomar i arbetet på de olika sätt som det går att göra det på. Jag tycker att det är tråkigt om ni inte skulle kunna läsa åtminstone det som står i de två sidor av det material som finns på era bord som handlar om att klimatparlamentet har kört i gång. Resultatet kan man läsa vidare om på nätet.

Jag kommer att skriva fram ett ärende där jag vill permanenta den här typen av arbetssätt. Det kanske inte alltid blir ett klimatparlament, men i miljöfrågorna är det i alla fall viktigt att ungdomar får säga vad de tycker. Det är ju de som ska arbeta med det här i framtiden.

Anförande nr 142

H e n r i k G E h r e n b e r g (kd): Jag tycker att det här med ungdomsparlament är bra om man gör det på rätt sätt. Nu ska ju det där utredas, så vi får väl se hur bra det blir.

Jag skulle vilja säga till borgarrådet att det jag saknar är politiker som står upp för det politiska system som vi har. Problemet när man möter många ungdomar är att politiker som ska prata med dem hela tiden backar från sin egen position, sitt eget uppdrag och sitt eget ansvar. De börjar säga: Vi ska anordna lite kurser här och vi ska ha lite parlament där och lite ungdomsråd här. De tar sig aldrig tid att förklara det viktiga i den representativa demokratin. Helt plötsligt blir det viktigare vad 100 ungdomar i ett ungdomsråd tycker än vad alla de tycker som lägger sin röst med sin valsedel på valdagen.

Alla ungdomar har ju inte rösträtt, så därför finns det förstås en poäng med detta. Men om vi kan stå upp för det vi gör och det som vi själva är – politiker som tar ansvar – så skulle saker och ting se betydligt bättre ut.

Anförande nr 143

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Såvitt jag vet var inte du med på den politiska debatt som följde. Det var nämligen sex politiker där också från de olika politiska partierna. Var och en av de politikerna försökte nog ändå stå upp för sin åsikt oavsett om de rimmade med ungdomarnas åsikter eller inte. Det var just det som var den parlamentariska biten. Vi försökte visa hur man för en debatt, och det kunde ungdomarna göra där.

I det ungdomsparlament som vi har haft har vi tagit upp förslag från ungdomsparlamentet här. Det är det det är till för; i den församling som sedan ska fatta beslut ska man ta upp förslagen och kunna arbeta med dem. Det är så man kan arbeta tillsammans med människor som inte har rösträtt. Så arbetar vi tillsammans med handikappräden och så arbetar vi tillsammans med andra grupper i samhället som inte heller sitter här i församlingen. Vi gör ingenting annat med ungdomar än vad vi gör med andra grupper i samhället. Tvärtom är det så att vi får en arena där de kan uttrycka sina åsikter.

Anförande nr 144

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Viviann Gunnarsson hade ju fel på sin knapp. Det verkar vara många som har fel på sin knapp i kväll att döma av talarlistan. Det är flera som har tagit den poängen, men jag måste själv konstatera den. Jag brukar ibland ha otur i den där slumpgeneratorn, men det kan inte bara vara av en händelse som 15 företrädare för alliansen kommer överst på talarlistan just i det här ärendet. Det har att göra med hur man betraktar den här debatten här i kväll

och att man väljer att tiga ihjäl den. Det är också ett sätt att se på demokrati som jag är lite förvånad över.

Det är också lite märkligt att föra den här debatten samma kväll som vi ska ta ställning till valsedeln i folkomröstningen, där vi ska förvägras ha inflytande över vår valsedel. Inramningen kunde vara trevligare.

Herr ordförande! Jag hade egentligen en annan aspekt här. Jag är med som motionär i ett av ärendena som vi behandlar i kväll. Jag förstod på Ann-Margarethe Livh att allting handlar om att ha öppna nämndsammanträden i alla nämnder om man är för demokrati. Om man är extra mycket för öppna nämndsammanträden i stadsdelsnämnderna så är man extra demokratisk, tydligen.

Jag kan bara vittna om mitt eget liv som småbarnsförälder med en partner som också vill arbeta och göra karriär och förverkliga sina drömmar. Om man är småbarnsförälder och samtidigt ska klara av alla saker så är det klart att det underlättar om man har tekniken till hjälp. Jag är lite förvånad över att vi har kommit så kort bit på väg när det gäller att utveckla vår teknik i den här salen och när det gäller möjligheter för dem som finns ute i våra stadsdelar att ta del av hur det ser ut i förskolorna, var det finns förskoleplatser, vilka skolor man kan välja, information om skolor, vilka som har plats och så vidare.

Kort sagt: I den här IT-huvudstaden, som är så stolt över att kalla sig *the capital of Scandinavia*, har vi enormt mycket att vara stolta över. Vi har Kista, som är ett av världens främsta IT-kluster. Det är ganska fantastiskt. Det finns 18 stycken, men Kista kommer på andra eller tredje plats – det är lite olika – i världen. Det finns några finnar på 18:e plats också. Stockholm är alltså i topp. Men i Stockholms stad klarar man fortfarande 2006 inte av att erbjuda de mest basala, enkla servicefunktioner som många andra kranskommuner klarar av. Varför är det så?

Nu har vi ägnat fyra år åt det här. Jag har själv på roteln ibland frågat varför jag inte kan läsa min e-post på stan och så vidare. Vi har haft pilotprojekt, och det fungerade inte, säger man då. Man hänvisar till precis det som föredragande borgarråd säger: Det är så stora variationer mellan olika förvaltningsenheter. Man håller på att tala om att utveckla en gemensam utvecklingsmodell för grund för samordning och prioritering. Det har man ägnat sig åt nu i fyra fem år.

Jag tycker inte att det är acceptabelt. Vi ska inte låta oss spelas bort av olika krafter som på något sätt inte klarar av att leverera det som vi begär. Det är ett ansvar för den politiska majoriteten i den här salen att se till att det verkställs. Det har vi inte gjort nu på fyra år, och jag tycker att det är genant. Det är ett uppdrag som borde förverkligas mycket snart. Det står att Stockholm ligger ganska långt framme, herr ordförande, i utvecklandet av verksamhetssystem. Det stämmer inte. Vi är långt bakom de flesta kommuner i det här landet. Det är genant.

Anförande nr 145

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Mikael Söderlund! Jag har aldrig sagt att öppna sammanträden är den enda indikatorn på att vi har en levande demokrati. Jag sade att öppna sammanträden i stadsdelsnämnderna är en av förutsättningarna för en

levande lokal demokrati. Det är en förutsättning som ni inte vill ha, eftersom ni inte vill ha stadsdelsnämnder och inte öppna möten.

En levande lokal demokrati behöver naturligtvis också deltagandedemokrati, hyresgästmakt, ungdomsråd och mycket mer. Det är många av de saker som ni är absolut emot.

Anförande nr 146

Borgarrådet Söderlund (m): Ann-Margarethe Livh! Med din bakgrund kommer du aldrig att begripa vilka utgångspunkter vi har när vi ser på demokrati, så detta är en meningslös diskussion på ett sätt.

Jag vill bara påpeka igen att skälet till mitt inlägg var att jag tycker att småbarnsföräldrar har rätt till inflytande från sitt köksbord, om det så rör vilken barnomsorg eller skola de ska välja. De har rättigheter som innebär att de inte ska tvingas gå på dina öppna nämndsammanträden för att ta del av dem. Det är det som skiljer oss två åt. Vi kan ha respekt för detta, men det skiljer oss åt.

Jag är allvarligt bekymrad över att Stockholm är i bakkant. Vi kallar oss för IT-huvudstad i Europa och i världen, och vi är bland de sämsta på att erbjuda IT-stöd för alla de här stressade småbarnsföräldrarna, pensionärerna eller alla andra grupper som av olika skäl vill ta del av det kommunala utbudet men som inte har tid att gå på Ann-Margarethe Livhs öppna nämndsammanträden. Jag tycker att det är ett bekymmer.

Anförande nr 147

Borgarrådet Lindberg (s): Jag håller i mycket och mycket med dig, Mikael. Jag tycker att vi borde ha gjort mer, och vi borde ha kommit fram längre. Men det ni föreslår i er motion är ju att vi ska starta ett nytt arbete. Du och din majoritet var med om att lägga fram den e-strategi som staden har fattat beslut om. Jag tycker att det är viktigt att vi ser till att vi genomför de beslut om vi redan har fattat i den här staden.

Vi är inte helt på dekis. Vi har arbetet med Mobile City, vi har bredbandsutbyggnaden till hela allmännyttan och vi har det nya gymnasieintagningssystemet. Det är enormt och gigantiskt. Det kanske är det som är det stora dilemma och det som vi behöver jobba mer med; vi måste ju alltid ha så stora system. Gymnasieintagningssystemet är ett system för hela länet, och det är alltså gigantiskt. Vi borde också kunna begränsa oss och se till att vi får bra system som faktiskt fungerar. Vi kanske inte behöver ha ett och samma för hela staden jämt och ständigt. Då blir de otroligt stora.

Jag håller alltså i mycket och mycket med dig. Jag tycker att vi behöver skärpa takten i utvecklingen.

Anförande nr 148

Borgarrådet Söderlund (m): Ordförande! Det känns som om vi har fyra förlorade år här. Egentligen tror jag att det här är en fråga som rör många fler än

demokratiborgarrådet. Det berör i högsta grad finansborgarrådet. Det berör alla som vill medverka till att det blir en god bild av den här staden.

Jag tycker att det är genant att små kommuner med mycket mindre resurser än vad vi har har kommit väsentligt mycket längre på det här området. Det var det som var bakgrunden. Herr ordförande! Jag blir också orolig när jag läser din text, borgarrådet. Du fortsätter att hänvisa till denna samordning. Vi har samordnat ihjäl oss nu i fyra år. Man hänvisar till detta varenda gång. Man ska samordna alla möjliga olika system. De samordnar och de samordnar. Åren går, veckorna går och dagarna går – och ingenting händer! Flera andra talare har redan vittnat om detta. Det ligger färdiga grejer i källare och i olika rum som inte används därför att man ska samordna.

Man får kanske dra ned på ambitionsnivån när det gäller samordning och i stället se till att grejerna funkar och att medborgarna därute kan ta del av vår service och få den information som den behöver för att kunna göra sina val och utöva sina demokratiska rättigheter.

Anförande nr 149

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag ska först säga några korta ord om Anders och min motion om att ha medborgarkontoren på Internet. Var och en som har gått in på www.stockholm.se kan intyga att detta inte är en webbsida som det är särskilt lätt att hitta på om man vill komma åt de nära frågorna. Det kan väl ingen påstå.

I vår stad, som ju är IT-huvudstad som flera har sagt, har vi en av de absolut bästa institutionerna för det som gäller närdemokrati. Det är den data- och systemvetenskapliga institutionen vid IT-universitetet i Kista. Där har man forskare som är specialister på analys av komplicerade system, som till exempel vår stads. De har forskare som är specialister på att tolka naturligt språk. Vi skulle kunna ligga i toppen. Det skulle gå att med naturligt språk skriva på datorn: Vilket dagis ligger närmast min bostad? Detta kan datorn i dag tolka. Www.stockholm.se är så ålderdomlig att man får skämmas över den, nu när vi är i IT-huvudstaden. Snacka med folk vid data- och systemvetenskapliga institutionen! Jag tror att det är ett B-lag av folk som jobbar med utvecklingen.

Om man vill ha närhet så finns det många sätt att ordna det på webbsidan. Titta på hur bankerna gör! Om man anmäler sig till Handelsbankens webbtjänst så hamnar man först vid sitt lokalkontor, och sedan hamnar man i Handelsbankens tjänster. Det skulle gå att göra precis likadant i Stockholms stad. Om jag bor i Maria–Gamla stan så hamnar jag i Maria–Gamla stan och sedan kan jag söka mig ut i hela Stockholm, vart jag vill. Det går att ordna närhet också på det data- och systemvetenskapliga området.

När det gäller det rent lokala så sade Anders Broberg att han kan sätta upp det där nätet som inte funkar här i Stadshuset i morgon. Han kan plocka upp det ur lådorna. Det finns många som kan hjälpa till.

Flera har talat om direktdemokratin, bland andra Ann-Margarethe Livh. Jag tycker att hon verkligen har visat engagemang för detta. Man kan väl börja med den så

kallade subsidiaritetsprincipen, nämligen att vi politiker inte ska fatta några beslut åt medborgare som de själva kan fatta. Det gäller bland annat barnomsorg, som flera har påtalat. Men det gäller också många andra saker i närmiljön, till exempel om man vill göra någonting i sitt bostadsområde. Det kan säkert underlättas.

Men den absolut bästa direktdemokratiska insats som man kan göra är att man säger åt valarbetarna att de ska tala om för alla stockholmare att de ska stoppa in sin valsedel i sitt kuvert själva och att de inte behöver tala om för någon vem de röstar på.

Närdemokratin gäller oftast ytterstaden, men inte innerstaden. Vi får väl hoppas att den kommer också till innerstaden.

Anförande nr 150

Borgarrådet **L i n d b e r g** (s): Jag är stor förespråkare av teknikutveckling och praktiska lösningar. Men när man hör Hardy låter det som om det var rena stenåldern. Jag kan bara påminna mig när jag anmälde min son till förskolan att jag faktiskt gjorde det via webben, och det var fyra år sedan. Då gick det väldigt bra och var inga svårigheter på stadens egen hemsida, via Bromma stadsdelsförvaltning. Riktigt så illa som Hardy låter göra gällande är det faktiskt inte.

Anförande nr 151

H a r d y **H e d m a n** (kd): Jag ville bara jämföra det med att vi är Sveriges IT-huvudstad, och då finns det mycket att göra. Det finns mer att göra än att kunna anmäla sitt barn till dagis.

Anförande nr 152

D é s i r é e **P e t h r u s E n g s t r ö m** (kd): Ordförande, ledamöter! Motionären, Nina Ekelund från Kristdemokraterna, hade tyvärr inte möjlighet att vara här i dag, men hon har skrivit två väldigt bra motioner. Hon vill att kommunfullmäktige ska teckentolkas och sändas via tv-media, Internet och på olika sätt så att även döva ska kunna ta del av demokratin. Den här tekniken används redan av landstinget och av riksdagen så det är verkligen på tiden att frågan kommer på tapeten.

Kommunfullmäktige har beslutat att Stockholm ska vara Sveriges mest tillgängliga stad år 2010. Ändå verkar det som om borgarrådet är fullständigt överrumplad av motionerna om dövas behov av att kunna ta del av demokratin i staden. 10 000 personer är döva i Sverige och en stor andel av dem finns rimligen i Stockholm. Borgarrådet har ställt sig positiv till att titta vidare på motionärens förslag och vill utreda möjligheten att visa fullmäktige via webb-tv och inte bara som i dag via radio. Det är bra.

Men sedan hoppas jag att jag har missförstått borgarrådet, för hur kan borgarrådet tycka att det är orimligt att en teckentolk finns vid varje fullmäktigesammanträde. Hallå! Det är åtta timmar i månaden vi talar om. Är det för mycket att satsa på våra döva? Och beställda teckentolkar, det står att det ska vara beställda teckentolkar, ska inte heller vara med på webb-tv, vad jag förstår. Ska de läsa på läpparna eller hur ska

det gå till när de tittar på webb-tv? Om vi inte ska ha teckentolk vid varje tillfälle utan bara ibland, när någon beställer det, förstår jag inte hur de döva ska kunna ta del av våra fullmäktigesammanträden. Om tolken ibland ska stå på läktaren och dessutom inte synas i rutan förstår jag som sagt var inte hur de ska få del av informationen.

Därför vill jag yrka bifall reservationen som står på s. 1716. Att sända tv i realtid är bra, men man måste också kunna tillgodogöra sig genom bild. Det finns också andra sätt att tillgodogöra sig och det är genom att debatten eventuellt textas direkt i tv. Det är också någonting som borgarrådet skulle kunna utreda. Det är helt nödvändigt att varje fullmäktigemöte teckentolkas. Något annat vore beklagansvärt, borgarrådet.

Bifall till den reservation som tillstyrker motionerna!

Anförande nr 153

Borgarrådet **L i n d b e r g** (s): Jag tycker absolut att fullmäktige ska vara tillgängligt. Men jag ser det faktiskt inte som försvarbart att vi skulle ha teckentolk här om inte någon här i salen har behov av detta. Det tycker inte jag är rimligt.

I dag har vi inte någon som helst utsändning av vårt fullmäktige förutom på radio, och det hjälper tyvärr inte de döva. När vi får ett webb-tv-sänt fullmäktige kan vi också fortsätta jobba med det mediet för att göra fullmäktige tillgängligt i alla former. Det är det som jag har avsett med det här svaret och ingenting annat. Men i dagsläget tycker jag inte att det är rimligt. Däremot är det rimligt om vi har någon som har behov av en teckentolk att faktiskt beställa det, och det är fullt möjligt att göra redan i dag.

Anförande nr 154

D é s i r é e **P e t h r u s E n g s t r ö m** (kd): Men, snälla, rara borgarrådet, vi pratar ju inte om dem som bara sitter här i salen. Vi pratar om dem som ska kunna följa fullmäktige via webb-tv i sina hem. Frågan är hur de hemifrån, via webb-tv ska kunna läsa av det som sägs här. Hade det inte varit rimligt att man åtminstone hade tillsatt en utredning också om hur vi ska kunna göra debatten tillgänglig med teckentolk via webb-tv. Och jag tycker inte att åtta timmar i månaden är orimligt, borgarrådet.

Anförande nr 155

Borgarrådet **O l o f s s o n** (v): Jag tycker att det är väldigt bra motioner som Nina Ekelund har skrivit. Jag tycker kanske att man från oppositionens sida ska vara väldigt glad över att hon har skrivit dem och att vi också har tillmötesgått dem så bra. Det kan man se i reservationen att ni ändå tycker, med tanke på att jag under förra mandatperioden väckte motioner med samma innehåll och de blev avslagna av er.

Anförande nr 156

D é s i r é e **P e t h r u s E n g s t r ö m** (kd): Då är det väl ännu mer märkligt att ni inte har tillstyrkt möjligheten för döva att kunna följa dessa fullmäktigemöten via

webb-tv, om ni nu tycker att det är bra. Upp till bevis! Det visar bara på att era motioner var ett slag i luften. Ni ville egentligen ingenting med dem.

Anförande nr 157

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Fria, allmänna val och principen en man, en röst är bärande delar i en fri demokrati. Det får aldrig finnas minsta misstanke om valfusk. Alla medborgare måste känna att valet går sjyst och rätt till. Den valkrets där jag bor, den sjätte, har vi talat mycket om i dag. Där vet vi alla som sitter här att det har förekommit valfusk. När något parti har valfuskare drabbar inte det bara det enskilda partiet. Det drabbar alla partier och det drabbar demokratin. Politiker, det vet ni ju, dras tyvärr ofta över en kam. Ni politiker gör vad som helst för att värva röster. Men så är det faktiskt inte. Vi är inte "vi politiker", vi är ganska olika.

I min stadsdel, Spånga–Tensta, slår det här extra hårt. Det är extra viktigt att det fungerar. Det är många människor som kommer från länder som är diktaturer. Det finns de som kommer från länder med utbrett valfusk. Det finns många som undrar om det är någon idé att rösta över huvud taget. Och många litat inte på att valhemligheten bevaras. Det sprids också många rykten i valet. Om de är sanna eller ej är inte jag rätt person att avgöra. Det går rykten om förkryssade valsedlar i igenklistrade kuvert som delas ut i vallokalen, och det går rykten om en massa annat. Just därför skulle det vara så bra med oberoende valobservatörer i valet. Vi har alla ett stort ansvar att jobba för ett ökat valdeltagande. Men då gäller det också att se till att alla får reda på att det är ett fritt val mellan alla partier och att röster inte går att köpa.

Vi har förut hört om ABF:s kurs som äger rum bland annat i Tensta. Jag är mycket bekymrad över den. Det här är inte den enda kursen. Det här är inte något nytt. Fast jag vet inte om det inte är första gången man får betalt. Förra året var jag inbjuden, och det var ändå ett fall framåt. Vi var inbjudna till en kvinnokurs, flera kvinnor från olika partier. Det var ju jättebra. Vi fick komma till en sosselokal med sosseaffischer på väggarna. Det underliga var ändå avslutningen. Man hade med de sju deltagarna planerat att genomföra röstning och sedan räkna rösterna. Det lyckades vi avstyra. Valhemligheten ska ju vara något heligt, tycker jag.

Ann-Margarethe Livh tycker att vi talar för lite om öppna möten och brukarråd. Men vi kan väl åtminstone börja med att alla vet att de i hemlighet har rätt att lägga en röst på precis vilket parti de vill och att alla kan känna en trygghet i detta.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets reservation.

Anförande nr 158

D a g L a r s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att den här debatten har varit spännande och intressant på många sätt, samtidigt som den också har varit djupt beklämmande. Det tror jag är någonting som vi alla delar, oavsett partibok. Det stora problemet med den här debatten är att den egentligen inte alls har behandlat den stora demokratifrågan och det stora demokratiproblemet i vår stad, nämligen utanförskapet, att en stor del av de röstberättigade medborgarna i vår stad avstår från

att rösta. Det finns stadsdelar i Stockholm där 60 procent av medborgarna låter bli att rösta över huvud taget. Det är det stora demokratiproblemet. I stället har det förekommit diverse andra, i mitt tycke, mycket märkliga debatter.

Jag hade glädjen att sitta med i Storstadskommittén för några år sedan. Vi var ute och undersökte medborgarengagemanget i de utsatta bostadsområdena. Det visade sig att på många sätt är faktiskt medborgarna i de utsatta bostadsområdena mer engagerade i samhällsfrågor än vad medborgare i andra delar av vår stad egentligen är. Problemet är att de inte går och röstar. Problemet är att de inte deltar. Problemet är att demokratin är i fara i de utsatta bostadsområdena, men ingen reagerar, ingen bryr sig. Det här är inte ett problem för ett politiskt parti. Det är ett problem för hela det politiska livet, för alla politiska partier, att många medborgare inte längre vill delta.

Den här debatten har präglats av den ständiga frågan om valfusk, om mygel och annat som återkommer gång efter gång i samband med de här diskussionerna. Det är ofta bittra anklagelser, svepande anklagelser. I kväll har vi fått lyssna på en diskussion om statskupp och annat. Jag vill säga en sak; i det fall där två stycken valarbetare från mitt parti har blivit dömda fördömer jag de två personerna. De två personerna har skadat demokratin. De har kränkt demokratin. Men de har också skadat mitt parti, och de har kränkt mitt parti. Det gör mig djupt upprörd.

Men att därifrån gå så långt som att man anklagar hundratals valarbetare från mitt parti för att aktivt ägna sig åt valfusk tycker jag är djupt beklagligt och djupt kränkande. Jag tycker dessutom att det är extremt uppseendeväckande när företrädare för före detta Allmänna valmansförbundet, som under sina två första decennier ägnade sig åt att bekämpa demokratin här i landet, ägnar sig åt att komma med icke vidimerade anklagelser i största allmänhet. Det tycker jag är uppseendeväckande.

Vi behöver fortsätta att arbeta med att utveckla demokratifrågorna i staden. Kommunen och stadsdelsnämnderna är nyckelfrågor när det handlar om att utveckla demokratiarbetet. Därför är det viktigt att försöka utveckla det lokala, kommunala arbetet i vår jättekommun, se till att den kommunala demokratin kan fungera på det sätt som det faktiskt är tänkt, inte att avskaffa stadsdelsnämnderna. Hyfs i den här debatten, reell demokratidebatt skulle behövas i stället för konstiga diskussioner och icke vidimerade anklagelser.

Anförande nr 159

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Man börjar förstå ett och annat när man hör Dag Larsson. Att folk inte väljer att rösta är verkligen ett stort demokrati-problem. Men det är ett ännu större demokratiproblem när en del partier "hjälper" folk att rösta på ett otillbörligt sätt. Jag skulle, när det nu äntligen finns en sosse som var ansvarig för förra valrörelsen, vilja veta: Vad tänker du och ditt parti göra för att alla era valarbetare ska få veta exakt var gränserna går när man röstar? Du har chans att svara på den frågan nu.

Anförande nr 160

D a g L a r s s o n (s): Jag tycker att om man har uppgifter om kriminella handlingar ska man anmäla de människorna och de ska prövas i en juridisk process. Är de skyldiga ska de fällas och få ta sitt straff. Folk ska inte anklagas på lösan grund. Det hör till de mest grundläggande fakta i ett rättssamhälle.

Anförande nr 161

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag är uppriktigt glad över att Dag Larsson under i vart fall en del av sitt inlägg var lite ödmjuk. Han var mer ödmjuk än Teres Lindberg var tidigare. Han var definitivt mer ödmjuk än förre demokratiborgarrådet Leif Rönngren när vi debatterade frågan dagen efter den andra valfuskdomen. Då, om fullmäktige minns det, var det inte fråga om att be om ursäkt och vara ödmjuk. Då var det fråga om alla partiers ansvar att lära sig lagen och utbilda sina valarbetare. Det var inte ödmjukt, här var det i alla fall delvis ödmjukt. Du medgav valfusket och bad om ursäkt. Det är bra.

Men sedan noterar jag att du känner ett otroligt behov av att historiskt ändå fördela skuldbördan på det sätt som ni gjorde förra gången ni blev pressade. Vi kan diskutera våra partiers historia, jag har inget problem med det. Det vi har problem med nu är spelreglerna inför den kommande valrörelsen, och jag noterar att där har du trots ditt i övrigt salvelsefull inlägg inte sagt någonting.

Anförande nr 162

D a g L a r s s o n (s): Jag noterar att Rolf Könberg uppskattar min ödmjukhet, och jag tror att det är väldigt många i den här salen som efterlyser Rolf Könbergs förmåga till ödmjukhet i den här typen av frågor.

Sedan är det som så att en av Rolf Könbergs partikolleger för en stund sedan, i den här debatten, pratade om statskupp vid 2002 års val. Då tycker jag att man har gått väldigt långt i anklagelserna under debatten.

Anförande nr 163

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det hade väl sin särskilda förklaring att det begreppet användes. Det var nämligen partisekreteraren hos Socialdemokraterna som uttryckte att det hade känts så om det hade blivit en borgerlig valseger.

Det är klart att Socialdemokraterna har ett särskilt ansvar när det gäller den här frågan. Man har haft makten i, är det 65 av de senaste 74 åren och beklagar ändå att det ser ut som det gör i dag, att inte valdeltagandet är högre. Det är klart att det skapar en osäkerhet bland våra väljare om de verkligen äger mandatet att välja vilket parti de får rösta på när de också där blir omhändertagna och får hjälp med att lägga valsedeln i valkuvertet.

Anförande nr 164

D a g L a r s s o n (s): Jag tror att väldigt mycket ilska i den här debatten har att göra med att era tre partier har svårt att hantera valnederlaget förra gången. Ni tog

för givet att ni skulle vinna förra valet. Ni förlorade, därav konstiga rykten och anklagelser utan grund. Dra dem ni anklagar inför domstol! Våga pröva rättsväsendet! Sprid inte rykten!

Anförande nr 165

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Ordförande, fullmäktige! Demokratidebatter är, oavsett om man tycker att allting har lyfts upp på bordet eller att man har tagit upp alla förslag och motioner, ändå oerhört viktiga. Det är viktigt för parlamentariska församlingar att ha sådana debatter med jämna mellanrum. Nu har vi haft den i dag. Vissa saker har lyfts fram. Jag hade hoppats att man ändå skulle se oss demokratiska partier i fullmäktige som de som skapar möjligheter att just lyfta fram demokratin på olika sätt. Jag tycker kanske inte att vi riktigt har lyckats göra detta i dag.

Däremot satt jag i bänken och mindes den debatt som Ungdomsparlamentet 2001 hade. Då hade man under flera veckor diskuterat sakfrågor i de olika utskotten. Sedan skulle utskotten presentera sina respektive arbeten, sina motionsförslag. Så otroligt duktiga de var på att visa vilka förslag de hade från de olika utskotten. Jag hoppas verkligen att många av dem som var med då ställer upp på listorna och kommer in i fullmäktige. Jag tror att de skulle kunna höja, inte minst demokratidebatterna betydligt.

Därför tycker jag också att det vi diskuterade från början är oerhört viktigt, nämligen att lyfta fram just ungdomarnas möjligheter att ta sig an skilda typer av politiska uppdrag hos de olika politiska partierna. Jag tror att man faktiskt inte kan lägga ned alltför mycket energi, tid och resurser på att skapa den här dialogen mellan de politiska partierna, de förtroendevalda, invånarna och ungdomarna på olika håll.

Jag tycker att en av de bästa sakerna vi faktiskt har gjort i Stockholms stad är de öppna nämndsammanträdena, först med stadsdelsnämnderna och sedan i vissa andra nämnder också. Jag tycker att det egentligen borde vara en självklarhet att ha den möjligheten som medborgare att kunna gå till sin nämnd och höra på en debatt eller ta del av vissa frågeställningar som man själv är intresserad av. Jag tycker att det borde vara öppna sammanträden på alla nämnder. Det är den ena delen.

Den andra delen är naturligtvis att det inte kommer några medborgare. Det är en annan del i det hela. Möjligheten att kunna gå dit tycker jag är viktig. Vill man skapa bättre förutsättningar för att öka dialogen tycker jag att man ska göra det på olika sätt. Då kanske man bör bjuda in till debatter, till hearings, till seminarier i samband med nämndsammanträden för att skapa en dialog med medborgarna på olika sätt. Det finns naturligtvis all anledning för politikerna att se på vilket sätt man kan utveckla det här. Det finns onekligen mycket att göra när det gäller demokratin.

Jag håller med Micke Söderlund om att vi skulle kunna göra mer när det gäller IT-arbetet för att skapa en bättre demokrati här i Stockholm. Rigas parlament har inte ett papper på sina bord, till exempel. Här är massor av papper överallt. Varför då? Det finns jättemycket vi kan göra. Jag hoppas att det här inte blir slutet utan att vi kan fortsätta att arbeta för att stärka demokratin i Stockholm.

Anförande nr 166

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag har stor respekt för Christopher Ödmanns och Miljöpartiets demokratiideal. Men jag hade nog för min del hoppats på lite mer energi från din sida, att stå upp för valobservatorerna, stå upp för den överenskommelse som ni och v på goda grunder, med sällsynt goda skäl, fick till med Socialdemokraterna.

Jag hade också hoppats, ordförande, på ett svar på varför vår motion om detta inte skulle kunna bifallas av er. Ni får om en liten stund en chans att visa att jag hade fel. Men jag misstänker att ni av något slags lojalitet mot andra partier inom majoriteten, lite oklart varför, inte fullt ut instämmer i den motionen. Det beklagar jag i så fall. Vi har ändå haft ett mycket ärligt, gemensamt uppsåt, och jag uppfattar att vi i grunden är helt överens om exakt varför den här staden behöver valobservatörer.

Anförande nr 167

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tror att det är en viktig tankegång att ha observation över val och valförfaranden. Men jag har inte funnit att det just är Stockholms stad som ska valobservera sina egna val. Det bör vara andra instanser, andra organisationer, som gör det.

Anförande nr 168

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Christopher Ödmann talar sig varm för öppna nämndsammanträden. Jag tycker också att det är bra med öppna nämndsammanträden, om det sker med rätt förutsättningar. I konsumentnämnden har vi haft ett antal öppna nämndsammanträden. Det har varit ute i Rinkeby och det har varit på Medborgarplatsen. Det hör till saken att vi har funktionshinder i konsumentnämnden som inte har kunnat komma till de sammanträdena. Det tycker inte jag är ett speciellt bra sätt att ha demokrati på.

Nu senast hade vi nämndsammanträde i Kulturhuset. Där fick jag påpeka, när nämndsammanträdet skulle påbörjas, att det kanske inte var så lämpligt att nämnden satt med ryggen mot publiken. Nej, det var det naturligtvis inte. I en hast fick man stuva om. Och sedan hör det också till saken att det var en fullständigt omöjlig lokal att göra sig hörd i. Två stycken i nämnden har lite problem med hörseln, däribland jag själv, och jag påpekade att det inte fanns några mikrofoner. Det fanns ingenting att göra sig hörd med. Jag tycker inte att det är ett bra sätt att visa demokrati.

Anförande nr 169

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): De öppna nämndsammanträdena i konsumentnämnden tycker jag har varit väldigt lyckade. Just att man har organiserat andra möten, hearings, debatter och så vidare har lett till att väldigt många människor har kommit till de här mötena, och det har varit positivt. Det finns självklart anledning att titta närmare på hur man ytterligare kan förbättra saker och ting. Jag tycker att det är bra om man är snabb och ändrar så att det blir bra för alla. Det är naturligtvis viktigt med tillgänglighet. En gång handlade det faktiskt om att kollektivtrafiken i Stockholmsområdet ställde till det för dem som var rullstolsburna, och det kan inte

falla på förvaltningen. Däremot är det naturligtvis viktigt att man har med tillgängligheten på alla möjliga sätt.

Anförande nr 170

A n d e r s B r o b e r g (kd): Du vet, Christopher, att jag också brukar jobba för öppna sammanträden, bland annat öppna sammanträden med den typen av inslag som nämndes. Vi ligger i den formen relativt nära varandra.

Du är ju ordförande i konsumentnämnden, och inte ens där är alla sammanträden öppna. Det kanske beror på att det är väldigt tunt med beslutsärenden att ta ställning till. Men det kan också bero på att det ibland inte kommer så väldigt många. Kommer det två tre stycken, kanske fyra fem har inte det löst demokratiproblemet. Öppna nämndsammanträden är en sak, men det krävs en massa andra åtgärder för att komma till rätta med problemet.

Ytterligare en sak, jag vill gärna veta hur Miljöpartiet vill garantera att det blir ett korrekt val nu i höst? Är inte oberoende valobservatörer ett sätt att åtminstone komma närmare det?

Anförande nr 171

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag har många gånger förvånats över att oppositionen springer ifrån nämndsammanträdena så fort, många gånger när vi har intressanta hearingar, debatter och seminarier. Det har faktiskt kommit väldigt många människor på de öppna nämndsammanträdena. Dessutom är alla möten i konsumentnämnden öppna, även de möten som går av stapeln i det här huset.

Ska man ha oberoende valobservatörer vill det till andra än stadens egna anställda.

*§ 17 Genomförandebeslut för området Proppen i Hammarby Sjöstad
Hemställan från marknämnden (utl. 2006:81)*

Anförande nr 172

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har delvis redan under interpellationsdebatten varit inne på exploateringen i kvarteret Proppen i Hammarby Sjöstad. Det här ärendet är en viktig och naturlig fortsättning på stadsutvecklingen i Hammarby Sjöstad.

Som jag redan har nämnt var det 1996 som staden köpte in denna mark för att bygga bostäder. Under dessa tio år har ett arbete skett i form av översikts- och planarbete, markanvisningar, planförslag, fördjupade översikter, delgenomförande, och i dag ska vi fatta beslut om att också genomföra detta.

I praktiken innebär det att vi kommer att kunna bygga 500 nya bostäder i kvarteret Proppen. 200 bostäder med bostadsrätt som upplåtelseform, 200 med hyresrätt och 100 stycken som vi fortfarande inte har beslutat vilken upplåtelseform det ska vara.

Det handlar om att bygga på redan exploaterad mark. Det handlar om att använda gamla hamn- och industritomter till att bygga bostäder och skapa en god stadsutveckling i Stockholm. Projektet ska inrymmas inom marknämndens investeringsplan under innevarande år, 175 miljoner kronor i investeringsutgifter och 11 miljoner i investeringsinkomster. Byggstarten kommer att vara redan under fjärde kvartalet. Ett par år efter det kommer man att kunna börja flytta in i detta nya bostadsområde.

Det som också är viktigt, och som vi har poängterat från marknämndens sida i ett flertal projekt, är att det planeras för en förskola. 80 barn kommer att få möjligheten att gå i den förskolan. Man har också gjort ett omtag av planeringen, tittat på yterna runtomkring och konstaterat att det behövs grönytor och lekytor för barnen. Tanken med Hammarby Sjöstad var att det skulle vara många äldre som flyttade in, men det har inte blivit så. Det är många barnfamiljer, och det ställs helt andra krav än man planerade för från början. Därför kommer det att tillskapas lekytor för barnen i park, men också lugna ytor med planteringar, sittmöbler och annat för dem som vill ta det lugnt en stund och bara sitta ned i bostadsområdet.

Avslutningsvis innebär det här ärendet med de 500 bostäderna också att Stiftelsen Stockholms Studentbostäder och staden har löst upp de återstående modulerna som stod på plats, studentbostäderna. En del har flyttats till Nacka, till Sickla, där vi bygger studentbostäder runtom i området. Det överstiger faktiskt det antal som har stått där som tillfälliga studentbostäder. Jag har redan sagt att jag tror att det här är oerhört viktigt för framtiden. Det är inte en bra lösning att ha tillfälliga, korta bygglov och upplåtelser, inte för stadens del, inte för Stiftelsen Studentbostäder och inte för dem som bor runtomkring. Vi ska använda marken på ett klokt sätt, och vi ska också se till att vi bygger billigare för studenterna.

Ordförande! Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 173

Ulf Fridebäck (fp): Fru ordförande! Vi tycker självklart att det är bra att det byggs färdigt i den här staden och i Hammarby Sjöstad. Det är klart att tillskottet på totalt ca 500 lägenheter är positivt. Det är också positivt att den här förskolan byggs i området. Hammarby Sjöstad skriker efter platser till ungarna.

Det som är dåligt är att det blev den här typen av lägenheter. Från oppositionens sida sade vi från början, redan när markanvisningen gavs i dåvarande gatu- och fastighetsnämnden, att det borde bli studentbostäder i det här kvarteret – kristallklart. Det är bara att gå tillbaka till handlingarna, Leif Rönngren, så ser du det. Det är skandalöst att på de här fyra fem åren inte ha hittat ersättningsplatser för de tillfälliga studentbostäderna. Vi har tidigare i kväll debatterat det. Det måste vara dåligt att sälja till Haparanda och inte hitta en plats i den här staden för de ca 200 lägenheterna.

En annan sak som är dålig i det här förslaget är parkeringstalet. Det är nämligen så, Rönngren, att människor som bor i Hammarby Sjöstad har bilar, förstår du. Och parkeringstalet här är 0,48 per lägenhet. Det är alldeles för dåligt. Var ska människorna som flyttar in i de 500 lägenheterna ställa sina bilar? Kan du svara på det, Leif Rönngren?

Bifall till den borgerliga reservationen!

Anförande nr 174

Borgarrådet Rönngren (s): Ordförande, fullmäktige! Först till den senare delen, som åtminstone är en ny diskussion. Parkeringstalet finns beskrivet i ärendet. Det finns också beskrivet att det kommer att byggas en hel del garage häromkring. Det är också väldigt kollektivtrafknära. Självklart ska de nya hyresgästerna ha möjlighet att ansluta sig till de bilpooler som finns i området. Det är ju så vi vill lösa bland annat de trafikproblem och trängselproblem som finns. Det har varit ett bekymmer med parkering. Det är därför vi har skruvat upp parkeringstalet i området, så att det bättre ska motsvara behovet.

Jag har sagt det tidigare och jag kan säga det igen, studentbostäderna kommer att bli fler i Hammarby Sjöstad i förhållande till de studentmoduler som har stått där nere. Jag förstår inte varför ni tjarar om Haparanda och hänger er fast vid de 200, precis som om de vore de viktigaste i världen. Det viktigaste är väl att vi har löst situationen tillsammans med Stiftelsen Stockholms Studentbostäder och hittat en bra lösning som också innebär permanentning. Studenterna kommer även i framtiden att kunna bo här.

Anförande nr 175

Ulf Fridebäck (fp): Ordförande! Du har uppenbarligen inte förstått, Leif Rönngren, att om ni hade följt det förslag som vi från oppositionen lade fram i dåvarande gatu- och fastighetsnämnden hade vi i dag i den här församlingen kunnat fatta beslut om att det skulle bli studentlägenheter nu. Bygget skulle starta fjärde kvartalet för nya studentlägenheter i den här staden. Det har du motarbetet, Leif Rönngren. Det är det jag säger. Det måste du ta ansvar för.

Det är patetiskt att du säger att det är ett bekymmer. Det är ett bekymmer för de boende att de inte har någonstans att ställa sina bilar. Men vad gör du åt det? Jo, du säger bilpool. Men människor vill ju inte ha bilpool. De vill ha platser att ställa sina bilar på. Kan ni inte fixa det? Med vår politik fixar vi det.

Anförande nr 176

Åsa Romson (mp): Ordförande! Miljöpartiet välkomnar också byggnationen i Proppen. Vi tycker att det är ytterligare en del av Hammarby Sjöstad som vi tror blir bra på många sätt och vis. Det är en stadsdelsförnyelse som alla partier har jobbat väldigt mycket med i många år.

Som ni vet är Hammarby Sjöstad ett miljöpilotprojekt i många delar. Vi ser nu också att många internationella delegationer besöker staden regelbundet just för att se på hur man har jobbat med miljöfrågorna brett och stort i Hammarby Sjöstad. Vi tycker därför att det är olyckligt att p-normen i Hammarby Sjöstad har höjts.

Man har jobbat väldigt aktivt med bilpooler. Det är inte alls som Ulf Fridebäck säger att folk inte vill vara med i bilpooler. I Hammarby Sjöstad vill många vara med i bilpool. Jag tror att 10 procent i dag är med i bilpool. De tycker att det är ett bra sätt, att äga bil tillsammans, att slippa ha en egen bil att mecka med, ta ansvar för och att parkera.

Det är inte billigt att parkera, och det är inte gratis att parkera i Hammarby Sjöstad. Det är många här som tycker att man som politiker bör kunna serva medborgarna med att ge dem en plats där deras bil kan stå. *There is nothing like a free lunch*, men det bör inte vara fritt att parkera när vi har så stora markområden som vi vill göra så många olika saker på i den här staden. Miljöpartiet hade därför önskat att man hade kunnat behålla den ursprungliga p-normen i Hammarby Sjöstad på 0,25 platser per lägenhet i stället för att man nu har den normala innerstadsnormen på 0,48.

Jag kan konstatera att det i p-garagen, som tillhör hyresrätter i Hammarby Sjöstad, i dag finns lediga platser. Det finns alltså platser som inte utnyttjas och hyresgäster som betalar ett pris för de garage som inte utnyttjas. Det tycker vi är onödigt. Vi borde ha satsat mer på bilpoolslösningar och ännu mer på kollektivtrafiken i Hammarby Sjöstad.

Anförande nr 177

Ulf Fridebäck (fp): Fru ordförande! Så där talar bilens fiende nummer ett i den här församlingen, Miljöpartiet, Åsa Romson och hennes kompisar. De har inte den minsta förståelse för att människor själva ska kunna få välja. Du säger att 10 procent av de boende har anslutit sig till bilpoolen. Det är väl bra. Det är deras val. Det bejakar vi. Men, Åsa Romson, bege dig exempelvis i kväll, efter det här mötet, med bil till Hammarby Sjöstad och försök hitta en parkering någonstans där. Jag kan garantera dig, Åsa Romson, att det inte finns någon, för det är fullt på gatorna.

Anförande nr 178

Å s a R o m s o n (mp): Fritt val pratar Folkpartiets Ulf Fridebäck om. Men fritt val handlar ju om hur kommunen organiserar det. Hur vill vi att folk ska transportera sig? Vill vi att varje lägenhet ska ha två gratis bilplatser för stadsjeepar precis utanför porten? Då undrar vi hur den här staden kommer att se ut. Var ska ni placera lekplatserna om ni ska få plats med allt det där?

Det handlar faktiskt om att man gör en politisk planering för hur stadsutvecklingen ska se ut. Vi tycker att Hammarby Sjöstad ska vara en levande stadsdel för människor. Då måste transporterna planeras och organiseras på ett sådant sätt att det är effektivt både ur miljösynpunkt och ur ytmässig synpunkt. Då är det oerhört viktigt att stadsdelen kan ha färre bilar. På varje bil som antalet bilar minskar med i varje stadsdelsområde tjänar staden enorma värden, därför att vi kan utnyttja marken till bättre saker. Vi kan få en mer levande stadsdel och mindre miljöutsläpp. Det är precis det som alla utredningar om Hammarby Sjöstad visar. Det vore lämpligt om även Folkpartiet deltog i diskussionen om hur bilens ytkrävande kan förstöra staden.

Anförande nr 179

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Hammarby Sjöstad är en stor nybyggnation som från början är planerad med en utmärkt kollektivtrafik. Det är därför som vi har velat hålla parkeringsnormen låg. Samtidigt byggs det också parkeringsgarage. Det är fullt på gatorna, säger Ulf Fridebäck. Ja, men den parkeringspolitik som vi har velat ha från majoritetens sida är ju tomtparkering, inte gatuparkering. Det finns tomma platser i garagen i Hammarby Sjöstad. Det är där det är meningen att man ska parkera sina bilar, om man nu väljer att ha egen bil och inte ansluter sig till bilpoolerna, som faktiskt blir mer och mer populära.

För övrigt stöder vi från Vänsterpartiet kommunstyrelsens förslag. Det här är en bra planering, nya bostäder och en ny och välbehövlig förskola i området. Behovet av studentbostäder är också tillgodosett.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 180

U l f F r i d e b ä c k (fp): Fru ordförande! Som vi vet finns det två bilfientliga partier i den här församlingen. Det andra partiet är Ann-Marie Strömbergs Vänsterpartiet.

Ann-Marie Strömberg! Låt människor själva få välja om de vill ha bil eller inte. Jag känner faktiskt flera stycken som bor i Hammarby Sjöstad, Ann-Marie, som till och med har två bilar. Kan du tänka dig det? Men i din värld ville du väl också förbjuda det, misstänker jag.

Sedan vill jag gärna säga när det gäller kollektivtrafiken och tvärsparvagnen att det är någonting som verkligen är en bra grej. Den bejakar vi verkligen.

Anförande nr 181

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Vi förbjuder inte människor att ha bil men vi tycker inte att stadens dyrbara mark ska användas för gatuparkering. Vi tycker att parkeringen ska styras till tomtparkering. Det kommer att finnas parkeringsgarage i Hammarby Sjöstad. Det finns redan parkeringsgarage i Hammarby Sjöstad, och de som väljer att ha egna bilar är välkomna att ställa sina bilar på de tomma platser som redan finns där.

Anförande nr 182

P e t e r C e d e r h o l m (m): Fru ordförande! Jag bor i Hammarby Sjöstad. Jag flyttade dit efter nio år vid Hornstull. Hornstull är som vi alla vet väldigt otillgängligt. Hammarby Sjöstad är mycket bättre. Det är mer tillgängligt med rullstol.

Jag har ingen bil. Som jag berättade här i kommunfullmäktige för länge sedan var jag tvungen att sälja den på grund av den chockerande höga skattehöjningen. Jag hade helt enkelt inte råd att ha kvar bilen. Jag har alltså ingen bil och därför har jag inget parkeringsproblem.

Men som boende i Sjöstaden vet jag att till exempel min syster som är gravid gärna tar bilen från Kungsholmen när hon ska till mig. De vill inte åka via Gullmarsplan och sedan Tvärbanan eller en jobbig buss. De vill köra bil när de besöker mig. Jag har även kompisar som bor norr om staden. De har helt enkelt inte någon nytta av att det råkar finnas en eller annan tom p-plats i garage för dem som bor i huset, och de är heller inte med i en bilpool. De vill kunna parkera när de besöker mig. Det går inte. Det är väldigt svårt att hitta en p-plats. Låt folk göra som de vill! Låt folk kunna parkera!

Anförande nr 183

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är parkeringstalet per lägenhet som bromsar valfriheten för de boende. Parkeringsplatserna är faktiskt inte gratis här. Då kan ju prissättningen styra. Men vad bilens fiende nummer ett och två, mp och v, har glömt är att stora delar av Hammarby Sjöstad har ganska få affärer. Det är väldigt svårt att handla i Hammarby Sjöstad. Har du det minsta lilla problem med att känka och bära, det räcker att man bryter sina armar, är det rätt svårt att handla. Man behöver kunna förflytta sig. Men det går inte ens att etablera affärer på en del ställen, för det finns inga leveransmöjligheter till dessa affärer.

Den planering som gjordes av den gamla vänstermajoriteten, just i syfte att få ned antalet innehavare av bil, omöjliggjorde ett bra levnadssätt i Hammarby Sjöstad. Jag tycker att ni någonstans måste ge er när det gäller att pressa folk som bor i Hammarby Sjöstad så att de inte kan röra sig. De kan inte flytta på sig. De får inte själva bestämma vad de behöver ha. Styr i stället, precis som jag säger, med prissättningen på parkeringsplatserna. Men ge de boende möjlighet att ha en parkeringsplats, eller två till och med.

Anförande nr 184

Å s a R o m s o n (mp): Jag tänkte bara upplysa Inge-Britt Lundin om att det knappast är stadsplaneringen i Hammarby Sjöstad som gör att människor inte, som du menar, skulle ha möjlighet att transportera sig om de till exempel har varor med sig hem till lägenheten. Det är just därför vi behöver använda gatuutrymmet. Vi värnar om besöksparkeringen, om handikapparkeringen och om parkeringen som tillgängliggörs för de boende. Då kan man inte ha boendeparkering överallt på gatorna i den här staden, vilket man har i innerstaden i dag. Det vill vi inte exportera till Hammarby Sjöstad.

Det som är fullt möjligt och som är fritt för alla som bor i Sjöstaden är att ha parkeringsplats i garagen. Det finns lediga garageplatser även i Hammarby Sjöstad, precis som i nästan alla andra stadsdelar i Stockholm. Där finns det möjlighet att till den summa som garageuthyraren begär använda sig av parkeringsutrymme. Det är full frihet även på den fronten.

Anförande nr 185

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Det räcker inte, Åsa Romson. Du måste komplettera även med gatuparkeringsplatser för just människor som behöver ha parkering nära sin bostad. Varför ska människor som bor i Hammarby Sjöstad inte kunna parkera nära? Jag vet många gubbar som vill gå ned och klappa på sin lilla bil där nere för att se att den verkligen står där och är lika fin som den var i går. Då ska de gå flera kilometer. Det måste vara ytterst odemokratiskt för de här bilälskande männen. Låt människor som bor i Hammarby Sjöstad också parkera sina bilar nära sina bostäder.

Anförande nr 186

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Det var rätt intressant att höra Inge-Britt. Vi skulle alltså styra med priset. Är det inte ni som under den här mandatperioden har ondgjort er så väldigt över att vi har gjort det möjligt att höja avgifterna på en del håll där det har funnits stora parkeringsbehov i centrala staden. Det gläder mig mycket om ni har ändrat inställning i den frågan. Men jag tvivlar på det.

Det är också fascinerande med dem som måste ha bilen nära. Har man parkeringstillstånd som handikappad och handikappfordon finns det platser på gatumark och de finns nära bostäderna, liksom det finns besöksparkering. Däremot är det meningen att de boende ska parkera i parkeringsgaragen. Där finns det platser. Och det handlar inte om flera kilometer, Inge Britt. Så är det inte.

När man hör er verkar det som om det har gått er fullständigt förbi att vi faktiskt har en mycket välfungerande snabbspårväg som går rakt igenom Hammarby Sjöstad. Området är oerhört välförsett med kollektivtrafik. Men ni försöker få det att låta som om det är fullständigt omöjligt att ta sig fram. Tillåt mig ifrågasätta detta.

Anförande nr 187

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ann-Marie Strömberg! Faktum är att det finns andra människor än de som har parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Det är ett

sådant ytterst fåtal som har parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Det borde väl du efter alla dessa år veta att de egentligen inte räcker till. Jag kan ha synpunkter på hur snäva begrepp man har för vilka som får. Jag vet bara att när jag gick omkring med mina armar i paket skulle jag definitivt inte ha fått något parkeringstillstånd – jag tror kanske inte heller att du hade velat att jag körde. Däremot ville jag komma nära hem och dessutom ville jag kanske handla i någon annan affär än den enda som finns.

Anförande nr 188

P e t e r C e d e r h o l m (m): Återigen, besöksparkering i Hammarby Sjöstad är ett skämt. Det är väldigt svårt för besökare att parkera. Jag bor på Sickla Kanalgata, och jag skulle välkomna information till mina besökare som alltid klagar och säger: Det är så jobbigt att parkera hos dig. Vi tycker att det är jobbigt. Min svåger sitter i bilen och väntar medan min syster går upp och hälsar på mig. Det är väldigt svårt att parkera. Det är ett faktum. Det är ostridigt. Det är svårare att parkera för besökare i Hammarby Sjöstad än till och med vid Hornstull eller på andra ställen i staden. Jag tycker att det är skamligt att ni försöker argumentera att det skulle gå bra att parkera där för besökare. Det gör det inte.

*§ 18 Förslag om stadens nationaldagsfirande den 6 juni
Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige (utl. 2006:84)*

Anförande nr 189

P e t e r N i l s s o n (mp): Från Miljöpartiets sida vill vi bifalla förslaget om stadens nationaldagsfirande. Däremot vill vi avslå förslaget till nationaldagsgala. Det gör vi därför att vi tycker att det är fel att lägga så mycket krut på den här galan när man kunde ha gjort betydligt roligare saker för de pengarna runtom i staden, inte minst i stadens ytterområden.

Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 190

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag måste bara kommentera, för jag tycker att ni har ett mycket märkligt resonemang i er reservation. Ni säger att det här tränger undan andra viktiga saker. Rent sakligt är det så att "Fest i stan", som vi gemensamt värnar, förra året kostade 1,4 miljoner och det är budgeterat 2 miljoner i år, alltså en 43 procentig ökning, vilket ökar möjligheten att synas i alla stadsdelar.

Anförande nr 191

P e t e r N i l s s o n (mp): Om man lägger 4 miljoner på en gala och 2 miljoner på de andra sakerna är det klart att man kan göra bra mycket roligare saker runtom i hela staden för de här pengarna än att koncentrera dem till en enda gala.

Anförande nr 192

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Nationaldagsfirandet är ju en ny företeelse i staden, en ny helgdag. Det är väldigt viktigt att den får en bra inramning i Stockholm så att alla verkligen känner sig berörda. Förra året tycker vi att det fick en bra inriktning. Det var kulturnämnden som höll i arrangemangen och det blev en rad evenemang med fri entré runtom i staden på temat Stockholms kulturella och etniska mångfald.

Alla vi som har varit med på medborgarskapsceremonin i Stadshuset vet också att den har fått ett stort värde. Den har blivit en viktig markering på nationaldagen tillsammans med utdelningen av Nelson Mandela-priset. Den inriktningen tycker vi att det är bra att man håller fast vid.

Däremot har man i år lagt till den här nationaldagsgalan på Stadion. Vi tycker inte att vi ska lägga resurser på det här utan på satsningar i hela Stockholm, runtom i staden. Det är ingen mångkulturell satsning alls, för övrigt. Och vi har fått en hel del reaktioner från stadsdelar i ytterstaden som med förvåning ser att staden satsar på en stor gala i innerstaden i stället för evenemang runtom.

Jag tror att det är väldigt viktigt att nationaldagsfirandet får en legitimitet hos hela befolkningen. Det får inte kännas att det här är någon förlegad historia, att man

återuppväcker en ceremoni, utan alla invånare i Stockholm ska känna sig involverade. Det som vi har centralt inne i staden tycker jag ska vara koncentrerat till Stadshuset, där vi har våra egna ceremonier.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 193

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Det är ju inte som Ann Mari säger, att vi satsar på en gala i stället för att göra någonting över hela staden. Vi förstärker det som vi är överens om, nämligen den fest på stan som ska synas på gator och torg med mycket kultur som kommer nära människor. Den delen förstärker vi rejält, precis som jag sade tidigare.

Däremot gör vi kompletteringar för att bredda nationaldagsfirandet för att alla stockholmare ska kunna känna igen sig och ha en trevlig nationaldag.

Anförande nr 194

A n n M a r i E n g e l (v): Det är viktigare att man känner igen sig runtom i ytterstaden än att man känner igen sig på Stadion där det finns en historisk karaktär av nationaldag som många kanske vill slippa år 2006. Man lägger ändå ned resurser på detta, om inte annat än personella resurser och möda. Det är bra att Berwaldhallen och EMA-Telstar ordnar det här. Men jag tycker inte att staden ska gå in i detta utan vi ska satsa på våra egna verksamheter och stötta dem så att alla runtom i staden kan känna sig delaktiga i firandet av nationaldagen.

Anförande nr 195

A b i t D u n d a r (fp): Fru ordförande, ledamöter! När jag läste ärendehandlingarna kunde jag inte låta bli att begära ordet för att säga några saker.

Jag har en känsla av att man över huvud taget tycker att det är jobbigt att fira nationaldagen och att det kopplas till förra årets tema, nämligen det mångkulturella. Man ska alltså ha samma tema som förra året. Då kan jag inte låta bli att fråga: Varför ska man ha det? Varför ska man inte fira en riktig svensk nationaldag? Jag är bara nyfiken på hur kulturborgarrådet resonerar.

Invandrarna i Sverige firar sina nationaldagar. Det gäller kurder, iranier, norrmän och så vidare. Varför ska då inte den svenska nationaldagen firas? Jag tycker att det är viktigt att man har ett firande på nationaldagen som är värt namnet. Nationaldagsfirandet har låg prioritet, och det är bara att beklaga.

Vi ska inte tillåta odemokratiska krafter eller andra krafter att fira nationaldagen utifrån sina syften. Därför är det väldigt viktigt att vi firar den på ett riktigt sätt, och vi ska fira direkt och inte indirekt. Vi ska fira med pölsa, med folkdräkter från Dalarna, från Hudiksvall och så vidare, med paltbörd och fläsk och vit sås vid sidan av kebab. Jag tycker inte att det är någonting att skämmas över.

Som jag sade tycker jag att det är viktigt att man firar direkt och inte indirekt, och man ska inte vara rädd för att ta hänsyn till det mångkulturella. Ingen av oss som har annan bakgrund tycker att det är jobbigt att fira den svenska nationaldagen.

Anförande nr 196

Borgarrådet Mogert (s): Jag hoppas att det inte var pölsan som ni applåderade åt. Jag hoppas också att ni ursäktar om jag håller mig till kebab.

Det finns ju många goda skäl att ha ett mångkulturellt tema i nationaldagsfirandet. Ett skäl är att 2006 är mångkulturåret. Det mesta som vi gör – i princip allt – ska ha ett mångkulturellt tema därför att Stockholm är en mångkulturell stad. Det finns inte något annat icke-mångkulturellt Stockholm att visa upp.

Definierar man mångkultur, såsom vi gör i det här ärendet, syftar det till att kulturen ska nå nya grupper. Nya grupper ska få nya upplevelser. Vi ska permanent skapa nya kulturupplevelser. Då är för mig varje år ett mångkulturår.

Anförande nr 197

A b i t D u n d a r (fp): Jag vill inte hamna i någon diskussion om mångkultur kontra svenskt nationaldagsfirande. Jag tycker inte att det ena utesluter det andra, men jag tycker att det är ett märkligt budskap till de barn som föds i Sverige att man hela tiden påpekar för dem att de har en annan bakgrund.

Jag kan nämna ett dagisarrangemang som exempel. Som treåringar fick mina barn hämta sina flaggor. Men de är ju födda i Sverige. De har inte några andra flaggor. De bor i Stockholm. Varför ska man säga att de automatiskt ska ha samma flagga som deras föräldrar har?

Jag tycker att det här synsättet leder till motsatt effekt. Jag är vän av mångfald. Men å andra sidan tycker jag att nationaldagen ska firas ordentligt. Det ena utesluter inte det andra. Jag tycker att det är fegt att man inte firar på ett riktigt sätt. Då kan odemokratiska krafter erövra även denna arena, och då har vi gjort mångfalden en otjänst.

Anförande nr 198

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! Jag tycker att Abit hade en väldigt stor poäng i sitt inlägg. Man har någon sorts problematisk inställning till den 6 juni. Ibland kan man utläsa det mellan raderna och ibland är det väldigt tydligt, precis som när Ann Mari Engel sade att det här inte får bli någonting som är förlegat eller att man inte skulle återuppväcka en ceremoni. Man problematiserar att svenskar gärna vill fira sin nationaldag. Det är väldigt viktigt att diskutera denna problematisering. Men jag tycker att vi ska låta svenskarna fira sin nationaldag.

Det märkliga är att vi har väldigt goda traditioner på det här området. Är det någonting som jag är besviken över under dessa år i opposition är det att vi inte har kunnat förvalta det väldigt goda exemplet från 2002 när vi firade vårt jubileum här i Stock-

holm. Det finns ingen motsättning i att man gör en gemensam gala på Stadion tillsammans med alla som är berörda och har ett mångkulturtema.

Men det som är tråkigt i det här ärendet är ju att man inte tar riktigt vara på detta. Denna gala har något slags egen värld utan att vara kopplad till det som sedan sker på Skansen med kungafamiljen och alla andra.

Det är märkligt att det har kunnat bli så här i Stockholm. I alla andra fall när man firar nationaldagen och kungaparet besöker en kommun samlas kommunledning och alla medborgare och man firar nationaldagen gemensamt. Men i Stockholm är det aldrig så. Här har man ett arrangemang för någon annan där Stockholms stad inte är representerad i någon större utsträckning utom möjligen av ordförande, men det finns ingen samordning.

I det här ärendet finns det fortfarande ingen samordning. Nu ska vi ha en egen gala parallellt med den andra galan på Skansen. Jag skulle önska att vi kunde ta till vara de goda erfarenheter som vi har från Stadion 2002, att vi med alla krafter gemensamt kunde genomföra ett riktigt arrangemang för att få ett bra nationaldagsfirande. Jag är övertygad om och jag vet att stockholmarna vill delta i det. Det var fullt och utsålt på Stadion 2002, och det kostade 20 kr per person. Det var jättepopulärt. Jag tycker att vi skulle kunna genomföra detta igen.

Anförande nr 199

A n n M a r i E n g e l (v): Mikael, visst ska svenskarna få fira sin dag. Vi har mycket att vara stolta över i vårt land, bland annat vår demokrati och vårt internationella engagemang.

Ett nationaldagsfirande kan också producera mörka krafter. Vi vet ju att det planeras en Sverigemarsch av nationalistiska och rasistiska partier som kommer att äga rum på nationaldagen. Då tycker jag att det är väldigt viktigt att vi möter denna felinriktade och mossiga nationalism med ett öppet firande som vänder sig till alla stockholmare. Där menar jag att satsningen på en Stadiongala inte är prioriterad.

Anförande nr 200

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag antar att Ann Mari Engel inte var med 2002. Det var en härlig stämning. Alla var där. Barnfamiljerna var med och det gick att se allting. Det funkar ju inte på Skansen. Om du har varit där någon gång – men det har du säkert inte – vet du att det bara är några VIP-gäster som kan se någonting. Det är ett antal ambassadörer som kan följa evenemanget. Vad är vitsen med det? Varför håller vi på med detta? År ut och år in arrangeras det ett jättetrevligt nationaldagsfirande mitt i Stockholm som utländska ambassadörer kan se, men inga andra som är på plats. Varför förekommer det år efter år? Jo, därför att Ann Mari Engel tycker att nationaldagsfirandet är något förlegat och gammalt som inte berör oss moderna människor. Det gör det visst.

Det är massor av unga människor som är med och firar. De är inte nationalister eller skinheads, utan de är bara engagerade och tycker att det här roligt. Varför kan de inte

få ha roligt tillsammans allihop? Varför ska firandet ske parallellt på olika ställen samtidigt? Det begriper inte jag.

Anförande nr 201

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag delar i grunden Mikael Söderlunds uppfattning, att det är viktigt med ett stort och brett firande. Jag tyckte nästan att jag hörde dig säga ”Alla ska med”. Det var fint.

Jag instämmer också i delar av din syn på hur nationaldagsfirandet går till. Kungafamiljen besöker olika städer i landet och sedan kommer man, inte till Stockholm utan till Sverige på något vis. Det är i grunden en riktig beskrivning.

Nu ska jag erkänna att jag inte tillhör någon av stadens främsta rojalister, men det är knappast det som håller kungafamiljen borta från Stadion. Nationaldagsstiftelsen är faktiskt inte särskilt medgörlig i den här frågan, och det är kungafamiljens eget schema som har gjort att den hittills inte har varit intresserad av att vara med. Däremot tror jag att om det här blir bra och någonting som vi kan fortsätta med så kommer kungafamiljen att vilja vara med.

Anförande nr 202

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Bekymret är ju att Socialdemokraterna på många sätt äger frågan. Det är ni som besätter talmansposten. Det är klart att om man gemensamt vill någonting och har en ambition och ett mål att förverkliga något brukar man kunna lösa sådana här knutar. Nu har det gått fyra år, och jag konstatera att dessa knutar inte har lösts. Då kanske det är dags för staden att lämna en skriftlig framställan till dem som är berörda om att vi har ett önskemål om ett gemensamt nationaldagsfirande, så att det inte fortsätter att vara ett offentligt firande på Solliden på Skansen medan vi för ganska mycket pengar arrangerar ett annat firande på Stadion. Det är ju en ohållbar situation långsiktigt.

Anförande nr 203

H a r d y H e d m a n (kd): När det gäller temat: ”Stockholms kulturella och etniska mångfald i nutida och historisk belysning” är det viktigt med den historiska belysningen. Det finns en vanföreställning om att Sverige förr i tiden var ett enigt land där det inte fanns några minoriteter. Sedan efter andra världskriget kom det plötsligt hit en massa invandrare.

Vi har fattat beslut om nationella minoriteter. Jag tycker att det ligger väldigt mycket i att blanda mångkulturfrågan med en stark känsla för den svenska identiteten som kan bestå av att ha ett ursprung i ett annat land, men inte av att behöva vifta med den flaggan. Jag känner igen det från min tid som invandrarrektor i Stockholm. Barnen förstod inte varför de skulle vifta med Suomen lippu när de var födda i Sverige. Men de ville gärna ha kvar sitt finska språk, fast det är en annan sak. Vi kan ha ett mångkulturellt, men inte ett mångnationellt firande. Det är den svenska nationen som vi ska fira på Svenska flaggans dag. Det kan och vill alla barn vara med på. Då gör det ingenting om det firas lite även ute i förorterna.

Sedan tycker jag också att vi kan skriva en framställan och tala om för kungen och de andra att vi gärna skulle vilja ha ett gemensamt firande. Men det utesluter inte att Sverige i alla tider har varit ett mångkulturellt land och fortsätter att vara det.

Anförande nr 204

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag vill bara säga att jag tycker att det där var utomordentligt bra sagt. Jag håller helt med. Sverige har aldrig varit ”enkulturellt”.

Anförande nr 205

P e t e r N i l s s o n (mp): Jag vill bara betona vikten av att man har ett svenskt nationaldagsfirande. Sedan kanske vi vill ha det i något andra former. Om man ser tillbaka fanns det en tid när den som viftade med en svensk flagga var en rasist eller en nationalist, och det är någonting som vi inte vill ha tillbaka. De höll på att ta ifrån oss nationalsymbolen. Det var ett väldigt stort steg när man började använda svenska flaggor i antirasistdemonstrationer, för då tog man udden av dessa försök.

§ 19 Kommunal folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt i Stockholms stad (utl. 2006:75)

Motion om folkomröstning om trängselskatten i hela Stockholmsregionen (utl. 20005:178)

Anförande nr 206

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill gärna inleda med att påminna om vad Socialdemokraterna och Annika Billström sade i valrörelsen 2002: ”Inga biltullar ska införas under kommande mandatperiod”, sade hon. Vad hände efter valet? Jo, det finns ett språkrör i Miljöpartiet som heter Peter Eriksson. Han sade till sossarnas ordförande Göran Persson: ”Om jag och Miljöpartiet ska stödja dig och din regering så ska det införas biltullar i Stockholm”.

Vad gör då Göran Persson? Jo, han tar sin telefon och ringer till Annika Billström och säger: ”Kan du inte, Annika, införa biltullar i Stockholm?” Och vad säger Annika Billström då? ”Men jag lovade ju före valet att inte införa några biltullar, så det kan jag väl inte ändra på nu.” HSB, Han Som Bestämmer, Göran Persson säger då: ”Om du inte ändrar dig kan jag inte fortsätta att regera Sverige, och då kommer du, Annika Billström, att gå till historien som den som såg till att det inte blev en ny sosseregering”:

Inför det hotet, Annika Billström, sade du ja till biltullar. Det är bakgrunden. Men Annika Billström tänkte inte på – eller också brydde hon sig inte om – att hon kommer att gå till historien som den person som har gjort sig skyldig till ett historiskt svek mot Stockholms väljare. Cirka 80 procent av väljarna röstade på partier som sade nej till biltullar.

Nu pågår det ett försök. Den 17 september ska det folkomröstas om biltullar. Den folkomröstningen skulle självfallet ha hållits mycket tidigare, och det har också funnits tillfällen till det. Men förmodligen har du, Annika Billström, inte vågat fråga väljarna vad de tycker om detta. En del andra kommuner i länet har gjort det, och vi känner till resultatet. Cirka 80 procent har sagt nej.

Förhoppningsvis kommer Kommunförbundets styrelse i Stockholms län i morgon att rekommendera att alla länets kommuner ska anordna en folkomröstning om införandet av biltullar. Det är fullständigt oacceptabelt att endast invånarna här i Stockholm ska få rösta eftersom biltullar ju berör hela länet.

Ordförande, fullmäktige och speciellt Annika Billström! Det här ärendet om folkomröstning och om hur valsedlarna ska se ut har skötts skandalöst dåligt. Jag tycker att du som ledare nu måste se till att alla partier i den här församlingen kan bli överens om en sådan enkel sak som att se till att det som ska stå på valsedeln blir lättbegripligt, ett ja eller ett nej och inte en massa politisk propaganda som du och dina kompisar ensidigt bestämmer. Det är inte ett särskilt demokratiskt sätt att hantera den här frågan på.

Du kör över hela oppositionen i det här ärendet. Du som ledare borde ta ett ansvar för demokratin i den här staden.

Anförande nr 207

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! I dag är det den 3 april. Under tre månader har stockholmarna själva fått uppleva Stockholmsförsöket. Jag tycker att det är en viktig trafikfråga att med egna ögon och egna erfarenheter se var styrkorna och svagheter finns i det här försöket. Hur fungerar kollektivtrafiken, och hur ser det ut när man åker in till stan på morgonen eller åker ur stan på eftermiddagen?

För mig är medborgarperspektivet det absolut viktigaste. Just därför är det viktigt att genomföra folkomröstningen efter det att försöket är nedsläckt. Det sker den 31 juli i år. Då stängs det ned. Det går en tid, och det kommer en valdag den 17 september. Då får vi se om vi har klarat målen om att förbättra miljön, öka framkomligheten och minska trängseln. Då är det inte propaganda, rykten, var och ens personliga uppfattning eller skrämselfpropaganda det handlar om, utan då får var och en som är röstberättigad själv avgöra om han eller hon tror att detta är en del av lösningen på Stockholms långsiktiga miljö- och trafikproblem.

Det här är Stockholms första folkomröstning, och jag måste hålla med Ulf Fridebäck om att frågan, inte bara om folkomröstningen utan också om försöket har varit kantad av problem. Jag är alldeles uppriktigt och ärlig när jag säger att ni aldrig har velat ha det här försöket och ni har aldrig velat ha folkomröstningen heller. Ni har använt teknik och formalia för att förhindra det som stockholmarna i dag får uppleva.

Under nästan ett år har vi samtalat om valsedlarnas utformning, men jag säger till er i dag ärligt och uppriktigt: Ni har aldrig velat komma överens om valsedlarnas utformning. Det har inte legat i er strategi.

Det vi har gjort, mina vänner är för det första att vi har lyssnat på det som ni sade under hela hösten: "Ingen baksida". För det andra har vi formulerat en enkel fråga, ett rakt ja eller nej. Det kommer att finnas två valsedlar.

Men vet ni vad som hände på det sista mötet i februari? Jo, helt plötsligt skulle vi fortsätta förhandlandet eftersom oppositionen ville att det skulle finnas en baksida. Förstår ni inte själva att det sätt som ni har valt att hantera den här frågan på inte är trovärdigt? Ansvar är inte ensidigt, det är faktiskt ömsesidigt.

Avslutningsvis vill jag bara ställa frågan till er: Är ni så rädda för att det ska bli ett ja i folkomröstningen att ni nu säger att länets kommuners röster ska räknas in? Ni vet ju lika väl som jag att lagen om folkomröstning faktiskt inte medger att andra medborgares röster ska räknas in. Och varför ska i så fall bara länet folkomrösta? Regionen är ju berörd i väldigt stor utsträckning. Örebro, Västerås, Strängnäs och så vidare är också berörda. Eller varför ska inte hela Sverige få rösta?

Nej, detta är också ett uttryck för att ni med ett politiskt dribblande vill sätta en av demokratins viktigaste verktyg ur spel.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 208

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande, Annika Billström! Det är märkligt. Tidigare här i kväll har vi haft en demokratidebatt, men du deltog inte speciellt mycket i den.

Det är märkligt att du inte har uppfattat att det största sveket i frågan om biltullar är ju det som du personligen och dina kompisar har gjort. Du sade nej före valet och sedan sade du ja efter valet. Är inte det ett svek? Och hur kan du stå här och påstå att vi inte är trovärdiga? Hur kan du säga det? Vem är trovärdig i den här frågan? Jag tror att det är ganska många som vet att du saknar trovärdighet i det här sammanhanget.

Sedan kan man fundera över det som du säger om kommunerna i Stockholms län. Vi tycker självklart att alla som är berörda i länet ska ha möjlighet att rösta. Det hoppas jag att KSL i morgon säger ja till.

Anförande nr 209

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Lagen är väldigt tydlig när det gäller hur man ska hantera folkomröstningar. Ni vill sätta den ur spel. Hela er prestige under den här mandatperioden bygger på ett nej till folkomröstning, men ni vet att opinionen har svängt. Och hur ska ni då trixa er ur den problematiken? Jo, genom att bli lagbrytare och genom att trixa och fixa så att man sätter det verktyg som ni ville använda mot försöket ur spel.

Det var ju så att Moderaterna försöket att hänga på Motormännen. Vi sade ja till folkomröstning – men efter försöket – just av demokratiska skäl så att var och en skulle få uppleva detta.

Anförande nr 210

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Jag har förstått att finansborgarrådet inte bryr sig så mycket om fakta när det gäller frågan om biltullar, folkomröstning och annat. Det sätt på vilket Stockholm fick biltullarna är djupt odemokratiskt. Jag skulle kunna ha sagt det själv, men det är faktiskt ett ungefärligt citat av Annika Billström. Någon gång ibland har du haft insikten om att den här frågan har hanterats på det sättet.

I nästa ögonblick slungar du ut de mest vettlösa anklagelser mot oppositionen, att vi vill bli lagbrytare. Beträffande frågan om regional folkomröstning handlar det om hur riksdagen ska fatta beslut. Riksdagen är inte ett transportkompani åt Annika Billström, även om du är ett transportkompani till regeringen och Göran Persson.

Anförande nr 211

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Men, Sten Nordin, frågan om regional folkomröstning är ju prövad i demokratisk ordning av Stockholms läns landsting. Vi är den

enda kommunen hittills i Sverige som genomför ett försök med miljöavgifter/trängselskatt. Efter uppmaning från er moderater har vi också bestämt att vi ska folkomrösta. Då gör vi det. Men riksdagen har väl inte med vår folkomröstning att göra, om vi ska se detta som en lösning på de långsiktiga trafik- och miljöproblemen?

Så lite svårt har ni att hantera den här frågan, som ni själva har krävt ska avgöras i Stockholm.

Anförande nr 212

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Det är ju Socialdemokraterna i riksdagen som har stiftat lagen och givit riksdagen det avgörande beslutet huruvida en kommun ska ha trängselskatt eller inte. Det är ju ni själva som har bestämt det. Jag förstår faktiskt inte vad du står här och säger när du påstår att det inte går att påverka frågan.

Sedan till frågan om valsedeln. Det är ett djupt nederlag för hela Stockholm att man inte kan enas om en valsedel. Ansvar är Socialdemokraternas och finansborgarrådets.

Den 24 februari slängdes jag själv, Lotta Edholm och Ewa Samuelsson ut från förhandlingarna – tack och adjö. Det är 38 dagar sedan, 38 dagar då ni inte har velat förhandla, då ni inte har velat samtala om detta. Tala om demokrati! Det är ett nederlag för Stockholms kommunfullmäktige att ni betar er på det sättet. Ni hade nämligen kommit överens om en text som ni tyckte var smart. Den skulle påverka frågan, och samtidigt kunde man bestraffa oppositionen och visa vem som bestämmer, som har tre mandat extra. Ni ville inte förhandla den 24 februari. Ni ville avsluta förhandlingarna.

Vi sträckte ut handen och sade: ”Vi är beredda att diskutera och vi är till och med beredda att lämna den tidigare ståndpunkten om baksidestext”. Då blev ni alldeles förvirrade och genomförde en konstgjord ajournering. Sedan kallades vi in och ni sade: ”Adjö, det blir inga fler förhandlingar”. Så gick det till den 24 februari.

Ni kan kanske känna att ni vinner en seger i kväll eller kanske någon annan kväll: ”Ja, nu har vi satt dem på plats med tre mandats övervikt”. Jag är helt övertygad om att det blir en Pyrrhusseger för er. Stockholmare tycker, oavsett om det blir biltullar eller inte, att man ska vara överens om valsedelns utformning, precis som 80 procent av stockholmarna tycker att det ska vara en regional folkomröstning. Det innebär att det är rätt många biltullsanhängare som tycker att det är helt självklart med en regional folkomröstning.

Jag är precis lika övertygad om att många biltullsanhängare ser med fasa och smärta på det som ni gör nu i kväll. Ni gör något som är unikt för svensk demokrati när ni kör över oppositionen i frågan om valsedelns utformning. Ni har inte ens använt den tid som står till buds för att komma överens. Ni har försummat 38 dagar därför att ni inte vill bli överens med oppositionen om valsedlarna.

Kanske tror ni att detta är *smartness*. Det är det inte. Skulle jag bara se det ur taktisk synvinkel skulle jag applådera det som ni gör. Det är klart att det ger oss ammunition i debatten. Men jag ser det inte ur taktisk synvinkel, utan jag ser det ur Stockholms och demokratins synvinkel, och då är båda förlorare.

Anförande nr 213

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Sten Nordin, vi kan ha olika uppfattningar om vad som hände den 24 februari. Den första gruppleaderöverläggningen hölls den 3 juni innan positionerna var låsta mellan några partier. Det var 304 dagar sedan från i dag. Där kan man väl säga att processen började. Det gjordes då inte många försök från det moderata hållet för att hitta en lösning när det gäller valsedlarna. Det är min bestämda uppfattning.

Vi vet alla att vi har behandlat ett tidigare ärende i den här delen. Även mitt parti tog ställning för att ärendet skulle dras tillbaka. Det hördes då fortfarande inte ljud från Moderaterna. Att man var intresserad av att nå en uppgörelse om valsedlarna tror jag bara inte att Moderaterna inte är inne på.

Anförande nr 214

Borgarrådet N o r d i n (m): Vet du vad jag tror, Åsa Romson? Jag tror du och ditt parti är väldigt medvetna om att ni gör fel. Det hörs ju på din argumentation.

Faktum är ju att Kristina Axén Olin med stöd av både Lotta Edholm och Ewa Samuelsson tidigt föreslog att man skulle ta in oberoende statsvetare, att någon oberoende person med kunskap skulle lägga fram ett förslag till utformning av valsedlar. Men den formuleringen ville ni sitta på kammaren och koka ihop rent politiskt. Ni blandar inte in valnämnden. Ni bryr er inte om statsvetare. Ingenting betyder något för er, utan ni sitter och kokar ihop det här politiskt.

Någonstans tror jag, Åsa Romson, att du förstår att du gör fel och att du någonstans förstår att din fråga kommer att förlora.

Anförande nr 215

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ja, Sten, jag kan beklaga att vi inte blev överens. Men du har fel när du säger att vi inte har försökt. Jag har sällan varit med om så oerhört lång- och segdragna förhandlingar som dem om valsedlarna. Till slut var man ju tvungen att sätta ned foten för att kunna komma vidare i ärendet.

Men det är inte vi som inte har försökt, det är ni som inte har velat bli överens.

Anförande nr 216

Borgarrådet N o r d i n (m): Minns jag fel, eller var du med i rummet den 24 februari, eftersom du så tvärsäkert säger att vi inte ville bli överens? Jag kan berätta för dig, Ann-Marie Strömberg, att vi skapade förvirring hos dina kompisar när vi verkligen ville förhandla och var beredda att backa från tidigare ståndpunkter – detta

av omsorg om demokratin. Så gå inte på det som de andra berättar utan försök att skapa dig en egen uppfattning om vad som hände.

Anförande nr 217

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag lyssnade väldigt noga på det som Sten Nordin sade om vårt sista möte i mitt arbetsrum. Han ville skapa förvirring. Syftet med att helt plötsligt kasta in att det skulle vara text på baksidan var att skapa förvirring. Syftet var tydligen i alla fall inte att komma överens.

Man kan jämföra de 38 dagar som har gått med de 250 dagar som har gått medan vi har förhandlat. På punkt efter punkt är det väldigt tydligt att ni inte har velat komma överens. Jag är den första att beklaga det.

Hela världen följer Stockholmsförsöket, och jag förstår att det känns svårt för er. Men ni vet också att många stora städer i världen har allvarliga trafik- och miljöproblem.

I stället för att föra sakliga debatter här i fullmäktige har det ständigt handlat om svek och åter svek. Men jag vill ställa frågan till er eftersom ni också har svikit era väljare genom att ni inför val efter val har lovat att bygga Ringen. Ni har inte åstadkommit det heller. Men vad är då alternativet?

Vi står nu inför Stockholms stads första folkomröstning. Det är ett nederlag för alla. Har vi ett medborgarperspektiv så är det viktigt att texten på valsedeln är så enkel som möjligt, och vi lyssnade med oppositionen. Bara två valsedlar, ett rakt ja och nej och ingen baksida – det är så valsedeln ser ut. Och resultatet, mina vänner, blev en reservation och ett återremissyrkande på en fråga som vi har behandlat i 10–12 månader. Det är ett nederlag, och det är inte bra.

Nu blir det med all sannolikhet antingen en minoritetsåterremiss eller någon annat. Men det är klart att den här frågan är beredd i valnämnden. Det är deras uppdrag att vara med i beredningen av denna fråga. Detta är det främsta argumentet till att ni vill ha en återremiss. I sak är detta redan avklarat.

Men vi kommer förr eller senare att fatta beslut om valsedlarna därför att fullmäktige har fattat beslut om att genomföra en folkomröstning. Sedan kan ni förhålla det beslutet om ni vill, men beslutet kommer att fattas.

Anförande nr 218

Borgarrådet N o r d i n (m): Om vi koncentrerar oss på den text som ni föreslår kommer det att bli väldigt otydligt vad man röstar på. Det har också sagts av oberoende personer och statsvetare när de har sett texten. Det är ju också signifikativt. Ni har sjösatt ett projekt som kostar 3,8 miljarder. Sedan är hela ja-sidan som en enda – ursäkt uttrycket – hönsgård. Ingen vill stå upp för det som ni försöker att genomföra. Annika Billström talar ju om något helt annat än det biltullsprojekt som pågår.

Sedan finns det alla möjliga röster på ja-sidan som säger: ”Vi ska ha biltullar på något sätt, men inte genom det försök som vi nu har lagt ned 3,8 miljarder på”. Detta förstärker ni med en valsedel som är allt annat än tydlig och som man verkligen skulle kunna smula sönder på fyra sekunder. Det kan lika gärna stå på valsedlarna: ”Trängselskatten innebär att avgifter tas ut för biltrafiken i strid med Socialdemokraternas vallöfte i syfte att säkra regeringsmakten”. Det vore en annan beskrivning av verkligheten.

Anförande nr 219

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Så är det när man inte har argument som håller. Nu pratar du om själva försöket och vad det kostar. Den här frågan handlar ju om valsedlarna och folkomröstningen.

Vi gick er till mötes och gjorde texten stramare och mycket tydligare. I dag tycker ni inte att det är riktigt och rätt. Från juni till december tyckte ni att det var viktigt att valsedeln skulle se ut som den ser ut nu. Men från januari-februari har ni ändrat uppfattning, och varför det? Jo, som Sten Nordin sade, för att skapa förvirring och inte ta ansvar. Det var ert enda syfte.

Anförande nr 220

L o t t a E d h o l m (fp): Vi har hela tiden velat att det skulle vara en rak och enkel fråga. Vi tycker att själva frågeställningen på valsedeln såsom den nu är formulerad är okej. Det är ju allt snacket innan som är problemet. Man försöker ge sig på en verklighetsbeskrivning som inte ens är en verklighetsbeskrivning. Det är helt uppenbart att det inte kommer att gå tillbaka några pengar från trängselskatten till den här regionen eftersom systemet är alldeles för dyrt för det.

Då sade vi: ”Okej, om ni vill ha en massa text före frågan, då får det stå på baksidan”. Sedan gick inte det, utan man återkom till att ha en massa text på framsidan som dessutom skulle vara densamma för ja- respektive nej-sedeln. Det är klart att vi inte kan acceptera det. Vi accepterar inte den syn på trängselskatten som texten på framsidan ger uttryck för. Men frågeställningen har vi naturligtvis inga stora problem med.

Anförande nr 221

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): I fullmäktiges beslut står det så här: ”Miljöavgifter/trängselskatt innebär att avgifter tas ut i biltrafiken i syfte att minska köer och förbättra miljön. Intäkterna återförs till Stockholmsregionen för investeringar i kollektivtrafik och vägar”. Vi har ett avtal med staten om att pengarna ska återföras.

Sedan fnyser Lotta Edholm, och det gör hon alltid så fort vi har svar på de påståenden hon kommer med som inte är sanna. Det är inget värt för Folkpartiet att vi får 200 miljoner från försöket, ja, det får stå för er. Jag har en väldigt rak fråga: Anser du att avgifter/trängselskatt ska användas i Stockholms stad – ja eller nej? Det är precis det som ni ville ha som ni nu säger nej till, och vad beror det på?

Anförande nr 222

E w a S a m u e l s s o n (kd): När Annika Billström talar om demokrati handlar det om makt utifrån hennes perspektiv. Vid ett tillfälle när vi diskuterade valsedlarna hände det att det fanns majoritet över blockgränserna för att vi skulle få bestämma själva över vilken text som skulle stå på valsedlarna. Då sade Annika Billström: ”Menar ni att en majoritet ska bestämma i den här frågan?” Ja, just det, nu ser vi vad som har hänt. En majoritet kör över en minoritet i en fråga som borde vara den enklaste och mest självklara i hela världen.

Frågar man stockholmarna säger de att det bara ska stå ja eller nej och ingen text därutöver. Det är så man vill ha det.

Vi har haft folkomröstning tidigare här i Sverige. Diskussionen pågår väl fortfarande om hur man tolkade resultatet.

Vi vill ha ett ja eller ett nej. Det är det enda som ska stå på valsedlarna. Så borde det ha blivit och ett sådant beslut vill vi ska fattas.

Anförande nr 223

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag tycker att det är bra att vi genomför ett försök som avslutas den 31 juli. Det är bra utifrån ett medborgerligt perspektiv. Det garanterar att var och en som har rösträtt själv kan ta ställning. Jag tycker att det är en oerhört viktig del i hela försöket.

Jag är den första att beklaga att vi inte har blivit överens. Men jag tror att stockholmarna har väldigt klart för sig om de tycker att det är bra, mindre bra eller rentav dåligt. När partierna går in i valrörelsen har man också möjlighet att diskutera. Då har vi också tillgång till den stora utvärderingen.

Jag kommer ihåg hur tvärsäkra ni var på hur det skulle bli under de tre år innan försöket startade, men det blev inte så. Det är klart att det då är viktigt att verkligheten talar sitt tydliga språk och att stockholmarna kan välja mellan en ja-valsedel och en nej-valsedel. Det tycker jag är viktigt.

Anförande nr 224

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Vi talade tidigare här om IT-satsningar för ökad demokrati. Teres Lindberg var då ödmjuk inför att ett antal IT-satsningar gick för långsamt. En viss speciell IT-satsning gick dock väldigt fort trots mycket komplex teknik, unikt krånglig upphandling och beslut i fullmäktige efter ungefär två år. Slutsatsen är att ni kan ju bara ni vill. Politik är, som bekant, att vilja. Nyss ville ni inte, nu vill ni, och då går det undan.

I ett antal frågor har jag klagat på er administrativa och demokratiska ineffektivitet, men nu måste jag konstatera att motsatsen faktiskt är värre. Motsatsen till demokratisk ineffektivitet är odemokratisk effektivitet, och det är vad det här ärendet handlar om.

Det handlar om konsten att stapla odemokratierna på varandra och om konsten att bygga in odemokrati i ett oändligt antal ryska dockor, kinesiska askar – kalla det vad ni vill. Det finns alltid en ny när man lyfter på locket.

Efter ett sviket vallöfte, tre nekade folkomröstningar och 4 miljarder i sjön kommer det nu två valsedlar. När vi ska folkomrösta 2006 – efter att ni har sagt nej till våra förslag om 2003, 2004 och 2005 – finns det ändå två alternativ. Det är ja och nej, för och emot. Det är ingen linje 3 här inte.

Det råder alltså ovanligt goda förutsättningar för att hantera en klar och enkel fråga. Men vad händer då? Jo, ja-sidan vill driva igenom lögnen på vår valsedel genom att använda sin egen propaganda. Sanningen finns inte i det här ärendet, utan den finns i Socialdemokraternas nya trafikpolitiska program där nästan allting villkoras när det gäller vägar och järnvägar av ja till biltullar.

Varför är ni inte ännu tydligare beträffande valsedeln när ni ändå tänker köra över oss, så där tydlig som Sten Nordin nyss förslog? Varför skriver ni inte fullt ut vad ni vill på er egen valsedel och sedan tvingar igenom det även på vår? Nu när demokrati-vallen ändå är genombruten, varför inte ta ett par veckor till på er och bli ännu tydligare om att bilar är onda och att stockholmarna ska passa sig noga för att rösta fel, för då blir det inga vägar eller järnvägar eller vägar alls? Var, Annika Billström, går er skamgräns, er gräns för ”politiskt dribblande”?

Ordförande, fullmäktige! Jag inser att en återremiss i det här fallet är något av ett vågspel. Det här ärendet kan säkert bli ännu värre och ännu mer odemokratiskt om man anstränger sig lite till.

Jag yrkar trots detta bifall till det borgerliga förslaget eftersom det innebär att stadens valnämnd ska ta över frågan, och vem som helst sköter den bättre än vad Annika Billström har gjort.

Anförande nr 225

Å s a R o m s o n (mp): Jag vill börja med att säga att det inte är något parti här inne som i dag bör slå sig för bröstet i fråga om hur det här ärendet om folkomröstningen om trängselavgifter i Stockholm har arbetats fram. Sett i backspegeln borde vi ha lytt det råd som en del enskilda organisationer kom med tidigt, långt innan november när Kristina Axén Olin tog upp frågan på en gruppleddaröverläggning. Vi borde ha skaffat oss ett professionellt stöd och en processdrivare som hade arbetat fokuserat för att få till en bred uppslutning kring valsedlarna och som hade fört en fri dialog som inte var en politisk dialog med organisationer i det civila samhället, så att deras krav på tydlighet fördes in, inte vad olika politiker från dag till annan anser vara detsamma som tydlighet.

Vi i Miljöpartiet beklagar att det inte har gått att nå en politisk enighet om valsedels-texten. Men vi konstaterar att inte heller de borgerliga partierna har underlättat för en sådan enighet.

Vi i Miljöpartiet föreslår att de förslagna valsedlarna med ett tydligt ja och ett tydligt nej och en blank sedel utan baksidor väl fyller kraven på ett röstinstrument i en lokal

folkomröstning. Att varje parti skulle ha sin egen valsedel – som bland annat Rolf Könberg pratade om tidigare – anser Miljöpartiet vara fullständigt orimligt. Det är en modell som har prövats i svensk demokrati med ett ganska värdelöst resultat. Jag konstaterar att det har fällts yttranden om detta både från den moderata kanten och från Socialdemokraterna under den här processen. Jag tycker att det är tråkigt att man har det synsättet på demokratiska instrument.

Vi i Miljöpartiet tycker att det är rimligt att man ska säga ja eller nej till samma sak. Man kan liksom inte säga ja till trängselavgifter och nej till biltullar, även om jag förstår Lotta Edholms problem när hon säger att ni inte står bakom synen på trängselavgifter. Ni ville ha biltullar tidigare och nu inser ni att biltullar och trängselavgifter inte är samma sak. Därför är det viktigt att så kort, neutralt och sakligt som möjligt beskriva frågeställningen, att det faktiskt är miljö och trängsel som är styrande för avgifterna och att de inte är intäktsgenererande. Det är intäkter som ska tillbaka till regionen och inte en skatteintäkt för att täcka svarta hål i statens budget. Det ska egentligen vara en avgift, och det trodde jag fram till någon månad sedan att vi här inne var ganska överens om.

Men efter det borgerliga utspelet i dag är jag fullständigt övertygad om att alliansens partier gör vad som helst för att slippa införa ett modernt styrmedel i Stockholms biltrafik. Ni är till och med beredda att gå över till principen att det här ska vara en statlig skatt, och ni tycker att det är bra. Jag tycker att det värdelöst att ni – när en process har påbörjats där civila samhällets organisationer, bland annat Motormännen som verkligen inte är en mig närstående organisation, har krävt en folkomröstning och vi ska besluta om det i dag – vill trassla till det med otydliga spelregler genom att återremittera ärendet till valnämnden som redan har varit inblandad och som inte kommer att säga något ytterligare i den här saken. Dessutom vill ni att riksdagen ska räkna röster från Norrtälje och Nynäshamn, men inte från Gnesta och Uppsala.

Låt oss få en folkomröstning som någorlunda sätter ned foten. Fattar vi inget beslut i dag så blir det ingen folkomröstning.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 226

Borgarrådet N o r d i n (m): Först försöker Åsa Romson att låta bekymrad å allas vägnar. Oj, oj, oj, det här borde ha gjorts bättre. Oj, oj, oj, så tokigt det har blivit. Men ändå vill du inte utnyttja den tid som återremiss ger för att se vad man kan reparera, och du har inte velat utnyttja de 38 dagarna som har gått från den 24 juni fram till nu. Så trovärdigheten i den här gråtvalsens är tyvärr inte alltför stor.

Jag tror som tidigare att du förstår att ni gör fel, men ni har nu satt er i båten med Socialdemokraterna och ni är djupt beroende av dem för att biltullsfrågan ska föras fram. Annars hade inte ett parti med en ganska begränsad röststyrka kunnat komma så långt i den frågan.

Men du kan kanske förklara lite angående den här texten. Det står till exempel att pengarna ska gå tillbaka till vägar. Då skulle jag vilja veta av dig, Åsa Romson:

Vilka vägar? Är det Förbifart Stockholm eller Norra länken som är tänkbara vägar för biltullspengar?

Anförande nr 227

Å s a R o m s o n (mp): Sten Nordin, jag vet att du vet att också jag har varit inne i den här processen ganska länge och ganska mycket, även om Kristina Axén Olin från er sida var den som höll i rodret ganska länge. Jag tror inte heller att du tror att du och Annika Billström skulle kunna komma överens om en text på valsedlarna.

Alla andra partier i den här salen hade kunnat diskutera ihop sig, men du och Annika Billström hade inte kunnat komma överens om en text, och därför fanns det inte någon möjlighet att i slutändan nå en fullständig enighet om valsedelstexten.

Era partikamrater i länet har släppt fram 13 folkomröstningar varav inte en enda har fattats beslut om i politisk enighet i respektive fullmäktige. Att nu gråtmilt säga att det här är ett historiskt beslut och att en politisk majoritet kör över en minoritet när man nu fattar beslut om vad som ska stå på valsedlarna, det är faktiskt inte trovärdigt, Sten Nordin.

Anförande nr 228

R o l f K ö n b e r g (m): Innan Åsa Romson hetsar upp sig alltför mycket över detta med att var och en skulle få skriva sin egen text vill jag påminna Åsa Romson och fullmäktige om att det under ett kort tag var högsta visdom i den här salen. Det var ännu ett av de billströmska utspelen som ni och Vänstern fick läsa om på debattsidorna. Den ståndpunkten har förvisso varit officiellt intagen av kamrater på den sidan.

Det är klart att det långt ifrån var idealiskt, men jag vill nog ändå hävda att det var en sak som skulle vara mycket värre, och det är det som ni till slut har landat på. Det ni står i begrepp att göra nu eller om två veckor är att köra över oss och tvinga på oss en text som vi inte på något sätt står bakom och som innehåller väsenliga inslag av er egen propaganda. Det är väldigt signifikativt för hur du, Åsa, och dina kompisar har drivit hela ärendet, så kom inte och klaga på oss.

Anförande nr 229

Å s a R o m s o n (mp): Nu märks det att man inte är med på noterna. Hade jag tagit med mig handlingarna i det gamla ärendet hade du fått höra, Rolf Könberg, vilken fantastiskt neutral och upphöjt intellektuell text som skulle ha stått på er valsedel sist vi behandlade det här ärendet då ert förslag för allas bästa drogs tillbaka från fullmäktige. Där hade den moderatledda alliansen slagit sina kloka huvuden ihop mellan borgarrådsberedningens möte och kommunstyrelsens sammanträde. Ni hade formulerat inte mindre än fyra fantastiskt välformulerade meningar som inte hade någonting med folkomröstningsfrågan att göra.

Jag måste faktiskt säga att jag betackar mig för en moderat baksida på valsedeln.

Anförande nr 230

L o t t a E d h o l m (fp): Jag håller med Åsa Romson om att ledarskapet den här frågan har varit helt undermåligt, precis som ledarskapet har varit i den här staden under tre och ett halvt år, och det är inte hennes fel. Med icke desto mindre har ju Åsa Romson och Miljöpartiet lagt sig platt i den här frågan.

Jag vill bara säga att vi inte har någonting alls emot frågeställningen, utan det är det som står innan som inte är en korrekt beskrivning av verkligheten. Det kommer inte att skickas tillbaka några pengar till den här regionen, vare sig till vägar eller till kollektivtrafik, och det har ju också bekräftats av Göran Persson. I en artikel i City säger han att han anser att man kan dra in en del pengar motsvarande de belopp som eventuellt betalas ut i form av normala väganslag, och då har vi inte vunnit någonting. Vi får betala allting två gånger i den här staden.

Sedan är det klart att vi inte hade kunnat komma överens i alla fall, för ni hade ju redan kallat till presskonferens och till och med tryckt upp knappar innan vi kom till det mötet.

Anförande nr 231

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Jag förstår att du, Lotta Edholm, har problem med de två meningarna som talar om att det inte är fråga om biltullar utan faktiskt trängselavgifter. Det är trängsel och miljöpåverkan som är det som "triggar" avgifterna, inte någon intäktsgenerering i grund och botten som ju är er baby i biltullsargumentationen. Dessutom är det en förutsättning för ett lokalt beslut.

Jag håller med finansborgarrådet Billström om att vi anordnar den här folkomröstningen på uppdrag från medborgarna och att vi ska rätta oss efter resultatet i det kommunala beslut som ska fattas efter valet. Det är ju inte alls Folkpartiets idé, som jag har förstått. Ni vill inte befatta er med det här beslutet utan ni vill skicka vidare allt röstkuvert till riksdagen tillsammans med rösterna från Nynäshamn och Norrtälje. Jag tycker att det är ett väldigt konstigt sätt att se på lokala folkomröstningar. Jag anser att det är väldigt viktigt att man talar om för stockholmarna att det enbart rör sig om ett avgiftssystem där det återförs intäkter till Stockholm. Oavsett om intäkterna är 2 kr eller 700 miljoner kronor om året – vilket är det mest troliga – kommer de tillbaka till Stockholm. Det är den principen som är det viktiga, Lotta.

Anförande nr 232

E w a S a m u e l s s o n (kd): Den enklaste sak i världen hade ju varit att komma överens om den raka frågeställning som finns och se till att den övre texten försvann från valsedlarna. Då hade vi varit överens i den här salen, och då hade det inte blivit någon ytterligare diskussion.

Det är intressant att höra dig, Åsa Romson. Först säger du att intäkterna inte har någon betydelse. Sedan säger du att det är viktigt att texten om intäkterna finns med på valsedlarna i alla fall. Men vi vet ju inte i dag om intäkterna kommer att återföras. Det har vid flera tillfällen framförts att det kommer att bli minus när det gäller infrastruktursatsningar i Stockholms stad. De intäkter som eventuellt kommer in ska räknas bort.

Sedan vill jag återupprepa den fråga som Sten Nordin ställde och som du aldrig svarade på: Vilka är vägarna som du vill att intäkterna ska gå till?

Anförande nr 233

Åsa Romson (mp): Ja, Ewa Samuelsson, jag skulle vilja bolla tillbaka den första frågan. Tror du att alla partier i fullmäktige skulle komma överens om den enkla frågeställningen som är kommunstyrelsens förslag? Det vet jag att de inte skulle göra. Därför går det inte att nå en fullständig överenskommelse.

När det gäller intäkterna är det inte svårare än att man träffar civilrättsliga avtal. De är gällande mellan staden och staten i det här fallet i fråga om intäkternas återförande. Det är det sättet som man löser frågan på så länge det inte är en kommunal avgift, vilket jag trodde var ganska självklart till för någon månad sedan att vi som kommunala företrädare tyckte att det skulle vara.

Då är frågan, Ewa Samuelsson: Är även Kristdemokraterna med på att det ska vara en statlig skatt, att pengarna ska gå rakt ned i statens skattekål? Är det därför som ni är med på att det är riksdagen som ska räkna valsedlar från Norrtälje och Södertälje, men inte från Uppsala och Gnesta?

Anförande nr 234

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! En stor svaghet i de tidigare borgerliga folkomröstningarna ute i länet i samband med EU-omröstningen var just att kommunernas medborgare inte fick vet vad intäkterna från miljöavgifterna skulle användas till. Det var oseriöst.

När vi nu ska ha en kommunal folkomröstning om en lokal trängselskatt här i Stockholm har medborgarna självklart rätt att få veta vad skattepengarna ska användas till. Det får de i den här folkomröstningen i motsats till de borgerligas folkomröstningar i några länskommuner och också i motsats till vad ni föreslår i er reservation.

Detta med oseriöst är det också flera som har hänvisat till. I Handelskammarens matematiska räkneövningar när det gäller de årliga framtida konsekvenserna av försöket fördubblar man framtida driftskostnader och man gör avskrivningar enbart för fem år. Handelskammaren räknar också märklgt nog in SL:s kostnader i sin så kallade förlustaffär, trots att vi har sagt att SL:s extrasatsningar ska tas från det årliga överskottet av trängselavgifterna.

Det är också obegripligt att de borgerliga argumenterar för att Stockholms läns kommuner ska få delta i folkomröstningen. Vår arbetsmarknadsregion är mycket större och omfattar enligt Nutek cirka 40 kommuner. Vore ni seriösa och inte enbart partitaktiska skulle ni kräva att alla kommuner där det finns arbetspendlare skulle få rösta, men det gör ni inte. Det finns många kommuner i vår arbetsmarknadsregion som har betydligt fler arbetspendlare än många andra kommuner i det här länet.

Det är över 1 600 som dagligen arbetspendlar från Västerås. Nästan 6 000 arbetspendlare kommer från Uppsala. Cirka 4 000 arbetspendlar från Sörmlandskom-

munerna, och från länskommunerna – som ni föreslår enbart ska få rösta – är det drygt cirka 2 000 som arbetspendlar från Nynäshamn, Norrtälje och Salem. Från Vaxholm är det endast 1 500 och från Nykvarn 500. Ni vill att dessa kommuner ska få rösta, men inte de kommuner som har betydligt fler arbetspendlare. Det visar hur oseriösa ni är.

Det är självklart att det måste ske en avgränsning. Den kommun som ska hantera trafikproblemen, miljöproblemen, hälsoproblemen och trafiksäkerhetsproblemen ska också få besluta om detta. Det är vi stockholmare som ska ta ställning till hur vår kommun ska utvecklas. Det är inte boende i Norrtälje, Flen, Nykvarn eller Östhammar som ska göra det. Är man seriös borde man inse detta.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 235

Borgarrådet N o r d i n (m): Det finns ju många ihålligheter i Jan Valeskogs argumentation i hans inlägg. Till att börja med var det ju inte stockholmarna som själva bestämde att försöket skulle genomföras. Vi fick inte veta det. Inte ens Jan Valeskog visste om på valdagen 2002 att det skulle bli ett försök med trängselskatt i Stockholm.

Att nu stå och måla upp att stockholmarna själva äger den här frågan är ju inte trovärdigt. Det är dessutom ni som har stiftat lagen om detta. Det är ni som har bestämt att det är riksdagen som har det sista ordet. Det är ni som har bestämt att det ska vara en statlig skatt.

Nu försöker ni säga att det är vi som vill ha detta. Det är ju inte särskilt trovärdigt, Jan Valeskog.

Detta med driftskostnader är väldigt intressant. Dem vill ni ju inte redovisa. Man kan ställa hur många frågor som helst om driftskostnaderna, men man får inget svar. Handelskammaren har räknat rätt så försiktigt. Vägverket har fått 800 miljoner till driftskostnader för de första sju månaderna. På Vägverket säger man att man inte vet vad driftskostnaderna blir. De blir nog lägre. Handelskammaren har räknat med 400 miljoner, och det är väldigt försiktigt räknat.

Jan Valeskog, du får ni nog plugga på lite.

Anförande nr 236

J a n V a l e s k o g (s): Jag tycker att mina siffror var väldigt pålästa och konkreta. Handelskammarens är inte – som jag sade tidigare – seriös i sitt sätt att räkna med avskrivningstider och beräkna avskrivningskostnader. Det gör en lite beklämd att en sådan organisation gör en insats av den här typen, som jag tror kommer att gå till historien som en av de mer kontraproduktiva insatser någonsin för utvecklingen av Stockholms näringsliv – detta oavsett hur folkomröstningen går, men detta kan man bara beklaga.

Prata med Mats Svegfors, Mälardalsområdet, Nutek, SCB och vem ni vill om vilken typ av region vi har när det gäller arbetspendling. Det rör inte bara Stockholms län, utan arbetspendlingen är större än så. Det visar, som sagt, hur ihålig er argumentation är och hur detta sköts enbart paritaktiskt från er sida.

Anförande nr 237

Ulf Friedebäck (fp): Herr ordförande, Jan Valeskog. Det är ju ditt resonemang, Jan, som är ihåligt. Du pratar ju bara strunt rent ut sagt. Det är du och dina kompisar som har skrivit fram hela ärendet. Det är dina kompisar i regeringen som har beslutat i riksdagen kring det hela.

De intäkter som ni nu ska använda ska ju gå till SL. Det är väl rimligt att de människor som bor i Stockholms län ska få vara med och påverka det här, Jan Valeskog. Ditt resonemang är snarare att de ska vara med och påverka. De som bor i Eskilstuna och Västerås, ska de också vara med och påverka? Du argumenterar ju för det. Men vad vill du egentligen?

Anförande nr 238

Jan Valeskog (s): Jag försökte ju beskriva när det gällde de 40 kommunerna, hur orimlig en sådan typ av folkomröstning skulle bli med den dimensionen. Lagen säger också för övrigt att det är den kommun som har att hantera dessa problem som ska genomföra folkomröstningen.

Ni kräver att också Stockholms läns kommuner, varav flera har mycket färre arbetspendlare än andra kommuner utanför länet, ska få rösta. Det visar hur oseriösa ni är. Det är ni som har en fråga att besvara, inte vi. Vi anser att det är stockholmarna som ska rösta.

Anförande nr 239

Ewa Samuelsson (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är ett intressant resonemang du för, Jan Valeskog. Stockholmsförsöket, som ni kallar det, innefattar kollektivtrafik i hela Stockholms län. Ni slår er för bröstet och berättar om alla direktbussar som går från länsdelarna in till Stockholm city. Ni bygger infartsparkeringar ute i länet och säger att det är så fantastiskt bra. Men länet ska inte få vara med och tycka till i frågan. Då är man inte längre att räkna med. När ni själva gör satsningar är det länet som gäller.

Anförande nr 240

Jan Valeskog (s): Många av oss som sysslar med regionala frågor skulle välkomna om man kunde ha en kollektivtrafik utanför länets gränser. Men än så länge har vi den här indelningen när det gäller kollektivtrafiken, och då blir det naturligt att det är dit som pengarna ska hamna.

Sedan är det återigen så att man måste ta hänsyn till att vi har en regionförstoring och att det är ett ökat antal människor som arbetspendlar. Men vi kan inte – och det tror jag inte att någon kommun i den här regionen vill – ha folkomröstningar som berör

den egna kommunen och låta alla i till exempel en arbetsmarknadsregion få vara med och rösta.

Det är arbetspendlarna som det här handlar om, de som åker bil eller åker kollektivt och som är berörda av trängselavgifter. Att ni från er utgångspunkt gör en avgränsning till Stockholms län är fullständigt orimligt och märkligt.

Anförande nr 241

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Stockholms numera världsberömda biltullar har reducerats till ett aprilskämt. En sökning på nätet ger nämligen vid handen att det vanligaste aprilskämtet i olika tidningar häromdagen handlade just om att biltullar skulle införas i städer runtom i Sverige.

Men för oss stockholmare är detta tyvärr inget aprilskämt. För låginkomsttagaren i Farsta som inte längre kan skjutsa barnen till skolan eller till fotbollsträningen är det inget skämt. Det är verklighet och på fullt allvar.

Nu har folkomröstningsfrågan baxats ända till fullmäktige. Trots ett intensivt motstånd från Sossarna blir det till slut en folkomröstning. Det är bra, även om det känns lite konstigt att ha den efteråt i stället för före.

Införandet av biltullarna är Stockholms största demokratiska svek i modern tid. Aldrig tidigare har ett parti så flagrant struntat i ett viktigt vallöfte och lagt sig platt enkom för att erövra makten. Nu fullföljer man det demokratiska haveriet genom att köra över minoriteten och också bestämma vad det ska stå på nej-valsedlarna. Därmed har finalen blivit precis som upptakten.

Det här får nog anses som rekord i bristande ledarskap. Hur är det möjligt att alla partier kan vara överens om att en folkomröstning ska hållas, men ändå inte kan enas om något så enkelt som en fråga på en valsedel, särskilt som vi faktiskt är helt överens om hela frågeställningen?

Jag är övertygad om att väljarna kan ta reda på fakta om trängselskatten innan de går till valurnorna. Det kommer att finnas massor med material att plöja igenom för den som är intresserad när det är dags att bestämma sig. Men Socialdemokraterna är nu så desperata efter en seger att de vill låta propagandan komma ända in i vallokalen, ända ut till valsedeln. Kan man vinna över någon liten tiondels procent genom detta bedrägliga förfarande är det okej, tycks majoriteten diskutera.

Men vad var det för fel med att bara ställa en enkel fråga som vi alla här inne är överens om? Varför ska man krångla till allting så till den milda grad? Uppenbarligen ställer sig också stockholmarna samma fråga. När undersökningsföretaget Skop ställde frågan om väljarna tror att politikerna vill påverka folkomröstningen genom vinklade frågor svarade hela 86 procent att så nog var fallet. 86 procent av stockholmarna anser alltså att vi politiker försöker att påverka folkomröstningen genom att vinkla frågan. Det är en skrämmande siffra, och jag tror att den speglar en del av det politikerförakt som faktiskt finns,

I dag står det klart att de borgerliga partierna i riksdagen kräver att hela länet ska få rösta. Om vi vinner valet kommer riksdagsmajoriteten att räkna samtliga röster, och jag tycker att det är bra. Det minskar åtminstone det demokratiska underskottet lite.

Anförande nr 242

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande, fullmäktige! Stockholmsförsöket har nu pågått i tre månader. Det har varit framgångsrikt. Jag har full förståelse för att oppositionen har svårt att smälta att deras domedagsförhoppningar inte slog in. Det är också symtomatiskt att ni inte ägnar er åt sakfrågan utan ni är mer förtjusta i att ägna er åt historieskrivningar och ett evigt letande efter fel.

Jag beklagar att vi inte kunde bli överens om valsedlarnas utformning. Det var långa och sega förhandlingar – och du, Sten, jag var inte med på det sista mötet, men jag var med hela vägen fram dit. Jag vet hur det var, och jag uppfattat inte att oppositionen var speciellt villig att komma överens. Ni ville inte ha försöket. Ni ville inte att det skulle gå bra. Ni ville inte komma överens.

Jag har därför väldigt svårt att förstå upprördheten över den korta texten på valsedlarna. Jag förstår att ni är oroliga för att förlora, men jag tycker inte att den här texten är någonting att bli upprörd över. Någon påstod i debatten att det skulle vara lögn. Vad är det som är lögn? Syftet är ju att minska köerna och förbättra miljön. Sedan tror inte ni på denna metod, men det är ju en helt annan sak.

Jag tror nästan att det som jag har hört från er i denna talarstol är rekord i gnäll. Jag tycker att vi ska gå till omröstning och någon gång komma till skott med valsedlarna. Sedan hoppas jag att Stockholmsförsöket fortsätter, att det går bra och att också väljarna och medborgarna i staden tycker det.

När det sedan gäller rätten att rösta frågade Jan Valeskog: Varför enbart länet? Varför inte alla andra som pendlar? I det sammanhanget fick jag häromdagen en märklig fråga från en journalist på en borgerlig dagstidning. Han ifrågasatte om vi som inte kör bil skulle få ha åsikter i frågan. Som kollektivresenär kan jag försäkra att min framkomlighet har förbättrats högst väsentlig sedan Stockholmsförsöket inleddes, så det så.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 243

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Majoriteten anklagar på fullt allvar oss här i kväll för att strunta i sakfrågan och skapa förvirring. I så fall är vi med våra stadsjeepar i gott sällskap. Om någon förvirring ska uppstå bygger det på att någon låter sig förvirras. Det är ovanligt enkelt med er eftersom hela er hantering av den här frågan är förvirrad. Ann-Marie Strömbergs inlägg innehöll ett mischmasch av att dra in pengar från bilister och finansiera allt möjligt annat i trafiken och samtidigt av miljöskäl hindra samma bilister att åka bil.

Det är ju ni som komplicerar det enkla. Det här är en statlig skatt och ingenting annat. Det är ni som anser er behöva en argumenterande text på valsedeln. Vi tycker

för vår del att det räcker med en tydlig fråga och ett tydligt svar. Så vem är det som förvirrar och vem är det som inte diskuterar sakfrågan i kväll?

Anförande nr 244

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (s): Det är mycket enkelt, Rolf. Jag förstår, som sagt, att ni är oroliga och att ni är besvikna över att försöket har gått bra. Men det handlar om att öka framkomligheten, att förbättra miljön och att avgifterna ska användas till kollektivtrafik och en del vägsatsningar. Det är bara att läsa innantill på valsedlarna. Vi har ett ärligt syfte, och försöket har ju faktiskt gått bra hittills.

Anförande nr 245

I n g a - B r i t t L u n d i n (fp): Tre månader har försöket pågått, påpekade Ann-Marie för oss, som om hon inte tror att vi har märkt det. Jag vill bara fråga Ann-Marie Strömberg om du har något hum om i vilken årstid vi har haft under dessa tre månader. Du tror uppenbarligen att stockholmarna inte förstår att det faktiskt inte går att jämföra trafiken en snöfri oktobermånad med trafiken under tre snötyngda, kalla, halkiga vintermånader.

Det jag tycker är näst intill svek är den syn som ni har på invånarna i länet eller i Stockholm. Ni tror att de är idioter och att de inte förstår. Ni tror att ni i vänstermajoriteten är de enda som förstår, och de andra måste ni sakta lotsa igenom för de förstår ju inte sitt eget bästa. Jag tycker att den synen på människor är krass och otäck. Men framför allt är den okunnig, Ann-Marie.

Anförande nr 246

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag är mycket väl medveten om vädret. Jag är medveten om att människor kör bil i större utsträckning när det är barmark och att det är troligt att det kommer att bli något fler som kör bil. Men stockholmarna är förnuftiga. Det märks ju av opinionssiffrorna. De som är positiva till försöket ökar i antal. Det är inte stockholmarna som är dumma, det är ni i oppositionen som är blinda.

Anförande nr 247

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ann-Marie Strömberg tycker inte att vi ska ägna oss åt historieskrivning. Men det är väl det vi måste göra i den här frågan. Vi är inte rädda för hur det blir i folkomröstningen. Men vi är rädda för det politikerförakt som kan bli resultatet av en hantering av den här frågan där ett nej blir ett ja. Vilken är inställningen i nästa sakfråga i den valrörelse som vi nu snart går in i som kommer att bli ändrad efter valdagen? Hur ska man kunna lita på det som sägs i valrörelsen? Och varför, Ann-Marie Strömberg, drar ni in länskommunerna i kollektivtrafiksatsningarna? Varför bygger ni infartsparkeringar ute i länet om det inte berörs av den här frågan? Dra in bussarna och låt dem gå innanför Stockholms stads stadsgränser, om nu inte länet är berört!

Anförande nr 248

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Nej, jag är inte orolig över väljarnas dom. Försöket pågår, det blir en folkomröstning och vi kommer att rätta oss efter folkomröstningens resultat. När försöket nu har gått bra hittills, och vi ser hur opinionssiffrorna blir mer och mer positiva tror jag rentav att det blir så att stockholmarna kommer att tacka de politiker som hade modet att genomföra försöket för miljöns och framkomlighetens bästa, för att vi trots den massiva hetskampanj som ni har fört mot det här försöket ändå har genomdrivet detta och för att det gick så bra.

Anförande nr 249

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Oppositionen här i salen understryker ju ofta vikten av att kranskommunerna ska få rösta om införandet av trängselavgifter i Stockholms första folkomröstning. Förment menar man att det skulle vara ett demokratiskt underskott att alla som berörs inte får rösta i en lokal folkomröstning. Frågan om vilka som är berörda är intressant. Svaret varierar nämligen beroende på vem man frågar.

Oppositionen anser att invånarna i länets kommuner är berörda. Vägverket hävdar dock att hela Sverige är berört av försöket eftersom man har skickat ut ett brev till alla fordonsägare i riket med information. Söker vi oss utanför kommungränsen blir gränsdragningen ofta svår. Enligt vad jag förstår av oppositionen skulle man alltså få rösta om man bor i Järna, men inte om man bor i Gnesta, några kilometer därifrån.

Det är uppenbarligen många som berörs som inte får rösta. Några som berörs betydligt mer än BMW-ägaren från Trollbäcken i Tyresö eller Mercedesägaren från Djursholm, men som ändå inte får rösta är exempelvis barnen på Hornsgatan. Under januari och februari i år kan vi enligt SLB:s mätdata notera att halterna av kväveoxider och partiklarna PM10 har gått ned jämfört med samma månader under 2005.

Om vi kan klara miljö kvalitetsnormerna på Hornsgatan med hjälp av trängselavgifter är det något som vi som sitter i den här församlingen borde slåss för. Om vi kan minska de hundratalet cancerfall som orsakas av avgaser varje år är trängselavgifter något som vi borde använda oss av. Om det är så att kristdemokrater, folkpartister och moderater vill gå tillbaka till den luft-, buller- och miljösituation som rådde på Hornsgatan innan den 3 januari, visst, då ska ni kräva att alla bilägare i kranskommunerna ska få rösta i en angelägenhet som rör barnen på Hornsgatan. Eftersom barnen inte får rösta kommer i alla fall jag att företräda dem. För deras skull hoppas jag att ni förlorar.

Det är pikant att det finns politiker i fullmäktige som förment hellre företräder andra kommuners medborgare än sina egna. Jag tror nämligen att oppositionen känner till att Stockholms stads invånare i allmänhet är positiva till trängselavgifter medan invånarna i kranskommunerna slåss för sin rätt att släppa ut kväveoxider och partiklar där våra barn bor, lever och andas.

Borgerligheten är alltså återigen beredd att köpa röster för vårt gemensamma kapital. Denna gång är det inte allmännyttans lägenheter eller småhustomträtter som erbjuds

till försäljning. Denna gång ska vi ge upp vår rätt till dräglig luft att andas för våra barn.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 250

Borgarrådet N o r d i n (m): Det var en intressant världsbild som Margareta Olofsson målade upp. I Stockholms innerstad bor alla de goda och utanför tullarna bor alla de onda som vill smutsa ned. Det var den beskrivning som Margareta Olofsson gjorde – ganska grov, tycker jag.

När det gäller vilka som ska få rösta i folkomröstningen skulle jag kunna hålla med om att egentligen hela landet borde få folkomrösta. Inte minst Margareta Olofssons parti har varit snabbt ute både här och där. Göteborg och Malmö har nämnts i samband med biltullar. Så visst är det en nationell fråga.

Men om vi hade föreslagit en nationell folkomröstning hade vi väl fått höra ramaskrin får er sida. Då skulle ni säga att vi försenar, fixar, trixar och donar. Vi har nu nöjt oss med Stockholms län där alla är direkt berörda av det här försöket. Jag tycker att det är en rimlig avvägning, och det märks att också många stockholmare tycker det – 80 procent. Våldigt många biltullsanhängare tycker att du har fel, Margareta Olofsson.

Anförande nr 251

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag uppmanar hela fullmäktige att läsa skriften *Röster som räknas – barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande*. Du undvek, Sten Nordin, att tala om barnens möjligheter att växa upp i Stockholms med en dräglig luft och i en dräglig miljö.

Förhoppningsvis försöker alla fullmäktigeförsamlingar runtom i länet att se till att de barn som bor i deras kommuner får dräglig miljö. Därför tycker jag onekligen att det är rätt intressant att halva delen av den här salen hellre företräder andra kommuninvånare än Stockholms egna.

Anförande nr 252

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det är intressant med de onda och goda. De som bor i innerstaden kan köra runt hur mycket de vill i stan och påverka luften. Det kostar ingenting. Men de som har långt att åka och verkligheten är beroende av sina bilar är de onda.

Jag kan också tycka att det är helt okej att vidga folkomröstningsområdet. Men ni räknar ju in länet när det gäller Stockholmsförsöket. Ni satsar på bussar och infartsparkeringar. Och beträffande luften och miljön är det också intressant att man accepterade 200 dieselbussar när man inte lyckades få tag i miljöbussar. Det var viktigare att kunna transportera fler i kollektivtrafiken än att se till miljön.

Anförande nr 253

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag pratar inte om onda eller goda, utan det är ni som gör det. Ingen av er – inte ens Ewa Samuelsson – vågar ta barnens miljö på allvar och det släkte som kommer sedan. Det ska bli intressant att höra vad dina barnbarn någon gång i framtiden säger när du som fullmäktigeledamot i Stockholms stad inte vågade ta ställning för en bra miljö för barnen.

Anförande nr 254

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande, Margareta Olofsson! Det är alldeles självklart att vi som sitter i den här fullmäktigesalen företräder väljarna och invånarna i Stockholms stad. Det finns kommunpolitiker som företräder invånarna i länets kommuner. Men poängen med vårt resonemang är ju att de invånare som bor i Stockholms län berörs i allra högsta grad av biltullar och det här försöket. Det är därför som de också bör få säga vad de tycker. Och det är därför som KSL i Stockholms län i morgon ska ta upp den frågan på sin dagordning.

Såvitt jag vet är det hittills 17 kommuner som ska folkomrösta. Menar du, Margareta Olofsson, att du tänker förbjuda dem att tycka till i den här frågan? Vad är det för demokrati?

Anförande nr 255

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag varken kan eller vill förbjuda dessa kommunpolitiker att göra vad de vill med det som de själva äger och förfogar över i sin kommun. Det jag förväntar mig att du, Ulf Fridebäck, ska göra är att ta ansvar för din egen kommuns invånare eftersom du sitter här som fullmäktigeledamot, och det tycker jag definitivt inte att du gör med tanke på den motion som Folkpartiet har skrivit. Jag tycker att det är väldigt tydligt att ni struntar i det uppväxande släktet i staden.

§ 20 Förslag till detaljplan för del av kvarteret Stapelbädden 7 inom stadsdelen Gröndal, Dp 2004-04832-54 (utl. 2006:80)

Anförande nr 256

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): De gröna stränderna är ett väldigt viktigt inslag i Stockholms stadsbild. Här handlar det om en välutnyttjad rekreationsyta vid vattnet, just en sådan yta som används för idrott och spontanlek som vi försöker skapa när vi planerar och bygger nya bostadsområden. Här är det inte möjligt att göra en vettig kompensation. Det är grönytor, en tennishana, skateboardramper etcetera som nu försvinner. Dessa hus blir väldigt stora och kommer på ett mycket dåligt sätt att dominera stadsbilden. De skjuter upp ovanför bergsbranten och förstör utsikten för väldigt många människor. Dessutom är detta med marksaneringen inte speciellt bra utrett. Föreningarna kommer så småningom att läcka ut i vår gemensamma vattentäkt, Mälaren.

Allmännyttans Stockholmskem säljer av det här markområdet till en privat byggherre som får bygga dyra bostäder i detta lyxläge. Jag frågar mig om det är socialdemokratisk och vänsterpartistisk politik. Man upphör aldrig att förvånas. Det rör sig om privatisering av ett vackert strandområde som är den enda gröna plätten för dem som bor som hyresgäster hos Stockholmskem. 1 000 hyresgäster får försämrad livskvalitet. Även dagcentrets besökare och ungdomar i området berövas sin närrecreation. Men det är alltså helt okej.

Förskolans behov och skolbehov är inte ordentligt utredda. Var finns helhetstänket? Och, som sagt, marksaneringsfrågan är konstigt formulerad i planärendet. I stället för att ta bort gifter täcker man över jorden med lite ren mark, och det kommer att fortsätta att läcka ut gifter i Mälaren. Sedan bygger man hus ovanpå, vilket gör det mycket svårare att sanera om man någonsin skulle få för sig att göra det.

Miljöpartiet avstyrker det här förslaget, och jag hänvisar till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 257

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara för formens skull yrka bifall till detta utmärkta projekt som medför att vi inte bara kan bygga i det här utmärkta läget utan att vi genom samarbetsavtalet mellan JM och Stockholmskem kommer att kunna bygga både bostadsrätter och hyresrätter i många andra områden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.